

โครงการออกแบบประติมากรรมประยุกต์ ติดตั้งภายใน เดอะ สปา โรงแรมฮิลตันหัวหิน
รีสอร์ทแอนด์สปา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เรื่อง "จินตนาการจากธรรมชาติสู่ภาวะจิตสุขสงบ"

โดย

นางสาวสุตารัตน์ สุภาพพัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประยุกต์ศิลปศึกษา

ภาควิชาประยุกต์ศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โครงการออกแบบประติมากรรมประยุกต์ เพื่อติดตั้งภายใน เดอะ สปา โรงแรมฮิลตันหัวหิน
รีสอร์ทแอนด์สปา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เรื่อง "จินตนาการจากธรรมชาติสู่ภาวะจิตสุขสงบ"

โดย
นางสาวสุตารัตน์ สุภาพพัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประยุกต์ศิลปศึกษา
ภาควิชาประยุกต์ศิลปศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**A DESIGN PROJECT OF APPLIED SCULPTURE FOR "THE SPA" HILTON HUAHIN
RESORT AND SPA , PRACHUAB KHIRI KHAN PROVINCE WITH THE TITLE
"IMAGINATION FROM NATURE COMMUNICATES AN EQUABLE MIND"**

By

Miss Sudarat Sukaphat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Fine Arts Program in Applied Art Studies

Department of Applied Art Studies

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2011

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ เรื่อง โครงการออกแบบ
ประติมากรรมประยุกต์ ติดตั้งภายใน เดอะสปา โรงแรมฮิลตันหัวหิน รีสอร์ทแอนด์สปา จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ เรื่อง “ จินตนาการจากธรรมชาติ สื่อภาวะจิตสุขสงบ ” เสนอโดย
นางสาวสุภารัตน์ สุภาพพัฒน์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประยุกต์ศิลปศึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ปรีชา ปั่นกล้า

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์สมพงษ์ แสงอร่ามรุ่งโรจน์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิทักษ์ สง่า)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์เสาวลักษณ์ กบิลสิงห์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ปรีชา ปั่นกล้า)

...../...../.....

50152314 : สาขาวิชาประยุกต์ศิลปศึกษา

คำสำคัญ : ประติมากรรมประยุกต์/สถาปัตยกรรม/ความสงบ/สมาธิ/โรงแรมฮิลตัน หัวหิน รีสอร์ท แอนด์ สปา

ศุภารัตน์ สุภาพพัฒน์ : โครงการออกแบบประติมากรรมประยุกต์ ติดตั้งภายใน เดอะ สปา โรงแรมฮิลตัน หัวหิน รีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เรื่อง "จินตนาการจากธรรมชาติสู่ภาวะจิตสุขสงบ". อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.ปรีชา ปั่นกล้า. 137 หน้า.

การทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ โครงการออกแบบประติมากรรมประยุกต์ เพื่อติดตั้งภายใน “เดอะสปา” โรงแรมฮิลตันหัวหิน รีสอร์ทแอนด์สปา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เรื่อง “จินตนาการจากธรรมชาติสู่ภาวะจิตสุขสงบ” มีวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเพื่อการตกแต่งภายใน ในรูปแบบปราสาทเขมรโบราณ มีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อให้จิตใจสงบ เหมาะสมในการทำสมาธิผ่อนคลายจิตใจ และร่างกาย

ในกระบวนการศึกษาผู้สร้างสรรค์ได้พิจารณาถึงความสำคัญของการติดตั้งผลงานประติมากรรมภายในสถานที่ “เดอะ สปา” ในแต่ละส่วนตำแหน่งของพื้นที่การใช้งาน วิเคราะห์ความสอดคล้องกันระหว่างตัวผลงานประติมากรรมกับตำแหน่งการติดตั้งผลงาน ซึ่งในส่วนของการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมผู้สร้างสรรค์ได้จินตนาการรูปทรงที่ได้แรงบันดาลใจจากรูปทรงธรรมชาติของพืช ลักษณะการงอกงามเจริญเติบโตอย่างช้าๆของพืช นำมาออกแบบสร้างสรรค์รูปทรงเป็นผลงานประติมากรรมประยุกต์รูปแบบกึ่งนามธรรม มีรูปทรงที่สื่อถึงความสงบสุขภายในจิตใจ ที่เกิดจากการทำสมาธิ และใช้เทคนิคการถักทอเส้นลวดโลหะด้วยมือ ที่มีผลต่อความรู้สึกโปร่งโล่งเบาสบาย มีการทดลองค้นหาการสร้างรูปทรง กำหนดเลือกและจำลองแบบผลงานที่เหมาะสมกับตำแหน่งพื้นที่ ปรับแก้ไขผลงานเพื่อให้เกิด ความงาม ความกลมกลืน อันจะช่วยส่งเสริมสร้างความสมบูรณ์ให้แก่การตกแต่งสถานที่ และแสดงคุณค่าสื่อความหมายจากผลงานศิลปะเพื่อผลที่ผู้ใช้บริการในสถานที่ จะได้รับทั้งการบำบัดสัมผัสทางกายและจิตใจไปพร้อมกันอย่างมีความสุขสงบผ่อนคลาย

ผลจากการศึกษาการติดตั้งผลงาน เกิดผลสัมฤทธิ์ทางด้านกายภาพต่อสถานที่ คือ ผลงานสามารถช่วยลดความทึบตัน ความเป็นเหลี่ยมมุมของโครงสร้างภายใน เพิ่มความมีชีวิตชีวาแก่สถานที่สปา และผลสัมฤทธิ์ทางด้านจิตใจนั้นด้วยสุนทรียภาพทางศิลปะช่วยจรรโลงจิตใจให้ความรู้สึกถึงความเบาสบายผ่อนคลายการพักผ่อนทั้งกายใจในบรรยากาศแห่งความสงบสุข ชาบซึ่งในความงามและคุณค่าของธรรมชาติ ช่วยกล่อมเกล่าจิตใจของผู้คนให้อ่อนโยน ผ่อนคลายความตึงเครียด ให้แก่มีสติสมาธิ ในการประกอบภารกิจกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันต่อไปได้

ภาควิชาประยุกต์ศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1

50152314: MAJOR: APPLIED ART STUDIES

KEY WORD: APPLIED SCULPTURE/SPA/AN EQUABLE MIND/HILTON HUAHIN RESORT
AND SPA

SUDARAT SUKAPHAT: A DESIGN PROJECT OF APPLIED SCULPTURE FOR "THE
SPA" HILTON HUAHIN RESORT AND SPA , PRACHUAB KHIRI KHAN PROVINCE WITH THE
TITLE "IMAGINATION FROM NATURE COMMUNICATES AN EQUABLE MIND". THESIS
ADVISOR: ASST.PROF. PREECHA PAN-KLUM. 137 pp.

The objective of the thesis - a design project of applied sculpture for "The Spa"
hilton huahin resort and spa , prachuab khiri khan province with the title "Imagination From
Nature Communicates An Equable Mind" is to create sculpture for the purpose of decoration
which is the ancient Khmer style. The surrounding atmosphere that accommodate mind to
be calm and suitable for doing meditation, relaxing mind and body.

In terms of the study process, creator has considered the significance of
sculpture installation at "The Spa" in each part of active area, analyzed the accordance
between the sculpture and the installing position. In the part of sculpture design, creator has
visualized the forms that inspired from natural form and the way plants are growing slowly ,
these become a creation of the applied sculpture in the style of semi-abstract and forms that
represent the peaceful mind as a result of meditation by using metal wire weaving technique

There are experiments about form making , selection of the design that suitable
to the location, adjusting the artwork to be beautiful and harmonized , that will help support
the location 's decoration to be perfect and shows the meaning of the artwork in order to
heal the customer 's body and mind relaxingly.

Department of Applied Art Studies

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2011

Thesis Advisor's signature 1.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้สร้างสรรค์ขอน้อมรำลึกถึงด้วยความเคารพอย่างสูง ต่อผู้มีพระคุณทุกท่าน และครอบครัวของผู้สร้างสรรค์ พระคุณของครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนมอบความรู้แก่ผู้สร้างสรรค์ตั้งแต่วัยเยาว์จนถึงปัจจุบัน

ผู้สร้างสรรค์ขอกราบและน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดามารดา ที่มอบชีวิต การอบรมเลี้ยงดูให้มี 1 ใจ กับ 2 มือนี้มาสร้างสรรค์สิ่งดีงาม ให้การอุปการะเลี้ยงดู ให้กำลังใจและปรารถนาดีสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาสูงสุด รวมไปถึงครูอาจารย์ทุกท่าน ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ปรีชา ปั่นกล้า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ที่ให้คำปรึกษาแนะนำในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาประยุกต์ศิลปศึกษาทุกท่านที่ให้คำแนะนำวิจารณ์ผลงาน อันเป็นการเพิ่มพูนความรู้เปิดโลกทัศน์ ตลอดจนให้ประสบการณ์การทำงานใหม่ๆ ขอขอบคุณโรงแรมฮิลตันหัวหิน รีสอร์ทแอนด์สปา ที่อนุเคราะห์เอื้อเพื่อให้ถ่ายภาพสถานที่ “เดอะสปา” และให้ข้อมูลทุกอย่างอันเป็นประโยชน์ในการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบคุณคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่มอบโอกาสในการศึกษาต่อ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่มอบทุนอุดหนุนในการศึกษาต่อ ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆและน้องๆ ที่ร่วมศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย สำหรับมิตรภาพการมีไมตรีจิตให้ความช่วยเหลือ ความปรารถนาดีที่มอบให้แก่กันเสมอมา

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านด้วยหัวใจ ขอขอบคุณตัวเองที่ไม่ท้อกับอุปสรรคต่างๆ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์	4
สมมุติฐานของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
ขั้นตอนของการศึกษา.....	5
วิธีการศึกษา.....	5
แหล่งข้อมูลในการศึกษา	8
อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	10
ข้อมูลแรงบันดาลใจเกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนตัว.....	10
อิทธิพลจากธรรมชาติ.....	11
ข้อมูลภาพถ่ายการเจริญงอกงามของพืชในลักษณะต่างๆ	12
ข้อมูลความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสปาและการทำสมาธิ.....	19
การทำสมาธิ.....	19
ความหมายความเป็นมาของสมาธิ	19
ประเภทของสมาธิ	20
ภาวะจิตสุขสงบเป็นสมาธิ	23
สปากับการบำบัดสุขภาพกายและใจ	24
ความหมายความเป็นมาของสปา (Spa)	25
วิวัฒนาการของสปา.....	26
องค์ประกอบของสปา.....	29

บทที่	หน้า
สถาปัตยกรรมศาสตร์	30
ประเภทของสถาปัตยกรรม	30
บริการในสถาปัตยกรรม	31
ข้อมูลด้านการกำหนดรูปแบบการสร้างสรรค์	33
อิทธิพลทางศิลปกรรม	33
ผลงานของรุทท์ อะซาวา (Ruth Asawa)	34
ผลงานของเออร์ไลน์ เอ็ม ฟิชช์ (Arline M. Fisch)	35
ผลงานของเอริค เอ โบรนนีแมน (Erich A. Broennimann)	36
ผลงานของนนทิวรรณ จันทนะพะลิน	37
ผลงานของกรกต อารมณดี	38
สรุปการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	38
3 การดำเนินงานและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน	39
ผลงานช่วงที่ 1 การสร้างสรรค์งานในรูปแบบของงานออกแบบเครื่องประดับ (ระหว่างปี พ.ศ.2543-2549)	39
ผลงานช่วงที่ 2 การสร้างสรรค์งานในรูปแบบของงานประติมากรรมลอยตัว (ระหว่างปี พ.ศ.2550-2553)	41
ผลงานช่วงที่ 3 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ (Thesis)	48
ประมวลข้อมูลการสร้างสรรค์	48
ทฤษฎีศิลปะที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์	49
การถ่ายทอดรูปทรงและเนื้อหาเรื่องราวในงานประติมากรรม	50
ประติมากรรมกึ่งนามธรรม (Semi-Abstract)	51
การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ	52
วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน	53
การสร้างผลงานแบบร่าง (Sketch) 2 มิติ	56
การสร้างผลงานต้นแบบร่าง (Model Sketch) 3 มิติ	62
การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์จริง	70
4 สถานที่ติดตั้งผลงานสร้างสรรค์	75
ลักษณะทางกายภาพของโรงแรมฮิลตัน หัวหิน รีสอร์ท แอนด์ สปา	75
ลักษณะของสถานที่ “เดอะสปา”	79

บทที่	หน้า
แนวคิดการออกแบบสถานที่และบรรยากาศของ “เดอะสปา”.....	81
การออกแบบตกแต่ง “เดอะสปา” และการวิเคราะห์.....	81
ส่วนต้อนรับ.....	86
ส่วนรับรอง.....	89
ส่วนห้องนวด.....	92
ส่วนเสริมความงาม.....	98
ส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา	101
สรุปการวิเคราะห์การตกแต่ง “เดอะสปา”	104
5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์กับสถานที่ติดตั้งผลงาน.....	105
แนวคิดการออกแบบสถานที่ “เดอะสปา”	105
การจำลองแบบการติดตั้งผลงานประติมากรรมประยุกต์ให้มีความสัมพันธ์กับสถานที่.....	106
การวิเคราะห์และการกำหนดตำแหน่งติดตั้งผลงานสร้างสรรค์.....	108
วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 1 “เบิกบาน”	
กับสถานที่ติดตั้งผลงานบริเวณส่วนต้อนรับ.....	108
วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 2 “สุขสงบ 1”	
กับสถานที่ติดตั้งผลงานบริเวณส่วนรับรอง.....	114
วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 3 “สุขสงบ 2”	
กับสถานที่ติดตั้งผลงานบริเวณทางเดินเข้ารับบริการสปา(กลางทาง)	120
วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 4 “สุข สงบ สมาน”	
กับสถานที่ติดตั้งผลงานบริเวณทางเดินเข้ารับบริการสปา(ปลายทาง).....	124
สรุปการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์กับสถานที่ติดตั้งผลงาน	127
6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	129
สรุปอภิปรายผลงานสร้างสรรค์.....	129
ข้อเสนอแนะจากการสร้างสรรค์.....	131
ข้อเสนอแนะสำหรับงานสร้างสรรค์ครั้งต่อไป.....	131
รายการอ้างอิง	133
ประวัติผู้วิจัย	135

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ภาพถ่ายแสดงลำดับการงอกของพีช จากเมล็ดงอกเป็นต้นอ่อน	12
2 ภาพถ่ายต้นอ่อนที่กำลังงอกขึ้นจากพื้นดิน ภาพถ่ายต้นอ่อนที่กำลังงอกขึ้นจากพื้นดิน ..	12
3 ภาพถ่ายแสดงลักษณะการงอกแตกหน่อ การแทงยอดของพีช	13
4 ภาพถ่ายแสดงรูปทรงของยอดใบอ่อนของพีช	14
5 ภาพถ่ายแสดงส่วนของดอกที่กำลังงอก มีสีส้มที่ให้ความรู้สึกสุกหอม	14
6 ภาพถ่ายแสดงลักษณะรูปทรงของส่วนยอดช่อดอก	15
7 ภาพถ่ายลักษณะการงอกงามของพีชน้ำ	16
8 ภาพแสดงลักษณะรูปทรงของส่วนดอก ยอด หน่อ	17
9 ภาพถ่ายแสดงลักษณะส่วนของดอกตูมที่กำลังจะผลิใบ	18
10 ภาพแสดงลักษณะการบริการในสปา	33
11 ผลงานของ รูธ อะซาวา (Ruth Asawa)	34
12 ภาพผลงานเครื่องประดับของ เออร์ไลน์ เอ็ม ฟิชช์ (Arlene M. Fisch)	35
13 ภาพผลงานประติมากรรมของเอริค เอ โบรนนิมานน์ (Erich A. Broennimann)	36
14 ภาพผลงานประติมากรรมของ นนทิวรรณ จันทะพะลิน	37
15 ภาพผลงานประติมากรรมสานไม้ไผ่ของ กรกต อารมย์ดี	38
16 ผลงานออกแบบเครื่องประดับร่างกายของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2543-2549)	40
17 ผลงานออกแบบประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2550-2551)	42
18 ผลงานออกแบบประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2551)	43
19 ผลงานออกแบบประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2552)	44
20 รายละเอียดผลงานออกแบบประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2552)	45
21 ผลงานออกแบบประติมากรรมประยุกต์ของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2553)	46
22 รายละเอียดผลงานออกแบบประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2553)	47
23 ลวดโลหะทองแดงชนิดเคลือบผิว , ทองเหลือง ขนาดเบอร์ 22-27	54
24 ลูกบิด เลื่อม สีเงิน ทองแดง ทองเหลือง	55
25 โครงลวดเหล็กดัด สำหรับเป็นแกนกำหนดรูปทรง	55
26 คีมตัดลวด , คีมปากแบน , คีมปากกลม	56
27 ผลงานภาพร่าง (Sketch) 2 มิติ ชุดที่ 1	57
28 ผลงานภาพร่าง (Sketch) 2 มิติ ชุดที่ 2	58

ภาพที่	หน้า
29 ผลงานภาพร่าง (Sketch) 2 มิติ ชุดที่ 3.....	59
30 ผลงานภาพร่าง (Sketch) 2 มิติ ชุดที่ 4.....	60
31 ผลงานภาพร่าง (Sketch) 2 มิติ ชุดที่ 4.....	61
32 ผลงานต้นแบบร่าง 3 มิติ งานทดลองการถักขึ้นรูปทรง.....	62
33 ผลงานต้นแบบร่าง 3 มิติ งานทดลองการถักขึ้นรูปทรง.....	63
34 ผลงานต้นแบบร่าง 3 มิติ งานทดลองการถักขึ้นรูปทรง.....	64
35 ภาพแสดงวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการถักขึ้นรูปทรงด้วยมือ.....	65
36 ภาพแสดงลักษณะการเริ่มต้นถักขึ้นรูปทรงด้วยมือ เป็นชิ้นส่วนย่อย	66
37 ภาพแสดงลักษณะการเริ่มต้นถักขึ้นรูปทรงด้วยมือ เป็นชิ้นส่วนย่อย	67
38 ภาพแสดงลักษณะการประกอบชิ้นส่วนย่อย เป็นรูปทรงผลงานจริง	68
39 ภาพแสดงลักษณะการประกอบชิ้นส่วนย่อย เป็นรูปทรงผลงานจริง.....	68
40 ภาพแสดงรายละเอียดลักษณะการประกอบชิ้นส่วนย่อย เป็นรูปทรงผลงานจริง.....	69
41 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 1 “สุข เบิกบาน”.....	70
42 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 1 “สุข เบิกบาน”.....	70
43 ภาพแสดงรายละเอียดพื้นผิวของวัสดุที่แวววาว เปล่งประกายเมื่อโดนแสง	71
44 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 2 “สงบสุข 1”.....	72
45 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 3 “สงบสุข 2”.....	73
46 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 4 “สงบ สุข สมาน”.....	74
47 ตัวอาคารและสภาพแวดล้อมภายนอกของโรงแรม	76
48 บริเวณช่องกระจกขนาดใหญ่สามารถมองเห็นสระน้ำและทิวทัศน์ทะเลด้านนอก.....	77
49 บริเวณโถง Lobby ภายในตัวอาคารตกแต่งด้วยโทนสีอบอุ่น	78
50 การตกแต่งภายในด้วยเฟอร์นิเจอร์ไม้และหวาย	79
51 ลักษณะของกิจกรรมที่ให้บริการใน “เดอะสปา”.....	80
52 แผนผังภายในสถานที่ “เดอะสปา”.....	82
53 แบบจำลอง (Model) ภายในสถานที่ “เดอะสปา”	83
54 แบบจำลอง (Model) ภายในสถานที่ “เดอะสปา”	83
55 ภาพบริเวณโถงด้านล่าง และส่วนทางขึ้นไปยัง “เดอะสปา” ซึ่งอยู่ชั้นด้านบน.....	84
56 ภาพบริเวณด้านหน้าประตูทางเข้า “เดอะสปา” ชั้นบน	85
57 แผนผังแสดงพื้นที่ส่วนต้อนรับ	87

ภาพที่	หน้า
58 ภาพบริเวณส่วนต้อนรับ	87
59 ภาพบริเวณส่วนต้อนรับ	88
60 ภาพบริเวณส่วนต้อนรับ	88
61 แผนผังแสดงพื้นที่ส่วนรับรอง.....	90
62 ภาพบริเวณส่วนรับรอง.....	90
63 ภาพบริเวณส่วนรับรอง.....	91
64 ภาพบริเวณส่วนรับรอง.....	91
65 แผนผังแสดงพื้นที่ส่วนห้องนวด	93
66 ภาพห้องนวดเดี่ยว	94
67 ภาพห้องนวดเดี่ยว ที่สามารถปรับเป็นนวดคู่ได้	94
68 ภาพห้องนวดคู่ แบบที่ 1 (แบบมีลานกลางแจ้ง).....	95
69 ภาพห้องนวดคู่ แบบที่ 1 (ไม่มีลานกลางแจ้ง).....	96
70 ภาพห้องนวดคู่ แบบที่ 2	97
71 ภาพห้องนวดคู่ แบบที่ 3	97
72 แผนผังแสดงพื้นที่ส่วนเสริมความงาม	99
73 ภาพบริเวณทางเข้าส่วนเสริมความงาม	99
74 ภาพบริเวณส่วนเสริมความงาม	100
75 แผนผังแสดงพื้นที่ส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา.....	102
76 ภาพบริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา.....	102
77 ภาพบริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา.....	103
78 โมเดลแบบจำลองสถานที่ “เดอะสปา” จำลองการกำหนดจุดติดตั้งผลงาน	106
79 แผนผังจำลองการกำหนดจุดติดตั้งผลงาน ในพื้นที่ส่วนต่างๆของ “เดอะสปา”	107
80 แผนผังแสดงบริเวณตำแหน่งติดตั้งผลงานชุดที่ 1	109
81 โมเดลจำลองแสดงพื้นที่บริเวณส่วนต้อนรับ ใช้ติดตั้งผลงานชุดที่ 1	110
82 ภาพผลงานชุดที่ 1 “เบิกบาน” นำมาติดตั้งในบริเวณส่วนต้อนรับ	111
83 ภาพโมเดลจำลองการติดตั้งผลงานชุดที่ 1 บริเวณส่วนต้อนรับ	112
84 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 1 บริเวณส่วนต้อนรับ	112
85 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 1 บริเวณส่วนต้อนรับ	113
86 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 1 บริเวณส่วนต้อนรับ	113

ภาพที่	หน้า
87 แผนผังแสดงบริเวณการติดตั้งผลงานชุดที่ 2 (จุดที่ 1)	115
88 แผนผังแสดงบริเวณการติดตั้งผลงานชุดที่ 2 (จุดที่ 2)	115
89 โมเดลจำลองแสดงพื้นที่บริเวณส่วนรับรอง ใช้ติดตั้งผลงานชุดที่ 2.....	116
90 ภาพผลงานชุดที่ 2 “สุขสงบ 1” นำมาติดตั้งในบริเวณส่วนรับรอง	117
91 ภาพโมเดลจำลองการติดตั้งผลงานชุดที่ 2 บริเวณส่วนรับรอง (จุดที่ 1)	118
92 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 2 บริเวณส่วนรับรอง (จุดที่ 1).....	118
93 ภาพโมเดลจำลองการติดตั้งผลงานชุดที่ 2 บริเวณส่วนรับรอง (จุดที่ 2)	119
94 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 2 บริเวณส่วนรับรอง (จุดที่ 2).....	119
95 แผนผังแสดงบริเวณตำแหน่งติดตั้งผลงานชุดที่ 3	120
96 โมเดลจำลองแสดงพื้นที่บริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา ติดตั้งผลงานชุดที่ 3....	121
97 ภาพผลงานชุดที่ 3 “สุขสงบ 2” นำมาติดตั้งบริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา	122
98 ภาพโมเดลจำลองการติดตั้งผลงานชุดที่ 3 บริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา.....	123
99 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 3 บริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา.....	123
100 แผนผังแสดงบริเวณตำแหน่งติดตั้งผลงานชุดที่ 4	124
101 ภาพผลงานชุดที่ 4 “สุข สงบ สมาน” ติดตั้งในบริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา ..	125
102 ภาพโมเดลจำลองการติดตั้งผลงานชุดที่ 4 บริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา	126
103 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 4 บริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา.....	127

บทที่ 1

บทนำ

โดยทั่วไปเรามักจะเข้าใจว่า ศิลปะและธรรมชาติมีลักษณะอย่างเดียวกัน หรือเป็นสิ่งเดียวกัน ทั้งนี้เพราะธรรมชาติได้ให้ความรู้สึกประทับใจ หรือความรู้สึกต่างๆแก่ผู้พบเห็นได้ เช่นเดียวกับภาพศิลปะ และในขณะเดียวกัน ธรรมชาติก็มีรูปลักษณะงดงามแปลกตา จนบางครั้งเกิดเป็นความน่าทึ่ง และประทับใจอย่างยิ่งแก่ผู้พบเห็น เช่น ทิวทัศน์ริมทะเล ต้นไม้ที่มีลักษณะบิดงอแปลกตา เป็นต้น ความรู้สึกที่เราเกิดความประทับใจหรือเกิดความชื่นชมนี้ มนุษย์เรามีความรู้สึกเช่นนี้ทุกคน แต่มีปริมาณมากน้อยต่างกัน ซึ่งเราเรียกความรู้สึกนี้ว่า ความรู้สึกสัมผัสของความงาม (Sense of beauty) และความงามของธรรมชาติที่ปรากฏให้เห็นเรียกว่า ความงามตามธรรมชาติ (Natural Beauty) ธรรมชาติ จึงมีความหมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเอง ปรากฏขึ้นเองตามธรรมชาติมิได้เกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ ซึ่งเป็นความเห็นที่ตรงกันว่า ศิลปะไม่ใช่ธรรมชาติ และธรรมชาติไม่ใช่ศิลปะ และแม้ว่าธรรมชาติจะไม่ใช่ศิลปะ แต่ธรรมชาติมีความสำคัญต่อศิลปิน หรือผู้ทำงานศิลปะเป็นอย่างยิ่ง ธรรมชาติเป็นทรัพยากรความรู้ที่กระตุ้นความรู้สึกให้เกิดแรงบันดาลใจ ความคิด และพลังทางการสร้างสรรค์ศิลปะทุกแขนง แนวความคิดต่างๆจะได้จากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเป็นประสบการณ์ชีวิตที่ใกล้ชิดที่สุด

ผู้สร้างสรรค์เป็นคนที่สร้างผลงานศิลปะ ที่มีแรงบันดาลใจจากธรรมชาติใกล้ชิด อันเกิดจากความประทับใจในรูปทรงธรรมชาติ ซึ่งเชื่อว่าธรรมชาติมีความงามอยู่ในตัวมันเอง การหยิบ หรือ นำเอาความงามเหล่านั้นมาสื่อให้เห็นบนงานนั้นขึ้นอยู่กับความประทับใจ หรือความสนใจของผู้สร้างสรรค์ จากนั้นต้องศึกษาและซึมซับสิ่งที่ประทับใจ แล้วนำมาถนอมกรองออกมาเป็นผลงาน ซึ่งถือว่า “ธรรมชาติเป็นครู” ที่เราสามารถเรียนรู้สาระจากธรรมชาติได้อย่างมากมาย ซึ่งผู้สร้างสรรค์มีความสนใจ ฝึมองสังเกตรูปทรงการเจริญเติบโตของพืชในธรรมชาติ สามารถช่วยกล่อมเกลาคิดใจให้มีความอ่อนโยน ประณีตละมุนละไม และเกิดความสงบใจได้ ธรรมชาติได้แผ่แสงแก่คิดต่างๆแก่ผู้สร้างสรรค์ นำไปจินตนาการถ่ายทอดสื่อความหมายความรู้สึกเป็นผลงานศิลปะ และผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นนั้น ยังมีส่วนช่วยในการบำบัดจิตใจของผู้คนที่ได้ชื่นชมผลงาน เกิดความรู้สึกสงบผ่อนคลายได้เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากผลงานศิลปกรรมที่นำไปติดตั้งตกแต่งตาม

สถานที่ที่มีผู้คนอาศัยอยู่ หรือประกอบกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างความความรู้สึกผ่อนคลายจิตใจได้ในสภาวะความตึงเครียดในสังคมปัจจุบัน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยสภาพของการดำเนินชีวิต สภาพแวดล้อมและสังคมที่สับสนวุ่นวายในปัจจุบัน ก่อให้เกิดความตึงเครียดในจิตใจ เกิดโรคร้ายไข้เจ็บกับร่างกายของคนเรามากขึ้น ทำให้มีกระแสความสนใจในการดูแลสุขภาพสุขภาพ มีความเชื่อว่าวิธีป้องกันการเกิดโรคร้ายไข้เจ็บที่ดีที่สุด ก็คือการรักษากายและจิตใจให้มีสุขภาพดี¹ คนในยุคนี้จึงเริ่มหันมาใส่ใจดูแลสุขภาพอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และคนเราก็มียุทธวิธีการดูแลสุขภาพผ่อนคลายร่างกายและจิตใจนั้น ด้วยวิธีการที่แตกต่างและหลากหลายกันออกไป แต่มีหนทางหนึ่งที่คนเราส่วนใหญ่เลือกที่จะปฏิบัติกัน คือการมุ่งเดินทางเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติ และธรรมชาติก็ทำให้รู้สึกมีชีวิตชีวา เป็นที่ผ่อนคลายจิตใจ และด้วยเหตุนี้เองผู้คนจึงต้องการสถานบริการ ที่มีการดูแลสุขภาพสุขภาพแบบหวนคืนสู่ธรรมชาติ หรือที่คุ้นเคยกันกับคำว่า “สปา” สปาจึงกลายเป็นหนึ่งในกิจกรรมยอดนิยมของคนในยุคสมัยนี้ ที่ช่วยผ่อนคลายความเหนื่อยล้าของร่างกายและบำบัดความเครียดทางจิตใจ

รูปแบบของสปาไทยในปัจจุบัน มักจะไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมากนัก ขึ้นอยู่กับจุดขายหรือแนวความคิดเป็นหลัก ซึ่งสปาแต่ละแห่งก็จะนำเสนอรูปแบบต่างๆ มาประยุกต์หรือผสมผสานให้เกิดลักษณะที่โดดเด่น หรืออาจสร้างเอกลักษณ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแต่ละกลุ่ม ซึ่งจุดหมายที่สำคัญและเหมือนกันของสปา ก็คือ เป็นการบำบัดที่จิตใจที่นำไปสู่ร่างกาย การให้บริการจึงมุ่งเน้น การผสานจิตใจและร่างกายให้เป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ ดังความเชื่อทางตะวันออกที่เชื่อว่า จิตคิดอย่างไร กายตอบสนองอย่างนั้น จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว² นั่นหมายความว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงผลออกมาทางร่างกายนั้น ล้วนเป็นผลที่เกิดมาจากสภาพจิตใจเป็นตัวกำหนด เมื่อมีสภาพจิตใจที่ดี มีความสงบสุข ก็จะนำไปสู่การมีสุขภาพร่างกายที่ดีเป็นลำดับต่อมา ดังนั้นความคิดและจิตใจ ก็เป็นส่วนที่สำคัญในการทำใหร่างกายเราสงบ ปลอดภัย และเป็นสุข จึงมีการนำการทำสมาธิมาใช้ในสปา การฝึกสมาธินั้นมีอยู่หลายรูปแบบ มีทั้งการใช้หลักธรรมทางศาสนา การฝึกจิตให้เข้ากับธรรมชาติหรือร่วมกับการบริหารกายแบบโยคะ สมาธิก็คือการตั้ง

¹ แพร่แก้ว แก้วกำ, **relex: Spa Design** (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านและสวน, 2548), 1.

² บุญเลิศ สายสนิท, **จิตช่วยบำบัดร่างกายได้อย่างไร**, เข้าถึงเมื่อ 27 เมษายน 2552, เข้าถึงได้จาก

มันของจิต หรือภาวะที่จิตแน่วแน่ต่อสิ่งที่กำหนด เป็นภาวะที่จิตมีอารมณ์เป็นหนึ่ง คือการที่จิตกำหนดแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ฟุ้งซ่าน³ ในสปาจึงเป็นสถานที่หนึ่งที่มีความเหมาะสมในการทำสมาธิ เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้จิตใจสงบ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีทางอารมณ์ ทำให้เรามีจิตที่ผ่อนคลาย ฉะนั้น สิ่งที่ใช้บริการพึงจะได้รับจากการบริการสปา คือการได้พักผ่อนทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถจินตนาการถึงสิ่งแวดล้อมที่มีความสงบสุข บรรยากาศน่าทรงจำ หรือตกอยู่ในภวังค์แห่งความเงียบสงบ ได้เติมพลังชีวิตจากธรรมชาติ ได้ความสดชื่นเบิกบานจากกลิ่นหอม น้ำดนตรี และบรรยากาศที่ลงตัว⁴ การออกแบบตกแต่งสถานที่ และบรรยากาศภายในสปาจึงมีความสำคัญ ซึ่งจะมีผลต่อการตอบสนองความรู้สึกของผู้คนที่เข้าไปใช้บริการ ดังนั้นสปาจะต้องเป็นสถานที่ที่มีบรรยากาศสุขสงบ มีการตกแต่งที่สวยงาม สร้างความผ่อนคลายทางสายตาและจิตใจ การตกแต่งติดตั้งผลงานศิลปะภายในสถานที่ที่เป็นสปา จะต้องมีการออกแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานที่ มีการสื่อความหมายแนวคิด รูปแบบ ที่สัมพันธ์กับสภาพของสถานที่ ความสัมพันธ์ที่ลงตัวระหว่างผลงานศิลปะกับสถานที่ จะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ และตอบสนองความรู้สึกต่อผู้เข้ามาใช้บริการภายในสปาได้

สำหรับในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมประยุคครั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกสถานที่ “เดอะสปา” โรงแรมฮิลตัน หัวหิน รีสอร์ทแอนด์สปา เป็นกรณีศึกษาในการนำเสนอความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างผลงานประติมากรรมกับสถานที่ ซึ่ง “เดอะสปา” โรงแรมฮิลตัน หัวหิน รีสอร์ทแอนด์สปา แห่งนี้มีการออกแบบสถานที่ที่เน้นความงดงาม ความโปร่งโล่งสบาย ผ่อนคลายและเงียบสงบ ในรูปแบบปราสาทเขมร ด้วยโครงสร้างที่โปร่งโล่ง ดูถึงการ แข็งแรง มั่นคง มีความเป็นเหลี่ยมมุมของเส้นตั้งเส้นนอน เกิดความรู้สึกถึงความขลังและโบราณของสถานที่ ผู้สร้างสรรค์ต้องการสร้างความมีชีวิตชีวาให้กับสถานที่ ด้วยประติมากรรมประยุคที่ช่วยลดความรู้สึกแข็งกระด้างทึบตันของโครงสร้างส่วนใหญ่ของสถานที่นั้น จากแนวคิดจุดมุ่งหมายหลักของสปา ซึ่งเป็นสถานที่ให้บริการ มุ่งเน้นการผ่อนคลายร่างกายและจิตใจ ด้วยวิธีการธรรมชาติบำบัด ทำให้ผู้ที่มาใช้บริการเกิดความสบายผ่อนคลาย จิตใจมีความสงบ เมื่อจิตสงบ ความสุขก็เกิดภายในจิตใจ ส่งผลต่อร่างกายมีความเปล่งปลั่ง สว่างงาม ผู้สร้างสรรค์จึงเลือกสื่อความหมายในเรื่องความสงบสุขภายในจิตใจ ด้วยภาวะจิตสุขสงบที่เกิดจากการทำสมาธิ นำมาแสดงออกผ่านการสร้างสรรค์เป็นผลงานประติมากรรมประยุค จินตนาการรูปทรงที่ได้รับแรงบันดาลใจโดยตรงจาก

³ วริยา ชินวรรณ และคนอื่นๆ, *สมาธิในพระไตรปิฎก วรรณนาการการตีความคำสอนเรื่องสมาธิในพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทในประเทศไทย* (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), 54.

⁴ เพ็ญภา ทรัพย์เจริญ และคนอื่นๆ, *ชุมชนแพทย์แผนไทย และสมุนไพรแห่งชาติครั้งที่ 6 การดูแลสุขภาพองค์รวมแบบไทยสปปายะ* (กรุงเทพฯ : บริษัทสามเจริญพาณิชย์ จำกัด, 2547), 9.

ธรรมชาติ อันเกิดจากการสัมผัสไฟฟ้าสังเกตลักษณะการเติบโต การเจริญงอกงามของพันธุ์พืช ที่ดำเนินไปอย่างช้าๆ ค่อยเป็นค่อยไป สม่ำเสมอ ต้องใช้เวลาไม่เร่งรีบ เช่นเดียวกับการเข้ารับบริการในสปา การทำจิตใจให้สงบอย่างมีสมาธิ โดยผลงานมีรูปแบบกึ่งนามธรรม ใช้เทคนิคการถักทอ ลวดโลหะด้วยมือ เส้นสายที่ถักทอเป็นรูปทรง แสดงออกถึงความสงบ มีสมาธิ ให้ความรู้สึกโปร่งโล่งเบาสบาย และความแวววาวของวัสดุลวดโลหะให้ความรู้สึกถึงความสุขสว่างาม ซึ่งมีผลทางความรู้สึกที่ดีต่อผู้พบเห็น ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ สร้างบรรยากาศมีชีวิตชีวา ให้แก่สถานที่ และสร้างความสงบภายในจิตใจของผู้ที่มาใช้บริการสปา

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. เพื่อออกแบบสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมประยุคต์ เรื่อง “จินตนาการจากธรรมชาติสู่ภาวะจิตสุขสงบ” ติดตั้งภายใน “เดอะสปา” โดยมีสาระสำคัญเรื่องความสงบภายในจิตใจ ที่เกิดจากการทำสมาธิ อันส่งผลทำให้เกิดรูปลักษณ์ที่สว่างาม ถ่ายทอดแทนค่าความรู้สึกสุขสงบ ด้วยรูปทรงผลงานที่เกิดจากการจินตนาการลักษณะการเจริญงอกงามของพืชในธรรมชาติ

2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมประยุคต์ ที่ใช้ตกแต่งสถานที่ “เดอะสปา” ผลงานมีความสอดคล้องกับการออกแบบตกแต่งภายในของสถานที่ “เดอะสปา” ที่ต้องการบรรยากาศสงบ และสามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานที่สปา ที่มุ่งเน้นการเอาใจใส่ให้บริการสร้างความผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ สร้างความสุขสงบให้แก่ผู้คนที่เข้ามาใช้บริการสปา

สมมุติฐานของการศึกษา

ผลงานประติมากรรมประยุคต์ที่สร้างสรรค์ขึ้น สามารถสะท้อนความรู้สึกสงบสุขภายในจิตใจที่เกิดจากการทำสมาธิ โดยใช้รูปทรงธรรมชาติ ลักษณะการเจริญงอกงามของพันธุ์พืช มาจินตนาการรูปทรง การจัดวาง สื่อแทนค่าภาวะจิตที่สุขสงบมีสมาธิ และผลงานมีความสอดคล้องกับการออกแบบตกแต่งของสถานที่ที่ต้องการบรรยากาศสงบ

ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาและสร้างสรรค์ผลงาน ในเรื่อง “จินตนาการจากธรรมชาติสู่ภาวะจิตสุขสงบ” จากประสบการณ์ การรับรู้การสังเกต ความประทับใจลักษณะการเติบโต เจริญงอกงามของพืช นำมาแทนค่าถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกสงบสุขภายในจิตใจ ภาวะจิตสุขสงบที่เกิดจากการทำสมาธิ ผ่านรูปทรง 3 มิติ ตามจินตนาการ

2. ผลงานสร้างสรรค์เป็นผลงานประติมากรรมลอยตัว 3 มิติ โดยใช้เทคนิคการถักทอ ลวดโลหะ มีความแวววาว ให้ความรู้สึกสง่างาม มีรูปทรงที่โปร่งบาง ให้ความรู้สึกโล่ง สบาย ผ่อนคลาย สอดคล้องกับสถานที่ ที่เน้นการบำบัดผ่อนคลายทั้งกายใจ ด้วยบรรยากาศที่สงบ

3. ศึกษาหาความสัมพันธ์ ความลงตัวของผลงานสร้างสรรค์กับสถานที่ การติดตั้งที่คงบรรยากาศสงบในสถานที่ และมีความสง่างาม

ขั้นตอนของการศึกษา

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ข้อมูลการออกแบบตกแต่งภายใน “เดอะสปา”
 - 1.2 ข้อมูลแรงบันดาลใจ จากประสบการณ์ส่วนตัว
 - 1.3 ข้อมูลความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสปา และการทำสมาธิ
 - 1.4 ข้อมูลด้านการกำหนดรูปแบบการสร้างสรรค์
2. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่นำไปสร้างสรรค์
3. วิเคราะห์ผลงานเพื่อเตรียมการสร้างสรรค์
4. การสร้างสรรค์ผลงาน
5. การนำเสนอผลงาน
6. สรุปผลงานสร้างสรรค์ตามวัตถุประสงค์

วิธีการศึกษา

1. การศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1.1 ข้อมูลการออกแบบตกแต่งภายใน “เดอะสปา”

ศึกษาข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงลักษณะการออกแบบตกแต่งภายในในส่วนต่างๆ ของสถานที่ ทราบถึงขนาดของพื้นที่ แต่ละส่วนของการออกแบบ รวมทั้งกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นภายในสถานที่ โดยรวบรวมข้อมูลถ่ายภาพจากสถานที่จริง

1.2 ข้อมูลจากประสบการณ์ส่วนตัว

ศึกษาโดยใช้ประสบการณ์ตรง ที่เคยได้เข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติได้มองเห็น และบันทึกภาพลักษณะการเจริญงอกงามของพืชต่างๆ เช่น การแตกหน่อ การงอก การผลิดอกออกใบ ทำให้เกิดความประทับใจในความงามของรูปทรงที่น่าสนใจเหล่านั้น พร้อมทั้งวิเคราะห์ความงามของรูปทรงของพืชเหล่านั้น ตามทัศนะส่วนตัว วิเคราะห์โครงสร้าง รูปทรง จังหวะ ทิศทางการเรียงตัว การเคลื่อนไหว ให้ความสวยงาม ให้ความรู้สึกอย่างไร

1.3 ข้อมูลความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมและการทำสมาธิ

ศึกษาถึงความหมายความเป็นมา ประเภทของสถาปัตยกรรม องค์ประกอบ การบริการภายในสถาปัตยกรรม และศึกษาถึงความหมายความเป็นมา ประเภทของสมาธิตามหลักศาสนา ลัทธิต่างๆ เพื่อหาข้อสรุปของข้อมูล มาประกอบเชื่อมโยงกับแนวคิดการสร้างสรรครูปทรงของผลงาน

1.4 ข้อมูลทางด้านการกำหนดรูปแบบการสร้างสรรค

ศึกษาจากผลงานที่ตัวผู้สร้างสรรค์ชื่นชอบ ในส่วนของเรื่องเทคนิค แนวคิดการสร้างรูปทรง การจัดวางผลงาน

1.4.1 ผลงานของ รูธ อะซาวา (Ruth Asawa) และ เออร์ไลน์ เอ็ม ฟิชช์ (Arlene M. Fisch) ในเรื่องของการใช้เทคนิคการถักทอเส้นโลหะ การสร้างและการจัดวางรูปทรง

1.4.2 ผลงานของ นันทิวรรณ จันทนะพะลิน และ Erich A. Broennimann ในเรื่องของวิธีการและการสร้างรูปทรง

1.4.3 ผลงานของ กรกต อารมณดี ในเรื่องของการจินตนาการรูปทรงที่ใช้สร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งได้แรงบันดาลใจจากรูปทรงในธรรมชาติ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเตรียมการสร้างสรรค

2.1 สรุปให้เห็นว่า จากข้อมูลสถานที่ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมอย่างไร และข้อมูลจากประสบการณ์ส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์เอง กับรูปแบบรูปแบบการสร้างผลงานของศิลปินจะเป็นอย่างไร

2.2 จากการศึกษาข้อมูลที่ผ่านมา ทำให้ทราบว่า รูปแบบผลงานจะออกมาในรูปแบบใด เพื่อที่จะทำการถ่ายทอดแนวความคิด ตามจินตนาการ ความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์

2.2.1 ผู้สร้างสรรค์คิดว่ารูปแบบของผลงานสร้างสรรค์จะออกมาในลักษณะของงานประติมากรรมลอยตัว 3 มิติ แบบกึ่งนามธรรม ใช้เทคนิคการถักทอเส้นโลหะ สร้างเป็นรูปทรงที่โปร่งบาง มีการทับซ้อนประกอบกันของส่วนย่อยต่างๆ ทำให้เกิดความเป็นเอกภาพและเกิดมิติในงาน ซึ่งจากรูปทรงและเทคนิครูปแบบในการสร้างงานที่เลือกใช้นั้น ได้ตอบสนองความรู้สึกสงบนิ่ง เบาสบายผ่อนคลาย มีสมาธิตั้งมั่น มั่นคงและดูสง่างาม อันมีความสอดคล้องกับบรรยากาศภายในสถานที่ ที่มีความสงบ

3. การวิเคราะห์ผลงานเพื่อเตรียมการสร้างสรรค

ทำการทบทวน วิเคราะห์จากผลงานสร้างสรรค์ที่ผ่านมา ของตัวผู้สร้างสรรค์เอง ในเรื่องแนวความคิด และเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงาน

3.1 วิเคราะห์ผลงานช่วงที่ 1 การสร้างสรรค์ผลงาน ในรูปแบบของผลงานการ

ออกแบบเครื่องประดับร่างกาย (ระหว่างปี พ.ศ.2543-2549) ซึ่งผู้สร้างสรรค์เคยทำงานเบื้องต้นอยู่ ในช่วงการศึกษาในระดับปริญญาตรี และการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเครื่องประดับ งาน สร้างสรรค์มักเป็นการออกแบบ 3 มิติ เป็นงานเครื่องประดับบนร่างกายมนุษย์ มีแนวคิดเกี่ยวกับ ความงามของรูปทรงธรรมชาติ และใช้เทคนิคการถักทอวัสดุที่เป็นเส้นใยธรรมชาติ วัสดุสังเคราะห์ และลวดโลหะชนิดต่างๆ สร้างสรรค์ขึ้นรูปทรงด้วยมือ ซึ่งผลงานดังกล่าวมีข้อจำกัด ในเรื่องของ การคำนึงถึงขนาด และลักษณะการติดตั้งชิ้นงาน ที่ต้องสอดคล้องกับสรีระร่างกายของมนุษย์

3.2 วิเคราะห์ผลงานช่วงที่ 2 การสร้างสรรค์งาน ในรูปแบบของผลงานประติมา กรรมลอยตัว (ระหว่างปี พ.ศ.2550-2552) ซึ่งเป็นผลงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นก่อนงาน วิทยานิพนธ์ ผลงานดังกล่าวเป็นผลงานประติมากรรมที่ใช้สำหรับติดตั้งประดับในอาคารสถานที่ ผลงานได้ผ่านขั้นตอนและกระบวนการคิดและทดลอง สร้างสรรค์ และพัฒนาเพื่อให้เกิดความงาม ความลงตัว สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่ การตกแต่งของสถานที่ ผลงานมีแนวคิดและเรื่องราว เกี่ยวกับการจินตนาการความงามจากรูปทรงธรรมชาติ ซึ่งผลงานในช่วงนี้ได้มีการปรับเปลี่ยนใน เรื่องของขนาด การจัดวางของตำแหน่งติดตั้งผลงาน และมีการพัฒนาเทคนิคการถักทอด้วยวัสดุ ลวดโลหะ ขึ้นรูปเป็นรูปทรงตามจินตนาการ ทำให้เกิดความชัดเจนและเอกลักษณ์ในเทคนิคการ สร้างสรรค์ผลงานขึ้น

4. การสร้างสรรค์ผลงาน

4.1 กำหนดหัวเรื่องที่ต้องการร่างภาพ(Sketch) แล้วทำการหาข้อมูลที่สามารถเป็น แนวทางในการทำงานมาใช้ในผลงานภาพร่าง (Sketch) บวกกับจินตนาการส่วนตัว เพื่อถ่ายทอด ออกมาให้เห็นเป็นภาพร่าง(Sketch) 2 มิติ

4.2 นำผลงานภาพร่าง(Sketch) 2 มิติ ที่มีหลายแบบ มาทำการวิเคราะห์แยกแยะ ศึกษาองค์ประกอบความงามของจังหวะรูปทรง พิจารณาเลือกแบบที่เหมาะสมที่สุด มาทำการ ทดลองสร้างเป็นผลงานต้นแบบร่าง(Sketch Model) 3 มิติ เพื่อนำมาขยายแบบสร้างสรรค์เป็น ผลงานจริง

4.3 ลงมือปฏิบัติงานสร้างสรรค์ผลงานจริง ทำการวิเคราะห์ ตรวจสอบลักษณะ ผลงานตามความพอใจ ตามวัตถุประสงค์ เพื่อหาข้อสรุป ทั้งในระหว่างสร้างสรรค์งาน และเมื่องาน สร้างสรรค์สำเร็จ แยกแยะประเด็นตามปัญหาที่เกิดขึ้น ว่าชอบหรือไม่ชอบตรงส่วนไหนบ้าง

5. การนำเสนอผลงาน

5.1 เมื่อผู้สร้างสรรค์ได้พิจารณาตามเวลาของการปฏิบัติงาน ผู้สร้างสรรค์ได้ กำหนดจำนวนผลงานสร้างสรรค์ จำนวน 4 ชุดผลงาน ในระยะเวลา 1 ปี

5.2 ผลงานสร้างสรรค์เป็นผลงาน 3 มิติ ที่ใช้เทคนิควิธีการถักทอเส้นลวดโลหะ

ด้วยมือ ขึ้นรูปเป็นรูปทรงตามความแนวคิดและจินตนาการที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการนำเสนอ สื่อถึงความรู้สึกสุขสงบ ผู้สร้างสรรค์ต้องการนำเสนอผลงานต้นแบบร่าง (Model Sketch) ซึ่งเป็นผลงานทดลองเทคนิคการถักทอขึ้นรูปทรงผลงานประติมากรรม มาประกอบกับผลงานที่นำเสนอด้วย

5.3 พิจารณาวิจารณ์และนำมาเปรียบเทียบกับงานสร้างสรรค์ที่ผ่านมาเพื่อการพัฒนา
งาน ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

5.4 นำเสนอผลงานสำเร็จ เป็นผลงานประติมากรรมถักทอโลหะ ที่ผ่านการศึกษา
และพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องกับการติดตั้งภายในสถานที่ “เดอะสปา” พร้อมทั้งนำเสนอ
แบบจำลอง(Model) ของสถานที่ เพื่อจำลองการติดตั้งผลงาน และภาพถ่ายสถานที่ที่จำลองตัดต่อ
ภาพผลงานสำเร็จเข้าไปติดตั้งในตำแหน่ง ที่ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมแล้ว ประกอบการ
นำเสนอผลงานทั้งหมด

6. การสรุปผลการสร้างสรรค์

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้เบื้องต้นแล้ว กล่าวคือ ผลงานสร้างสรรค์
ประติมากรรมประยุกต์ จะสื่อออกมาในรูปแบบของผลงานประติมากรรมกึ่งนามธรรม และการ
ออกแบบได้แรงบันดาลใจมาจากรูปทรงธรรมชาติ ลักษณะการเจริญงอกงามของพืช ใช้เรื่องราว
ของความรู้สึกถึงความสุขสงบภายในจิตใจที่เกิดจากการทำสมาธิตามหลักศาสนา เป็นแนวคิดหลัก
ในการออกแบบเพื่อให้มีการเชื่อมโยงและส่งเสริมให้กับตัวสถานที่ “เดอะสปา” ที่ใช้เป็นสถานที่
ในการติดตั้งผลงาน

แหล่งข้อมูลในการศึกษา

1. ศึกษาจากประสบการณ์ตรงโดยสัมผัสกับแหล่งธรรมชาติจริง
2. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วารสาร หนังสือ ผลงานที่เกี่ยวข้องกับการ
สร้างสรรค์ ในห้องสมุด นิทรรศการศิลปะ และเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต
3. ศึกษาการตกแต่งสถานที่สปา โดยเข้าชมและศึกษาจากแหล่งสถานบริการสปาจริง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

1. สมุดบันทึกและกล้องถ่ายภาพ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
2. คอมพิวเตอร์ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และใช้ในการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
3. อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน เช่น อุปกรณ์การถักขึ้นรูป , อุปกรณ์
ตัดแต่งลวดโลหะชนิดต่างๆ เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ออกแบบสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมประยุคต์ ที่แสดงถึงความสงบสุขภายในจิตใจที่เกิดจากการทำสมาธิ อันจะส่งผลทำให้เกิดรูปลักษณ์ที่สง่างาม ผลงานสามารถแทนค่าความรู้สึกสุขสงบ ด้วยความงามของรูปทรงที่เกิดจากการจินตนาการลักษณะรูปทรงการเจริญออกงามของพืชในธรรมชาติ

2. ได้ผลงานประติมากรรมประยุคต์ ที่มีความสอดคล้องกับการออกแบบตกแต่งภายในของสถานที่ “เดอะสปา” ที่ต้องการบรรยากาศสงบ และสามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานที่สปา ที่มุ่งเน้นการเอาใจใส่ให้บริการสร้างความผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ สร้างความสุขสงบให้แก่ผู้คนที่เข้ามาใช้บริการสปา

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง “จิตนาการจากธรรมชาติ สื่อภาวะจิตสุขสงบ” เกิดจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจริงจากประสบการณ์ส่วนตัวที่ได้พบได้สัมผัส ซึ่งเป็นที่มาของแรงบันดาลใจ ให้ผู้สร้างสรรค์เกิดความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้สึกระบายใจในรูปทรงธรรมชาติของพืชที่กำลังเจริญงอกงาม ผู้สร้างสรรค์ได้นำความเป็นรูปธรรมที่ได้สัมผัสนั้น มาแทนค่าเป็นสัญลักษณ์ สื่ออารมณ์ความรู้สึกที่เป็นนามธรรม โดยใช้ความสัมพันธ์ของรูปทรงและเรื่องราวความรู้สึกที่เกิดขึ้น มาสร้างสรรค์เป็นผลงานชุดนี้ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบในการสร้างสรรค์ผลงานให้สอดคล้องกับการติดตั้งผลงานในสถานที่ “เดอะสปา” สามารถแบ่งการศึกษาข้อมูลได้ดังนี้

1. ข้อมูลแรงบันดาลใจจากประสบการณ์ส่วนตัว
2. ข้อมูลความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสปา และการทำสมาธิ
3. ข้อมูลด้านการกำหนดรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงาน

ข้อมูลแรงบันดาลใจจากประสบการณ์ส่วนตัว

ผู้สร้างสรรค์เชื่อว่า ผู้สร้างผลงานศิลปะต้องมีความเข้าใจผลงานศิลปะที่ตนสร้างสรรค์ขึ้นอย่างถ่องแท้ เพื่อผลงานนั้นจะสามารถสื่อความหมาย และแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาตามแนวคิด และสามารถสื่อให้ผู้ชมผลงานได้รับรู้และเข้าใจตามความคิด ความรู้สึกของผู้สร้างผลงาน และซึมซับคล้อยตามจินตนาการนั้นได้ การศึกษาข้อมูลจากธรรมชาติจริง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ รวมทั้งข้อมูลและได้กลิ่นกรองเฉพาะเรื่องราว ที่ผู้สร้างสรรค์ประทับใจ ทั้งที่ได้สัมผัสและรับรู้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดความผูกพันและเกิดความรู้สึกที่จะนำข้อมูลนั้น มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจริง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากธรรมชาติมีอยู่ 2 ส่วน คือ

1. รูปธรรมในธรรมชาติ คือ สิ่งที่เราสามารถมองเห็น และสัมผัสได้ด้วยกายสัมผัส อาทิเช่น ต้นไม้ ดอกไม้ ผืนดิน ผืนน้ำ สายลม ภูเขา และสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบกาย เป็นต้น
2. นามธรรมในธรรมชาติ คือ ความเป็นจิตวิญญาณของธรรมชาติ อาทิเช่น ความยิ่งใหญ่

ใหญ่ ความสงบร่มเย็น ชุ่มชื้น ความอุดมสมบูรณ์ ความอัมเอม เป็นต้น การรับรู้และสัมผัสสิ่งเหล่านี้ คือ อารมณ์ ความรู้สึกที่เป็นนามธรรม นำมาถ่ายทอดผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

อิทธิพลจากธรรมชาติ

ธรรมชาติได้ให้กำเนิดพืชพันธุ์นานาชนิด ที่ต่างผลิดอกออกผล ตามฤดูกาลอย่างงดงาม ด้วยลำต้นที่พุ่งตรงชูยอด โอนอ่อนโน้มตัวพลิ้วไหว ด้วยพุ่มยอดชูช่อแผ่ขยายให้ร่มเงา ด้วยดอกและผลที่เกิดขึ้นมา สังขรณ์ของธรรมชาติสามารถสัมผัสได้ถึง ความงดงาม ความอุดมสมบูรณ์ ชุ่มชื้น ความอ่อนโยน การผลิบานแตกหน่อ การเปลี่ยนแปลงรูปทรง รูปร่าง แสดงให้เห็นถึงการแปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ภายใต้กฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ก่อให้เกิดสาระในเชิงสร้างสรรค์มาเป็น ผลงานศิลปะ

จากการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมประยุคต์ เรื่อง “จิตนาการจากธรรมชาติ สื่อ ภาวะจิตสุขสงบ” เกิดจากความประทับใจในแง่มุมเล็กๆของธรรมชาติ นั่นคือ การเจริญเติบโตงอกงามของต้นพืชอย่างช้าๆ การแตกหน่อ แตกยอดใหม่ การผลิดอกออกใบ การเบ่งบานของดอก ซึ่งบ่งบอกถึงการมีชีวิต การเริ่มต้นอย่างสุขสงบ และความอุดมสมบูรณ์ของชีวิต สิ่งเหล่านี้จะถูกถ่ายทอดออกมาด้วยความรู้สึกประทับใจ ชื่นชมยินดี นำมากำหนดวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน โดยนำรูปทรง รูปแบบจากธรรมชาติที่พบเห็น มาเลียนแบบ ตัดทอนรูปทรง จัดวางรูปทรง ผสมผสานกับจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ ให้ผลงานมีความหลากหลาย ทั้งเรียบง่ายและซับซ้อนในรูปทรงที่อิสระและมีเอกภาพ

ดังนั้นในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมประยุคต์ชุดนี้ จะได้รับอิทธิพลจากธรรมชาติโดยตรงทั้งในด้านเนื้อหาที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม รูปแบบของผลงานและเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงาน จะมีความประสานกลมกลืนกันอย่างเป็นเอกภาพต่อไป

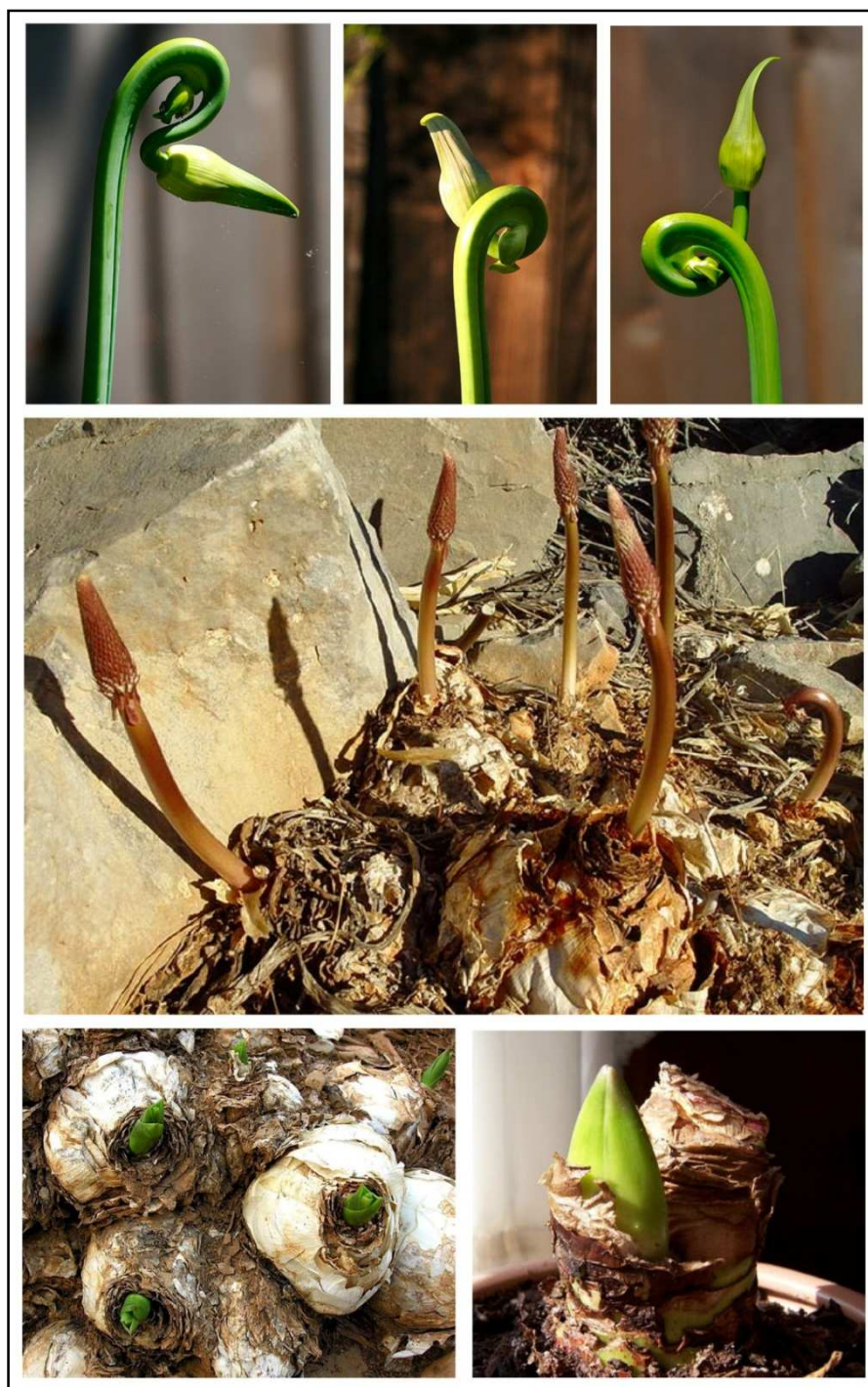
ข้อมูลภาพถ่ายการเจริญงอกงามของพืชในลักษณะต่างๆ

ภาพที่ 1 ภาพถ่ายแสดงลำดับการงอกของพืช จากเมล็ดงอกเป็นต้นอ่อน

ภาพที่ 2 ภาพถ่ายต้นอ่อนที่กำลังงอกขึ้นจากพื้นดิน

ภาพที่ 3 ภาพถ่ายแสดงลักษณะการงอกแตกหน่อ การแทงยอดของพืช

ภาพที่ 4 ภาพถ่ายแสดงรูปทรงของยอดใบอ่อนของพืช

ภาพที่ 5 ภาพถ่ายแสดงส่วนของดอกที่กำลังออก มีสีสันที่ให้ความรู้สึกสนุกสนาน

ภาพที่ 6 ภาพถ่ายแสดงลักษณะรูปทรงของส่วนยอดช่อดอก

ภาพที่ 7 ภาพถ่ายลักษณะการงอกงามของพืชน้ำ

ภาพที่ 8 ภาพแสดงลักษณะรูปทรงของส่วนดอก ขอด หน่อ

ภาพที่ 9 ภาพถ่ายแสดงลักษณะส่วนของดอกตูมที่กำลังจะผลิบาน

ข้อมูลความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสปา และการทำสมาธิ

ในการสร้างสรรค์เป็นผลงานประติมากรรมประยุคต์ เพื่อนำไปติดตั้งให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานที่ที่เป็นสปา ครั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์จะต้องมีการศึกษาถึงความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสปา และการทำสมาธิ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการสร้างงาน ดังนี้

การทำสมาธิ

รูปแบบของสังคมในปัจจุบันนี้ทำให้แต่ละคนล้วนแต่ต้องเผชิญกับความวุ่นวาย จนหา เวลาที่จะหยุดทบทวนเรื่องต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตน้อยมาก โดยเฉพาะการทบทวนถึงอารมณ์บาง ด้านข้างในจิตใจของตัวเองที่บางครั้งอาจแสดงออกไปครั้งแล้วครั้งเล่า เมื่อมีสิ่งเร้าจากภายนอกมา กระตุ้น โดยที่เราไม่ปรารถนาและสร้างความทุกข์ให้ตามมา หากให้เวลากับเรื่องนี้สักนิด อาจทำให้ เรารู้ว่าสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร และจะมีวิธีจัดการอย่างไร ให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างไม่เร่าร้อน เกินไปนักในสภาพสังคมปัจจุบัน

การทำสมาธิ เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยได้ เป็นการฝึกจิตให้มีความแน่วแน่ในอารมณ์ ใดอารมณ์หนึ่ง ทำให้จิตมีพลัง และมีความมั่นคงเข้มแข็ง รวมถึงเป็นกระบวนการเพื่ออบรมบ่มใจ ฝึกฝนปฏิบัติให้เข้าถึงความสงบ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อน้อมนำจิตใจไปสู่ความสงบและผ่อนคลาย เบาสบาย ช่วยให้รู้ตัวพร้อมทั้งจิตใจและร่างกาย และยังสามารถใช้พิจารณาเพื่อให้เห็นถึงความจริง ของกฎธรรมชาติ อันจะทำให้เราสามารถแปรเปลี่ยนจิตใจที่ทุกข์ทนเศร้าหมอง ไปสู่จิตใจที่เข้มแข็ง เบิกบานได้ กลายเป็น “ความงาม” ของใจ ที่สามารถค่อยๆ ปฏิบัติ ค่อยๆ ทำกันไป เพราะใจคือสิ่งที่ ถูกใช้สอยหนักที่สุดกว่าส่วนใดๆ ของร่างกาย การทำสมาธิจึงเป็นการ “พักใจ” ที่มักเหนือยต่ำกว่า ร่างกาย ให้กลับสดชื่นขึ้นได้

ความหมายความเป็นมาของสมาธิ

สมาธิ แปลว่า การมุ่งมั่นกระทำด้วยความตั้งใจ แน่วแน่ของจิต เกิดขึ้นครั้งแรกใน ภูมิภาคตะวันออก โดยเฉพาะทางศาสนา ศาสนาแรกที่มีการบันทึกไว้ถึงการทำสมาธิคือ ศาสนา ฮินดู ในประเทศอินเดีย ซึ่งต่อมาได้ถูกดัดแปลงและนำมาใช้นอกเหนือบริบททางศาสนา เช่นการ นำมาใช้ในการออกกำลังกาย เช่น หัตถะโยคะ ซึ่งก การทำสันสกฤตยานา (Sanskrit dhayana) หรือ ศิลปะแขนงต่างๆ ของประชาชนพื้นบ้านในแถบเอเชีย (martial art) เป็นต้นโดยเน้นเรื่องความสงบ เยือกเย็นและการเข้าถึงจิตวิญญาณของธรรมชาติ

สมาธิเป็นภาษา มาจากรากศัพท์สองศัพท์สันธิกัน คือ สัม และ อธิ จากนั้นเอา ิ (นิคหิต) ที่อยู่บน “ส” เปลี่ยนเป็น “ม” และในตัว “ม” มีสระ “อะ” อยู่หลัง “ม” แต่ในภาษาบาลีไม่

นิยมใส่สระ “อะ” อยู่หลังพยัญชนะ ด้วยเหตุนี้ คำว่า “ส” จึงเปลี่ยนรูปเป็น “ม” และ “อิ” เปลี่ยนรูปเป็น “อา” เมื่อสนธิกัน จึงเป็น “สมาธิ” ในซีกโลกตะวันออก สมาธิจะใช้มุมมองที่ได้จากการตั้งคราะห์ความจริงตามธรรมชาติ ขณะที่คำว่า Meditation มาจากภาษาละติน โดยมีจุดเริ่มต้นจากการฝึกร่างกายและจิตใจให้มีความแน่วแน่ และมั่นคง มักจะพบในศาสนาคริสต์ ซึ่งจะกล่าวถึงสมาธิในด้านจิตวิญญาณ (Spiritual) เช่น สมาธิที่มาจากความทนทุกข์ของพระเยซู

ประเภทของสมาธิ

มีความพยายามของศาสตร์ทางตะวันตกที่ต้องการจำแนกชนิดของสมาธิ จากการศึกษาของ มาร์คัส อูริเลียส (Marcus Aurelius) ซึ่งเป็นนักปรัชญาตะวันตก ได้จำแนกชนิดของสมาธิโดยอ้างอิงกับศาสนา ลัทธิ และวิธีการปฏิบัติ มีการแบ่งสมาธิออกเป็น 9 ชนิด⁵

1. สมาธิตามแนวพุทธศาสนา (Buddhism) ในทางพุทธศาสนา ได้แบ่งเป็นสมาธิและวิปัสสนา ซึ่งจำเป็นต่อการตรัสรู้ ดังนั้น สมาธิจึงมีสองแบบ คือ สมาธิแบบธรรมชาติ และสมาธิที่สร้างขึ้นด้วยการตั้งใจหรือมุ่งเน้นไปที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้เกิดสมาธิ นอกจากนี้ในทางเถรวาท จะเน้นวิปัสสนาสมาธิ และอาณานุปัสสนา

นอกจากนี้ในประเทศญี่ปุ่น มีการผนวกการฝึกสมาธิตามหลัก เทนได (Tendai concentration) เข้าไปรวมกับศาสนาพุทธแบบเซนของจีน (Chinese Chan Buddhism) ซึ่งเป็นการรวมเอาลัทธิเซนแบบญี่ปุ่นและเกาหลีเข้าด้วยกัน (Japanese Zen and Korean Seon)

ส่วนศาสนาพุทธแบบทิเบต จะเน้นตันตระซึ่งเป็นอีกชื่อหนึ่งของพุทธศาสนาแบบวัชรญาณ โดยสมาธิจะเป็นการปฏิบัติที่สูงขึ้นของนักบวช นอกจากนี้การฝึกฝนของนักบวชก็จะไม่นิยมฝึกตามลำพัง แต่จะใช้การสวดมนต์หมู่ให้เกิดสมาธิ

2. สมาธิตามแนวคริสต์ศาสนา (Christianity) ประเพณีปฏิบัติของชาวคริสต์นั้น มีหลากหลาย ซึ่งมีหลายอย่างที่ถูกจัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกสมาธิ สิ่งเหล่านี้ได้แก่ สวดมนต์ในโบสถ์ ดังนั้นผู้ที่สวดมนต์ในโบสถ์คริสต์ อาทิสวดมนต์และการนบถุกระคำในคริสต์นิกายคาทอลิก หรือการเดินสวดมนต์อย่างเงียบๆ ในคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ (Eastern Orthodoxy) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับสมาธิในแนวตะวันออกซึ่งเน้นไปที่การเพ่งจิตแน่วแน่ไปที่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้นจะเห็นความคล้ายในบางประเด็น ก็คือการเอาจิตใจจดจ่ออยู่กับการสวดมนต์ให้เกิดสมาธิ

3. สมาธิตามแนวศาสนายิว (Judaism) สมาธิตามศาสนายิว มักจะหมายถึงการติดต่อกับแหล่งกำเนิดของชีวิต และมีความหมายต่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของเพื่อนมนุษย์ ซึ่งไม่ใช่

⁵พรณี ภาณุวัฒน์สุข, สมาธิกับสุขภาพ, เข้าถึงเมื่อ 23 พฤษภาคม 2553, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaicam.go.th/index>

การสิ้นสุดหรือการทำให้เกิดนิพพานตามหลักศาสนาพุทธ แต่เป็นการเริ่มต้นของสรรพสิ่ง ศาสนายิวมีนัยยะของการปฏิบัติสมาธิเพื่อให้เกิดการระลึกถึงความสุข เฝ้าระวังความสุข และเกิดความเคารพต่อศาสนา การปฏิบัติสมาธิในศาสนายิวนิยายคาบาล่าห์ และฮาสิติก (Kabbalah and Hassidic Judaism) เรียกว่า “hitbonenut” จนมีคำกล่าวถึงการปฏิบัติสมาธิในหมู่ชาวยิวว่า อาหารสุขภาพที่เรากินเข้าไปมิได้บำรุงร่างกายผ่านทางกระแสเลือด แต่การทำสมาธิ เป็นการให้อาหารแก่ร่างกายในรูปการบำรุงทางจิตวิญญาณ นอกจากนี้การทำสมาธิของชาวยิว จึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะทำให้เกิดปัญญาที่บริสุทธิ์ เกิดความสงบสุข และอารมณ์ที่พึงประสงค์ของผู้ปฏิบัติ

4. สมาธิตามแนวศาสนาฮินดู (Hinduism) ในศาสนาฮินดูซึ่งเชื่อในเรื่องการเกิดแก่เจ็บ ตายที่เป็นวัฏจักร ดังนั้น สมาธิเป็นการฝึกความสงบให้เกิดขึ้นภายในกาย และมีจุดประสงค์เพื่อลดความลุ่มร้อน หรือความทุกข์ทรมาน ทางจิตใจ เมื่อปฏิบัติจนถึงส่วนลึกของจิตใจแล้ว สมาธิก็จะทำให้เกิดความสงบ ความสมดุลภายในร่างกายและจิตใจ และเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความสงบสุขในชีวิตได้ มาร์คัส อูริเลียส (Marcus Aurelius) กล่าวว่าเวदानตา (Vedanta) ก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของโยคะ ซึ่งเป็นการฝึกสมาธิรูปแบบหนึ่ง โดยการควบคุมจิตใจของมนุษย์ไม่ให้กวัดแกว่งขึ้นลงตามสภาพอารมณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลง ซึ่งลักษณะของการฝึกสมาธิตามแนวศาสนาฮินดู จะมี 7 ชนิด อาทิ การใช้เสียงและแสงในการทำสมาธิ

5. สมาธิตามแนวศาสนาอิสลาม (Islam) ในศาสนาอิสลาม สมาธิเกิดจากแนวคิด 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดแรก จาก Quran และ Sunnah โดยการฝึกสมาธิเป็นการตั้งจิตมุ่งมั่น ที่เรียกว่า Tafakkur โดยสะท้อนให้เห็นสมาธิในเรื่องการเพิ่มผลผลิตจากการคิด และการพัฒนาปัญญา ซึ่งเป็นการต่อยอดของการทำสมาธิในระดับขั้นสูงขึ้น โดยต้องการเข้าถึงพระเจ้า อย่างไรก็ตาม กระบวนการพัฒนาปัญญาจะเกิดขึ้น ส่วนหนึ่งจะเกิดจากการดลบันดาลของพระเจ้าในการปลูกจิตสำนึกและปลดปล่อยวิญญาณของมนุษย์ให้เป็นอิสระ นอกจากนี้การฝึกสมาธิจะช่วยฝึกบุคลิกภาพภายในตัวของบุคคลให้ได้รับการพัฒนาจิตวิญญาณและการได้เข้าถึงพระผู้เป็นเจ้า

แนวคิดที่ 2 จาก Sufism ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติด้วยวิธี muraqaba โดยสมาธิในมุมมองของ Sufism มีจุดมุ่งเน้นเรื่องการปฏิบัติตนและเป็นกลวิธีหนึ่งที่ใช้การสวดอ้อนวอนให้ชีวิตได้เดินทางไปสู่พระหัตถ์ของพระผู้เป็นเจ้า ขณะที่ยังมีชีวิต อย่างไรก็ตามยังเป็นที่ยกเถียงและยังไม่เป็นที่ยอมรับของชาวมุสลิมทั่วไปเกี่ยวกับความเชื่อเหล่านี้ตามแนวคิดที่ 2

6. สมาธิตามแนวศาสนาซิก (Sikhism) สมาธิตามแนวศาสนาซิก เป็นเพียงส่วนหนึ่งของกฎความเป็นจริง 3 ข้อ ในการใช้ชีวิต ของมนุษย์ ที่คุรูนานัก (Guru Nanak) ได้สอนไว้ดังนี้

1. Nam Japa หมายถึง การตื้นนอนก่อนพระอาทิตย์ขึ้น ทำความสะอาดร่างกายให้ผู้นับถือศาสนาซิกทำสมาธิด้วยการสวดอ้อนวอนพระเจ้าเพื่อชำระจิตใจให้ผ่องใส นอกจากนี้ในระหว่างวันการระลึกถึงพระเจ้าทุกลมหายใจเข้าออกจะช่วยให้จิตใจผ่องใส

2. Dharam di Kirat Karni หมายถึง การทำงานและหากินด้วยหยาดเหงื่อ การทำงานเพื่อประทังชีวิตทั้งของตนเองและของครอบครัว อย่างซื่อสัตย์ ดังนั้นผู้นับถือศาสนาซิกต้องนำพาชีวิตไปสู่ความซื่อสัตย์ ความถูกต้อง อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

3. Van Ke Chakna หมายถึง การแบ่งปันอาหาร แรงงานกับผู้อื่นอย่างมีเหตุมีผล โดยเฉพาะการแบ่งปันสิ่งต่างๆ โดยมีจุดประสงค์เพื่อการศาสนาและชุมชน

7. **สมาธิตามแนวลัทธิเต๋า (Taoism)** สมาธิตามแนวลัทธิเต๋า เกิดขึ้นเพื่อฝึกจิตใจและร่างกายให้สู่ความสงบ โดยอาศัยปรัชญาในเรื่องของความสมดุลของหยินหยางอันเป็นพลังของจักรวาล ซึ่งการทำสมาธิเป็นการฝึกจิตที่จะกำจัดความคิดที่ชั่วร้าย และใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการทำให้จิตใจสงบ นอกจากนี้ การฝึกสมาธิตามแนวลัทธิเต๋าสสามารถทำได้ทั้งในยามหลับและยามตื่น โดยการใช้การควบคุมอารมณ์ จิตใจ มีการฝึกสมาธิแนวลัทธิเต๋าที่หลากหลาย อาทิ I Ching, Tao Te Ching, Chuang Tzu และ Tao Tsang ดังที่เราคุ้นเคย เช่น การฝึกซึ้งก การฝึกในกง เป็นต้น ด้วยการควบคุมลมหายใจเข้าออก ในขณะที่ออกกำลังกายหรือในขณะที่พักผ่อน

8. **สมาธิตามแนวการปฏิบัติแบบTM (Transcendental Meditation)** เป็นเทคนิคการทำสมาธิที่คิดโดยมหาฤษี Mahes Yogi ครูสอนศาสนาชาวอินเดีย ซึ่งมีพื้นฐานมาจากการผสมผสานเทคนิค วิชาจิต ของศาสนาฮินดู และมานตราของผู้สอน เน้นการทำสมาธิด้วยการฝึกหายใจเข้าออกลึกๆ และเพ่งไปที่ลมหายใจ เพื่อให้เกิดการผ่อนคลาย อันเป็นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสงบ สุขภาพดี และสามารถต่อสู้กับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เข้ามากระทบในชีวิตได้

9. **สมาธิตามแนวการปฏิบัติแบบซีคูล่า (Secular)** เป็นการพัฒนาจากนักจิตวิทยาชาวเยอรมัน ชื่อโจฮานนา ชูลท์ (Jahannes Schultz) ในปี ค.ศ. 1932 เป็นการนำแนวคิดตะวันออก คือ การฝึกสมาธิมาใช้ในการพัฒนากายและจิตใจ ให้มีความเข้มแข็ง สงบ มีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การทำสมาธิตามแนวการปฏิบัติแบบซีคูล่า เป็นการนั่งบนเก้าอี้หลังตรง หลังตาและนับลมหายใจเข้าออก โดยไม่คิดเรื่องใดๆแต่ให้ทำจิตมุ่งมั่นไปที่ลมหายใจเข้าออก

จากลักษณะการจำแนกชนิดของสมาธิดังกล่าว มาคัส อูร์เลียส ได้อธิบายความหมายหรือนัยยะของสมาธิ ให้ครอบคลุมตามการจำแนกชนิดของสมาธิทั้ง 9 ชนิดไว้ดังนี้

1. เป็นสภาวะที่จิตใจถูกปล่อยให้อย่างว่างจากความคิด
2. เป็นการตั้งมั่นของจิตใจไปที่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. เป็นการเปิดรับจิตใจให้สัมผัสถึงความบริสุทธิ์ หรือพลังงานต่างๆ เช่น การปฏิบัติแบบชีคุล่า เป็นต้น

4. เป็นการหาเหตุผลทางปรัชญาของศาสนา เช่น การเข้าสู่นิพพานของศาสนาพุทธ ในมุมมองของมัลลัส เขาเชื่อว่า ในศาสนาทางซีกโลกตะวันออก การสวดมนต์เป็นการสื่อสารของมนุษย์ไปสู่เบื้องบนได้แก่ พระผู้เป็นเจ้า เทวดาหรือเทพ พรหมต่างๆ แต่สมาธิเป็นการสื่อสารที่ตรงกันข้าม คือเป็นการที่พระผู้เป็นเจ้าหรือเทวดาหรือเทพ พรหมต่างๆ เป็นผู้สื่อสารโดยตรงกับมนุษย์ นอกจากนี้ เขายังเชื่อว่าการฝึกสมาธิเป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาตนเอง

ภาวะจิตสุขสงบเป็นสมาธิ

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้บรรยายลักษณะภาวะจิตที่มีความสุขว่า เป็นภาวะที่มีความสะอาด เพราะไม่มีความรู้สึกที่เป็นกิเลสต่างๆ เข้าไปปะปนขุนมัว สว่างเพราะประกอบด้วยปัญญา มองเห็นสิ่งทั้งหลายตามที่เป็น เห็นกว้างขวางไม่มีขีดจำกัด มีความเข้าอกเข้าใจ และพร้อมที่จะรับรู้พิจารณาสิ่งทั้งหลายตามสภาววิสัย สงบ เพราะไม่มีความกระวนกระวาย ปลอดจากสิ่งกังวลใจ ไม่ว่าวุ่นหัวนั้ ไหว ผ่อนคลาย ราบเรียบ เสรีเพราะเป็นอิสระ ไม่มีสิ่งที่จำกัดความนึกคิด ไม่มีความกีดกันข้องขัด โปร่งเบา ไม่ยึดติด ไม่คับแคบ เปิดกว้าง แผ่ความรู้สึกรักใคร่ปรารถนาดี ด้วยเมตตาไปยังมนุษย์ สัตว์ทั่วหน้า รับรู้ความทุกข์ของผู้อื่นด้วยกรุณา ร่วมบันเทิงใจด้วยมุทิตาในความสุขความรุ่งเรืองสำเร็จของคนทุกคน และ สมบูรณ์เพราะไม่มีความรู้สึกขาดแคลน บกพร่อง ว่างเปล่า มีแต่ความเข้มข้นเบิกบาน เปรียบในทางร่างกายเหมือนการมีสุขภาพดีย่อมเป็นภาวะที่เต็มเปี่ยมสมบูรณ์อยู่ในตัว ในเมื่อไม่มีโรคเป็นข้อบกพร่อง⁶

นอกจากนี้ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ได้กล่าวถึงลักษณะของจิตที่เป็นสมาธิ หรือจิตที่มีคุณภาพดี มีสมรรถภาพสูงนั้น มีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้⁷

1. แข็งแรง มีพลังมาก ท่านเปรียบไว้ว่าเหมือนกระแสน้ำที่ถูกควบคุมให้ไหลพุ่งไปในทิศทางเดียว ย่อมมีกำลังแรงกว่าน้ำที่ถูกปล่อยให้ไหลพรากระจ่ายออกไป
2. ราบเรียบ สงบซึ่ง เหมือนสระหรือบึงน้ำใหญ่ ที่มีน้ำนิ่ง ไม่มีลมพัดต้อง ไม่มีสิ่งรบกวนให้กระเพื่อมไหว
3. ใส กระฉ่าง มองเห็นอะไรๆ ได้ชัด เหมือนน้ำสงบนิ่งไม่เป็นริ้วคลื่น และฝุ่นละออง

⁶ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, 2544), 51.

⁷ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), สัมมาสมาธิและสมาธิแบบพุทธ (กรุงเทพฯ : ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม, 2547), 13-15.

ที่มีกีดกตะกอนกันหมด

4. นุ่มนวล ควรแก่งานหรือเหมาะแก่การใช้งาน เพราะไม่เกรียด ไม่กระด้างไม่วุ่นวาย ไม่ขุ่นมัว ไม่สับสน ไม่เร่าร้อน ไม่กระวนกระวาย

ไวพจน์ที่แสดงความหมายของสมาธிகำหนึ่งคือ เอกัคคตา แปลกันว่า ภาวะที่จิตมีอารมณ์หนึ่งเดียว แต่ถ้าว่าตามรูปศัพท์ จะเห็นลักษณะของจิตที่คล้ายกับในข้อแรกคือ เอกัคคตา = เอก + อัคค + ตา (ภาวะ) คำว่า อัคคะ ในที่นี้ท่านให้แปลว่าอารมณ์ แต่ความหมายเดิมแท้ก็คือ จุดยอด หรือ จุดปลาย โดยนัยนี้จิตเป็นสมาธิก็คือจิตที่มียอดหรือมีจุดปลายจุดเดียว ซึ่งย่อมมีลักษณะแหลมพุ่ง แทะทะลุสิ่งต่าง ๆ ไปได้ง่าย

จิตที่เป็นสมาธิขั้นสมบูรณ์ เฉพาะอย่างสมาธิถึงขั้นฌาน พระอรรถาจารย์ เรียกว่า จิตประกอบด้วยองค์ 8 องค์ 8 นั้นท่านนับจากคำบรรยายที่เป็นพุทธพจน์นั่นเอง กล่าวคือ 1. ตั้งมั่น 2. บริสุทธิ์ 3. ผ่องใส 4. โปร่งโล่งเกลี้ยงเกลา 5. ปราศจากสิ่งมัวหมอง 6. นุ่มนวล 7. ควรแก่งาน 8. อยู่ตัวไม่วอกแวกหวั่นไหว ท่านว่าจิตที่มีองค์ประกอบเช่นนี้ เหมาะแก่การนำไปใช้ได้ดีที่สุด ไม่ว่า จะเอาไปใช้งานทางปัญญาพิจารณาให้เกิดความรู้เข้าใจถูกต้องแจ้งชัด หรือใช้ในทางสร้างพลังจิตให้เกิดอภิญญาสมาบัติอย่างใด ๆ ก็ได้ ตามที่กล่าวมานี้ มีข้อควรย้ำว่า ลักษณะเด่นที่สุดของจิตที่เป็นสมาธิซึ่งสัมพันธ์กับความมุ่งหมายของสมาธิด้วยก็คือ ความควรแก่งาน หรือความเหมาะแก่การใช้งาน และงานที่ถูกต้องตามหลักพุทธศาสนาก็คือ งานทางปัญญา อันได้แก่การใช้จิตที่พร้อมดี เช่นนั้นเป็นสนามปฏิบัติการของปัญญา ในการพิจารณาภาวนาธรรมให้เกิดความรู้แจ้งตามความเป็นจริง และโดยนัยนี้ จึงควรย้ำเพิ่มไว้อีกด้วยว่า สมาธิที่ถูกต้อง ไม่ใช่อาการที่จิตหมดความรู้สึก ปล่อยตัวตนเข้าร่วมหายไปไหนอะไร แต่เป็นภาวะที่ใจสว่าง โล่งโปร่ง หลุดออกจากสิ่งบดบังบีบคั้นกันขวาง เป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ตั้งอยู่เบิกบาน พร้อมที่จะใช้ปัญญา

จากคำกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานมีความสนใจที่จะนำความเป็นนามธรรมดังกล่าว คือ ความรู้สึกตั้งมั่น บริสุทธิ์ผ่องใส โปร่งโล่ง เกลี้ยงเกลาหมดจด นุ่มนวลเบาสบาย ซึ่งเป็นความรู้สึกที่แสดงลักษณะของภาวะของจิตที่มีความสงบสุข อันเกิดจากการทำสมาธิตามแนวทางของพระพุทธศาสนา มาสร้างสรรค์เป็นผลงานที่เป็นรูปธรรม โดยสร้างสรรค์รูปทรงของผลงานประติมากรรม ให้สื่อความหมายแสดงความรู้สึกสุขสงบนั้นต่อไป และเป็นความสอดคล้องกับบรรยากาศภายในสถานที่ที่เป็นสถาปัตยกรรม

สถาปัตยกรรมกับการบำบัดสุขภาพกายและใจ

สุขภาพ ไม่สามารถซื้อหาได้ แต่จะต้องปฏิบัติด้วยตัวเองเพราะสุขภาพเกี่ยวข้องกับร่างกายและจิตใจของแต่ละบุคคล คน 100 คนก็มีวิถีชีวิต 100 รูปแบบที่แตกต่างกัน ทว่ารูปแบบ

หรือหลักแห่งการดำเนินชีวิตของบุคคลอื่นนั้น บางสิ่งบางอย่างก็สามารถถ่ายทอด แนะนำให้บุคคลรอบข้างสามารถนำไปปรับใช้ได้ และเกิดผลในทางที่ดีขึ้นต่อสุขภาพ ด้วยข้อจำกัดของเวลา สถานที่พักอาศัย สถานที่ทำงาน และการเดินทาง ส่งผลถึงสุขภาพร่างกาย จิตใจ ของผู้คนในสังคมปัจจุบันอย่างมาก ซึ่งแต่ละคนก็พยายามแสวงหาวิธีการบำบัด และฟื้นฟูสภาพร่างกายจิตใจของตนเอง ให้พร้อมกับสถานการณ์ต่างๆ

สถานที่ที่ให้บริการเพื่อการบำบัดและฟื้นฟูสภาพร่างกาย จิตใจ มีหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นศูนย์บริการสุขภาพเฉพาะทาง การออกกำลังกายรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งมีทั้งแนวทางของตะวันตกและทางตะวันออก รวมทั้งแบบพื้นบ้านของไทย และนอกจากนี้ยังมีบริการรูปแบบใหม่ที่ผสมผสานเรื่องของสุขภาพกับความงามไว้ด้วยกัน และกำลังได้รับความนิยมอย่างมาก ซึ่งเรียกกันรวมๆกันว่า “สปา” (Spa)

ความหมายความเป็นมาของสปา (Spa)

ที่มาที่ไปของคำว่า "สปา" นั้นมาจากหลายข้อสันนิษฐาน เช่น สปา มีต้นกำเนิดมาจากญี่ปุ่น คือการแช่หรือการอาบน้ำแร่ธรรมชาติ ที่นิยมกันมากในประเทศญี่ปุ่น ด้วยมีความเชื่อกันว่า ความร้อนของน้ำแร่ ธรรมชาติจะช่วยขับพิษออกจากร่างกาย ส่งผลให้ร่างกายผ่อนคลายจากความเหน็ดเหนื่อยและสดชื่น ซึ่งหมายรวมไปถึงการอบซาวน่าและการอบไอน้ำ

สปา เป็นชื่อเมืองเล็ก ๆ ในประเทศเบลเยียม เมืองสปา เป็นแหล่งธรรมชาติ มีบ่อน้ำร้อน บ่อนคาสีโน ผู้คนหลั่งไหลไปพักผ่อนกันมาตั้งแต่สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 17 แล้ว แต่คนที่ไม่ต้องเป็นคนระดับนายทหารชั้นสูง ผู้ดีชั้นสูง (special class) เท่านั้น มักเป็นบรรดาเหล่าขุนนางและทหารชั้นสูงที่กลับจากการทำศึกสงคราม จะแวะมาผ่อนคลายที่เมืองนี้ เมื่อร่างกายสบาย จิตใจย่อมสบายตามไปด้วย การไปสปาจึงหมายความว่า การไปสถานที่ที่ทำให้ผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจด้วย ส่วนคำว่า “SPA” นั้น มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน จากคำว่า Sanus Per Acqua มีความหมายว่า การดูแลสุขภาพ ด้วยการใช้น้ำบำบัด เช่น การอาบน้ำแร่ แช่น้ำร้อน การอบตัวและอบผิวด้วยไอน้ำร้อนจากน้ำ การดื่ม น้ำแร่ การนวดด้วยกระแสน้ำ

จนกระทั่งในสมัยศตวรรษที่ 18-19 สปากลายเป็นกิจกรรมยอดนิยมในยุโรปมีกระแสการบำบัดด้วยวิธีการนี้เกิดขึ้นในประเทศที่มีแหล่งน้ำแร่ แหล่งน้ำพุร้อน และเริ่มเข้ามาแพร่หลายในเมืองที่มีทิวทัศน์ ภูมิทัศน์สวยงาม อากาศบริสุทธิ์ มีน้ำสะอาด ใกล้เคียงทะเล ภูเขา เหมาะแก่การพักผ่อนเพื่อฟื้นฟูสุขภาพเป็นที่นิยมมากใน กลุ่มผู้ป่วยหรือผู้ที่มีสุขภาพอ่อนแอ

เมื่อสปาเข้ามาเป็นที่นิยมทั่วโลก หรือที่รู้จักกันว่า “การทำให้มีสุขภาพที่ดีด้วยน้ำ หรือการบำบัด” จนปลายศตวรรษที่ 20 รูปแบบของสปาได้มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น มีแนวคิดในเรื่อง

การดูแลสุขภาพขององค์กรวม โดยให้ความสนใจกับความสมดุลของร่างกายและจิตใจ ตามวิถีธรรมชาติมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการดูแลสุขภาพสภาพ รวมไปถึงเรื่องของความสวยความงาม การบำรุงและฟื้นฟูสุขภาพให้ดียิ่งขึ้นเนื่องจากมลภาวะต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และภาวะความเครียดอันเกิดจากการทำงานที่อยู่ในสภาวะการแข่งขันกันสูงของสังคมปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่าความหมายในเชิงความเชื่อตามประวัติศาสตร์ สปา หมายถึงสถานที่ที่มีน้ำพุตามธรรมชาติที่ซึ่งสามารถบรรเทา และ รักษาอาการเจ็บป่วยจากโรคภัยต่างๆได้ ซึ่งน้ำเหล่านี้สร้างศรัทธาและความเชื่อถือทางจิตวิญญาณอย่างมาก โดยยังคงความเป็นปริศนาในการบำบัดโรคภัย ส่วนความหมายในเชิงร่วมสมัย สปา เป็นสถานที่อำนวยความสะดวก และท่มเทให้กับทั้งทางด้านการบำบัดทั้งกายภาพ และ จิตใจ อารมณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งสุขภาพที่ดีและชีวิตที่ผาสุก สปาต้องใช้น้ำในแง่ของการให้การรักษาและบำบัด โดยมีพื้นฐานมาจากการใช้ประโยชน์ของวิตามินและเกลือแร่จากธรรมชาติ สปาร่วมสมัย ยังให้การบรรเทาอาการบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา ผ่านการรักษาด้วยวิธีการทางการแพทย์ที่ครบครัน ผ่อนคลายความตึงเครียด ให้การดูแลและทะนุถนอมทั้งความงามทางร่างกายและอารมณ์ ความรู้สึก ณ ปัจจุบันนี้ สปาได้สร้างเอกลักษณ์ขึ้นมาได้อย่างเด่นชัด ในเรื่องของสถานที่และการตกแต่ง จะต้องให้ความสำคัญและความเคารพ เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก

วิวัฒนาการของสปา

นภารัตน์ ศรีละพันธ์ ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการของสปาว่า ประวัติศาสตร์ของการบำบัดรักษาโรคด้วยสายน้ำ สามารถย้อนกลับไปได้นับพันๆปี ในช่วง 2400 ปีก่อนคริสตกาล วัฒนธรรมของชาวอินเดียโบราณได้สร้างระบบการบำบัดร่างกายและจิตใจ ด้วยการชำระล้างในสายน้ำศักดิ์สิทธิ์ ตามหลักอานัมัย ตามอารยธรรมโบราณมีการบูชาน้ำเสมือนหนึ่งพลังวิญญานธรรมชาติที่ยิ่งใหญ่ ชาวอียิปต์ ชาวอัสซีเรียและชาวเมโสโปเตเมียใช้น้ำในการรักษา บำบัดโรค สำหรับชาวญี่ปุ่น จีน กรีก และโรมัน ใช้น้ำอุ่นลดอาการเหน็ดเหนื่อย เมื่อยล้าของร่างกายช่วยส่งเสริมการรักษาบาดแผล รวมทั้งบำบัดอาการซึมเศร้า ไร้ชีวิตชีวา ส่วนชนชาติกรีก เป็นชนกลุ่มแรกที่ค้นพบและเชื่อมั่นศรัทธาในความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ได้ ระหว่างสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง และจิตใจที่สุขสงบและมั่นคง ดังนั้นพวกเขาจึงสร้างศูนย์กลางใกล้แหล่งน้ำพุร้อน หรือ น้ำแร่ ขึ้นมาเป็นที่สำหรับใช้อบน้ำ และ คลายอาการปวดตามข้อและกล้ามเนื้อ ฯลฯ⁸

⁸ นภารัตน์ ศรีละพันธ์, “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสปาเพื่อสุขภาพ” (เอกสารประกอบข้อมูลเผยแพร่ความรู้สำนักส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข 2549), 2-4.

เมื่อประมาณ 500 ปีก่อนคริสตกาล การอาบน้ำ พัฒนาการเป็นวิธีหนึ่งในการบำบัดรักษา โดยอ้างอิงได้จาก การสร้างสถานที่ หรือ บ่ออาบน้ำที่ใหญ่โต และซับซ้อนมากกว่าที่จะใช้เป็นเพียงสถานที่ชำระล้างร่างกายเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เช่น The Roman Bath ในเมือง บาส ที่ประเทศอังกฤษ หรือ Caloglu Hamami ในกรุงอิสตันบูล ประเทศตุรกี เป็นต้น ลักษณะการตกแต่งของโรมัน บาสที่ Caloglu Hamami ในกรุงอิสตันบูล ประเทศตุรกี จะเป็นโครงสร้างที่หรูหรา เน้นการตกแต่งแบบประดับประดาอย่างฟุ่มเฟือย แต่เปิดรับแสงธรรมชาติอย่างเต็มที่ หลังคาสูง และล้อมรอบด้วยผนังกระจก สระอาบน้ำจะถูกปูด้วยหินอ่อน และกระเบื้องโมเสก กรรมวิธในการใช้โรมัน บาสพบว่า ผู้คนจะเข้ามาในห้องแต่งตัวเป็นห้องแรกซึ่งมีชื่อเรียกว่า Apodyterium ห้องนี้จะถูกตกแต่งด้วย ตู้และชั้นวางของมากมายเพื่อให้เก็บรักษาข้าวของส่วนตัว และชาวโรมันไม่ได้เปลือยกายอาบน้ำ แต่จะสวมใส่ชุดที่ตัดเย็บด้วยเนื้อผ้าบางเบา รวมทั้งสวมรองเท้าเพื่อป้องกันเท้าจากพื้นห้องที่มีความร้อน สำหรับผู้ชายจะเข้าไปในส่วนที่เรียกว่า Palaestrae หรือส่วนที่ใช้ออกกำลังกายต่าง ๆ ขึ้นแรกพวกเขาจะผ่านการทาตัวด้วยน้ำมันจากพวกทาส ต่อด้วยการออกกำลังกายด้วยวิธีต่างๆ เช่น การยกน้ำหนัก มวยปล้ำ บอลเกมส์ หรือแม้แต่การวิ่ง ผู้ชายมักจะชื่นชอบกิจกรรมเหล่านี้เป็นพิเศษมากกว่าผู้หญิงที่มักจะใช้สถานที่อาบน้ำเป็นที่สำหรับพบปะ สังสรรค์ และชำระล้างร่างกายจากสิ่งสกปรก หลังจากผ่านการออกกำลังกายแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการเข้าสู่บริเวณที่เรียกว่า Tepidarium หรือ ห้องเตรียมตัวก่อนการอาบน้ำ ณ ที่นี้ น้ำมัน ฝุ่น หรือ เศษสิ่งสกปรกต่างๆ จะถูกขัดชะล้างออกไปด้วยกรรมวิธีที่เรียกว่า strigil ขั้นตอนสุดท้าย คือการเข้าสู่ Caladarium หรือ ห้องที่เต็มไปด้วยไอน้ำที่มาจากสระน้ำร้อน หรือในบางครั้งกลุ่มคนที่นิยมใช้ Roman bath อาจจะเข้าสู่ Laconicum สถานที่ใช้ความร้อนแบบแห้งคล้ายคลึงกับห้องอบซาวน่าแบบปัจจุบันแทนก็ได้ หลังจากผ่านการใช้ความร้อนดังกล่าวแล้วจะต้องตามด้วย Frigidarium หรือห้องเย็นที่มีไว้สำหรับปิดรูขุมขนที่ถูกกระตุ้นให้เปิดด้วยความร้อน และการสูญเสียเหงื่อ ห้องเย็นนี้มักจะมีสระน้ำเย็นที่ขนาดมีตั้งแต่เล็กเพื่อใช้แค่ล้างเหงื่อออกไป หรือใหญ่ขนาดเป็นสระว่ายน้ำเย็นเลยก็ได้ ห้องนี้ยังอาจให้บริการอื่นเพิ่มเติมอีกก็ได้ อาทิเช่น บริการนวดร่างกายด้วยน้ำมันหอม เป็นต้น

สืบเนื่องมาจากการเรืองอำนาจในสมัยโรมัน จำนวนสถานที่อาบน้ำสาธารณะในลักษณะ โรมัน บาสจึงเพิ่มจำนวนตามไปด้วย ในช่วง 300 ปีก่อนคริสตกาล มีจำนวนทั้งหมดมากกว่า 900 แห่งทั่วอาณาจักร สเปนโรมันที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดยังคงเหลือร่องรอยไว้ให้ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาที่เมือง Merano ประเทศอิตาลี โดยทั่วไปชายและหญิงจะแยกกันอาบน้ำโดยเคร่งครัด ผู้หญิงมักจะใช้บริการในช่วงเช้า ในขณะที่ผู้ชายมักจะไปในช่วงบ่าย แต่ก็มีหลักฐานปรากฏให้เห็นว่า บางสถานที่อนุญาตให้ชายหญิงใช้บริการรวมกันได้ ซึ่งมักจะเชื่อกันว่าเป็นสถานที่ประกอบกิจการของหญิงบริการนั่นเอง การไปใช้บริการสถานอาบน้ำแบบโรมัน บาสนั้น

มักจะกินเวลานานหลายชั่วโมง เนื่องจากประกอบไปด้วยการออกกำลังกาย การพูดคุย สังสรรค์ ในบางสถานที่ที่มีขนาดใหญ่โต อาจจะมีมุกตลกตลกอื่น ๆ เสนอบริการด้วยก็ได้ เช่น สวน ห้องสมุด หรือห้องอ่านหนังสือ ภัตตาคาร บาร์ ร้านค้า หรือแม้กระทั่งโรงหนังหรือโรงละคร ในยุคที่สิ้นสุดอำนาจของอาณาจักรโรมัน ความนิยมในการใช้บริการสถานอาบน้ำแบบโรมัน บารเริ่มน้อยลง มาตรฐานการรักษาอนามัยลดต่ำลง ถึงขนาดย่ำแย่ และเมื่อเข้าสู่ยุคกลางของยุโรป ความสนใจของผู้คนลดต่ำลงด้วยอิทธิพลความเชื่อใหม่ที่ป่าเถื่อนและรุนแรงเกี่ยวกับการใช้ไฟหรือน้ำ

ในช่วงระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 15 16 และ 17 ได้มีแพทย์ชาวยุโรปบางคนสนับสนุนในการนำน้ำกลับมาใช้ในวัตถุประสงค์เพื่อการบำบัดรักษาอีกครั้งหนึ่ง ปี ค.ศ. 1697 Sir Jonh Floyer ใช้การบำบัดรักษาด้วยความร้อน และเย็น จากอุณหภูมิในการอาบน้ำ และในปี 1747 John Wesley ตีพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับธาราบำบัด โดยมีแนวคิดว่าเป็นแนวคิดที่ง่ายและเป็นธรรมชาติที่สุดในการรักษาโรคภัยและอาการเจ็บป่วยส่วนมาก นักบวชชาวบาวาเรีย Sebastian Kniepp ได้คิดค้นทฤษฎีที่ว่าความอบอุ่นและความเย็นรักษา กระตุ้น ระบบประสาทและระบบการไหลเวียนของร่างกาย ซึ่งเป็นที่ยอมรับและมีชื่อเสียงและ Professor Winterwitz แห่งกรุงเวียนนา ทุ่มเทใช้ชีวิตของเขาในการศึกษาและทดลองทางวิทยาศาสตร์เพื่อจัดตั้งมูลนิธิเกี่ยวกับธาราบำบัดสมัยใหม่ขึ้นมา

ใน ค.ศ. ที่ 16 สเปนเริ่มกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง ดึงดูดผู้สนใจเกี่ยวกับการรักษาอาการเจ็บป่วยเป็นจำนวนมาก พัฒนาการในครั้งนี้ต่อเนื่องมาจนถึงศตวรรษที่ 18 แต่ความแตกต่างเกิดขึ้นเมื่อชาวยุโรปส่วนใหญ่ไม่รู้สึกลึกซึ้งในการที่จะเปลือยกายอาบน้ำกับเพศตรงข้าม สืบเนื่องมาถึง ศตวรรษที่ 19 สเปนถูกพัฒนาขึ้นอย่างพิถีพิถันและประณีตบรรจงมากขึ้น ประกอบกับผู้คนที่ให้บริการในเรื่องนี้มีความรู้ความสามารถและรักษาระดับการให้การบำบัดรักษา อย่างถูกต้องและมีมาตรฐานในระดับมืออาชีพ การบำบัดรักษาอย่างผิดๆ ไม่สามารถตอบคำถามได้อีกต่อไป นักบำบัดเริ่มพิจารณาให้ผู้ที่เข้ารับการรักษา ทิ้งวิธีอาบ แช่ รวมไปถึงการดื่มกินน้ำสะอาดตามธรรมชาติอีกด้วย สเปนเหล่านี้ได้ประสบความสำเร็จอย่างงดงามและพัฒนารุดหน้าอย่างรวดเร็ว ซึ่งในที่สุดได้มีการขยายประเภทการให้บริการออกไปถึงขนาด มีภัตตาคาร บ่อนกาสิโน ความบันเทิงอื่นๆ เช่น การแสดงดนตรี หรือแม้กระทั่งสนามแข่ง ความหรูหรา ตระการตาเหล่านี้ดึงดูดให้แม้แต่พระราชวงศ์ชั้นสูงในยุโรป ตัดสินใจที่จะจัดงานเลี้ยงรับรองระดับชาติหรือแม้แต่พิธีอภิเษกสมรสขึ้นในสภาพแวดล้อมดังกล่าว เพื่อรักษาภาพพจน์ที่หรูหราของตนเอง และสปาที่เดินทางมาถึงจุดที่เรียกว่าสิ่งสร้างสรรค์ได้อย่างงดงาม

แต่ด้วยเหตุผลแวดล้อมต่างๆ ข้างต้น ทำให้วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของสปาในการเป็นสถานบำบัดเพื่อสุขภาพค่อยๆ เลือนหายไป แต่ถูกแทนที่เข้ามาด้วยภาพลักษณ์ของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเพื่อความผ่อนคลายมากขึ้น สปาที่ยังคงรักษาแนวคิดเดิมที่เป็นศูนย์กลางแห่งสุขภาพที่ดี

กลายเป็นที่รู้จักในนามของ Health farm แทน ซึ่งแนวโน้มที่จะมีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักกว้างขวางก็กลับน้อยลงไปเช่นกัน ในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ได้มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอีกครั้ง โดยกระแสความนิยมในสุขภาพที่ดีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยผู้ที่จุดประกายปรากฏการณ์นี้ขึ้นมาเป็นที่รู้จักกันในนามของ Baby Boomers หรือผู้หญิงในวัยที่เริ่มวิตกกังวลกับอายุที่มากขึ้นเรื่อยๆ ของตัวเอง

ปัจจุบันนี้คำว่า “สปา” เริ่มเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในทิศทางใหม่อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องการบำบัดทางกายภาพ (treatments) หรือวิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัน เช่น การนวด วารีบำบัด สิวคนธบำบัด รวมทั้งการบำรุงรักษาความงาม และรวมถึงเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพในเชิงองค์รวมของทั้งร่างกาย จิตใจ และปัญญาคือด้วยเช่นกัน

องค์ประกอบของสปา

ตามคำนิยามของ The International Spa Association (ISPA) สปาควรประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญ 10 ประการได้แก่

1. น้ำ (Water) สามารถนำไปใช้ได้หลายรูปแบบทั้งภายในและภายนอกสปา โดยนำมาเป็นส่วนประกอบในการบริการและการตกแต่งสถานที่
2. การบำรุง (Nourishment) เช่น อาหารสุขภาพ เครื่องดื่มสมุนไพร
3. การเคลื่อนไหวและการออกกำลังกาย (Movement, Exercise & Fitness) การเคลื่อนไหวในท่าทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่างกัน สร้างความกระปรี้กระเปร่า เพิ่มพลังงาน เช่นการออกกำลังกายแบบต่างๆ การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ
4. การนวด (Touch and Massage) ซึ่งถือได้ว่า เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ การนวดและการสัมผัสที่สื่อสารความรู้สึกต่างๆ ให้ความรู้สึกที่อบอุ่น ผ่อนคลาย และบำบัดอาการปวดเมื่อย
5. การบำบัดร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ (Body, Mind & Spirit) กิจกรรมสุขภาพที่บูรณาการระหว่างความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันระหว่างกาย ความคิด จิตใจและจิตวิญญาณกับสภาพแวดล้อม
6. ศาสตร์ด้านความงาม (Aesthetics) การบำรุงรักษาความงามกับกระบวนการที่ใช้ผลิตภัณฑ์พืชพรรณธรรมชาติ สมุนไพรต่างๆ ที่มีผลกับร่างกายมนุษย์
7. สถานที่ตั้ง (Environment) ประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมที่ดี สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม การออกแบบตกแต่ง รูปแบบบรรยากาศดี ให้ความรู้สึกผ่อนคลาย
8. การแสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรม (Art, Culture & Social) เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่

สร้างความสุนทรีย์และประทับใจ ในเวลาที่ได้พักผ่อนและมีสังคมที่ดีกับมิตรสหาย

9. เวลาและจังหวะของชีวิต (Time, Space, Rhythms) ตระหนักถึง การใช้เวลาและ จังหวะชีวิตที่ได้ดูแลสุขภาพให้แก่ตนเอง มีเวลาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีต่อสุขภาพโดยสอดคล้อง กับวงจรธรรมชาติ

10. ระบบการบริหารจัดการที่ดี (Management and Operation System) มีการบริหาร บริหารงานอย่างเป็นระบบ

สปากับประสาทสัมผัสทั้งห้า

การผสมผสานระหว่างศาสตร์และศิลป์แห่งการบำบัดร่างกายและจิตใจ รวมถึงเป็น สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ที่สามารถรับพลังจากธรรมชาตินั้น สปาหลายรูปแบบเป็นการรวม บรรยากาศของประสาทสัมผัสทั้งห้าไว้ด้วยกัน ประกอบด้วย

1. รูป การสร้างบรรยากาศให้ผ่อนคลาย เพิ่มความสดใส สดชื่นให้กับสถานที่ ด้วยสีเขียวจากต้นไม้พันธุ์ต่าง ๆ แต่งแต้มด้วยสีอันหลากหลายของดอกไม้ เสมือนภาพธรรมชาติที่มีชีวิต
2. รส การกินอาหารแบบครัวสปา (spa cuisine) คือการกินอาหารสุขภาพถูกสัดส่วน (ทางสายกลาง ไม่มาก ไม่น้อย) เหมาะสมกับความต้องการของร่างกาย
3. กลิ่น การใช้กลิ่นหอมบำบัดตามหลักการของอโรมาเทราพี (aromatherapy)
4. เสียง การได้ฟังดนตรีเบาสบายแนว spiritual music หรือเสียงแบบธรรมชาติ เช่น เสียงนกร้อง เสียงน้ำไหล เสียงคลื่น
5. สัมผัส การได้รับสัมผัสที่อ่อนโยนทะนุถนอมจาก spa therapist เพื่อบำบัดร่างกาย และจิตใจให้เข้าสู่ภาวะผ่อนคลายอย่างลึกซึ้ง

ประเภทของสปา

สปาหลายประเภท ได้แก่

1. รีสอร์ทและโรงแรมสปา (resort and hotel spa) สปาที่เปิดบริการในโรงแรม และ รีสอร์ท ซึ่งแขกในโรงแรมจะใช้ บริการหรือไม่ก็ได้
2. เดสทินชันสปา (destination spa) สปาที่มีห้องพักค้างคืน และขายห้องพักพร้อม โปรแกรมสปา ก่อนเข้านอนจะมีการตรวจสุขภาพ เพื่อเลือกโปรแกรมที่เหมาะสม เช่น คนที่เป็น โรคหัวใจ ความดันเลือด เบาหวาน หรืออยู่ไฟหลังคลอด
3. เมดิคอลสปา (medical spa) การนำธรรมชาติบำบัดมาผสมผสานกับบริการทางการแพทย์

แพทย์ ดำเนินการโดยบุคลากรทางการแพทย์ การเปิดบริการสปาประเภทนี้จะต้องมีใบประกอบโรคศิลปะดำเนินการ โดยบุคลากรทางการแพทย์ มีอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

4. เดย์สปา (day spa) สปาที่ไม่มีห้องพักค้างคืน มีบริการด้านสุขภาพความงาม เข้ามาด้วย และมักจะตั้งอยู่ใจกลางเมือง เหมาะสำหรับคนทำงานออฟฟิศ มีเวลาน้อย การไป day spa เป็นการบำบัดสุขภาพที่สะดวกและง่ายที่สุด ใช้เวลาน้อยแต่สามารถบำบัดและผ่อนคลายตนเองได้ และถ้าจะให้ดีผลควรมีเวลาประมาณ 3 ชั่วโมงขึ้นไป

5. คลับสปา (club spa) สปาที่มีบริการในคลับ ฟิตเนส

6. ครูซชิปสปา (cruise ship spa) สปาที่ให้บริการขณะอยู่บนเรือสำราญ

7. มินอโรลสปริงสปา(mineral spring spa)สปาที่มีน้ำแร่หรือน้ำพุร้อนตามธรรมชาติ

การบริการในสปา

สปาไม่ได้หมายถึงการบำบัดด้วยน้ำแร่หรือน้ำพุร้อนเพียงอย่างเดียว ปัจจุบัน "สปา" ของไทยส่วนใหญ่อยู่ตามโรงแรมและรีสอร์ทหรูๆ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวมากกว่าไปเพื่อการบำบัดรักษาโรค และทุกวันนี้ สปาเป็นธุรกิจที่ประยุกต์กันหลากหลายรูปแบบเพิ่มขึ้น โดยมักจะเน้นในเรื่องของการบำรุงร่างกายและเสริมความงามเป็นจุดขาย การบำบัดแบบต่างๆ ของสปา มีหลากหลาย ดังนี้

1. อโรมาเทอราพี (aroma-therapy) อโรมาเทอราพี เป็นการบำบัดโดยน้ำมันหอมระเหยซึ่งสกัดจากส่วนต่างๆ ของพืช สมัยอียิปต์มีการใช้น้ำมันหอมระเหยเพื่อฆ่าเชื้อโรคและไม่ให้เกิดกลิ่นเหม็น ส่วน ชาวกรีกนิยมดื่มไวน์และเชื่อว่าไวน์ที่มีกลิ่นหอมจะทำให้เมาน้อยกว่า ชาวอิสลามใช้น้ำมันหอมระเหย ผสมกับปูนในการก่อกำแพงสุเหร่า เพื่อให้มีกลิ่นหอม น้ำมันหอมระเหยที่ดีที่สุด ต้องมาจากแหล่งที่ปลูกโดยไม่ใช้สารเคมี ฆ่าแมลง และปุ๋ยเคมี

2. บำบัดด้วยเสียง (sound therapy) การใช้เสียงสร้างบรรยากาศ เพื่อการผ่อนคลาย ประสาทหูและจิตใจเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นการเปิดโอกาสให้หูได้รับฟังในสรรพเสียงที่รู้สึกชื่นชอบ เช่น เสียงธรรมชาติ เช่น เสียงลมพัด นกร้อง ฟันตก เสียงน้ำตก เสียงประภาณี่มีผลในการผ่อนคลายจิตใจเป็นอย่างมาก เพราะเสียงธรรมชาติจะช่วยสร้างความรู้สึกลึกสงบ ลึกช้า ทำให้เพลิดเพลินใจได้อย่างไร้ขีดจำกัด เสียงที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น เสียงเพลงบรรเลงจากกีตาร์ เปียโน ถ้าเป็นเสียงเพลงที่มีเนื้อร้องจะรบกวนความสงบเงียบของสภาพแวดล้อม

3. อายุรเวท (ayurvedic medicine) การแพทย์แบบองค์รวมของอินเดีย อายุรเวท มาจากคำว่า อายุร แปลว่า ชีวิต และ เวท แปลว่า ศาสตร์ หรือความรู้ ร่างกายของมนุษย์ประกอบด้วยธาตุพื้นฐาน 3 ส่วน ควคุมกระบวนการทำงานของร่างกายและจิตใจ ประกอบด้วย วาตะ หรือลม

เคลื่อนไหวอยู่เสมอ ควบคุมการทำงานของระบบประสาทส่วนกลาง คัพภะ ควบคุมความสมดุลของน้ำ เปรียบได้กับการทำงานของดวงจันทร์ที่ควบคุมการขึ้นลงของกระแสน้ำ ปิตตะ แหล่งพลังงานทำหน้าที่ควบคุมระบบชีวเคมีของร่างกายเปรียบได้กับดวงอาทิตย์ สุขภาพกายและใจที่ดี สมบูรณ์นั้น เกิดจากการทำงาน อย่างสมดุลของพลังทั้ง 3

นอกจากนี้การรักษาแบบอายุรเวทประกอบด้วย การใช้ยา ที่ได้จากธรรมชาติ เช่น ผัก สมุนไพร แร่ธาตุ การกินอาหาร ตามสภาพของผู้ป่วยและตามฤดูกาล การฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การทำสมาธิ โยคะ การนวด การสวนทวาร

4. การนวดบำบัด (massage) การสัมผัสระหว่างกันของคนเรา มีผลต่อสุขภาพทางร่างกายและจิตใจของผู้ที่สัมผัสและผู้ถูกสัมผัส การนวดเป็นการบำบัดที่สืบทอดกันมาช้านาน ช่วยให้รู้สึกสบายทั้ง กายและใจ กล้ามเนื้อผ่อนคลาย ระบบไหลเวียนเลือดและระบบน้ำเหลืองดีขึ้น การนวดมีหลายรูปแบบ แต่ปัจจุบัน สปาศส่วนใหญ่จะเน้นการนวดเพื่อผ่อนคลายมากกว่าการนวดเพื่อรักษาโรค

5. โยคะบำบัด (yoga) โยคะเป็นคำภาษาสันสกฤต หมายถึง การเชื่อมต่อ ผสมผสาน ฝึกจิตวิญญาณ จิตใจ ร่างกาย โยคะบำบัดช่วยปรับความสมดุล ระหว่างกาย ใจ และจิตวิญญาณ และการฝึกโยคะสม่ำเสมอจะทำให้จิตใจมีความสงบ มีพลังชีวิตที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

6. สมาธิบำบัด (meditation) สมาธิ คือ ศิลปะในการทำให้อารมณ์สงบ การฝึกสมาธิเป็นวิธีการปลดปล่อยความวิตกกังวล ความเครียด เพื่อให้เกิดความสงบและผ่อนคลาย คนในทวีปเอเชียฝึกสมาธิเพื่อให้จิตใจสงบ มาหลายพันปีแล้ว ผลการ วิจัยทางการแพทย์พบว่า สมาธิมีผลดีต่อการทำงานของสมอง อัตราการเต้นของหัวใจ ความดันเลือด ประโยชน์ที่ได้จากการฝึกสมาธิ ทำให้อารมณ์เยือกเย็น เผชิญเหตุการณ์เฉพาะหน้า แก้ไขความวุ่นวายที่เข้ามาได้อย่างมีสติ ทำให้ความจำดี มีความคิด สร้างสรรค์ ทำงานได้มากและมีประสิทธิภาพ มีผลดีต่อสุขภาพ ช่วยให้โรคสงบ ไม่ว่าจะเป็นไมเกรน ความดัน เป็นต้น

7. วารีบำบัด (hydro therapy) เป็นศาสตร์ที่มีอายุยาวนานกว่า 2,000 ปี ตั้งแต่สมัยกรีกโรมัน และตกทอดจนถึงทุกวันนี้ โดยมีรูปแบบแตกต่างกันไป ตั้งแต่การแช่ตัว อบตัว ห่อตัว การกด การสูดดม หรือใช้น้ำร้อนจัดสลับเย็นจัด การฉีดน้ำ การรดน้ำ การว่ายน้ำ การบำบัดพื้นฟูด้วยโคลน (mud therapy) ก็เป็นวารีบำบัดอย่างหนึ่ง มีการวิเคราะห์แล้วว่ามากด้วยวิตามิน เกลือแร่ และซากพืชที่มีคุณค่าต่อ สุขภาพ ส่วนจะใช้วิธีพาตัวเองลงไปนอนแช่โคลน หรือนำโคลนมาพอกตัวหรือพอกบางส่วน สปริมทะเลบางแห่งมีบริการหมกทราย(sand therapy)ให้ลูกค้าด้วย

ภาพที่ 10 ภาพแสดงลักษณะการบริการในสปา

ข้อมูลด้านการกำหนดรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงาน

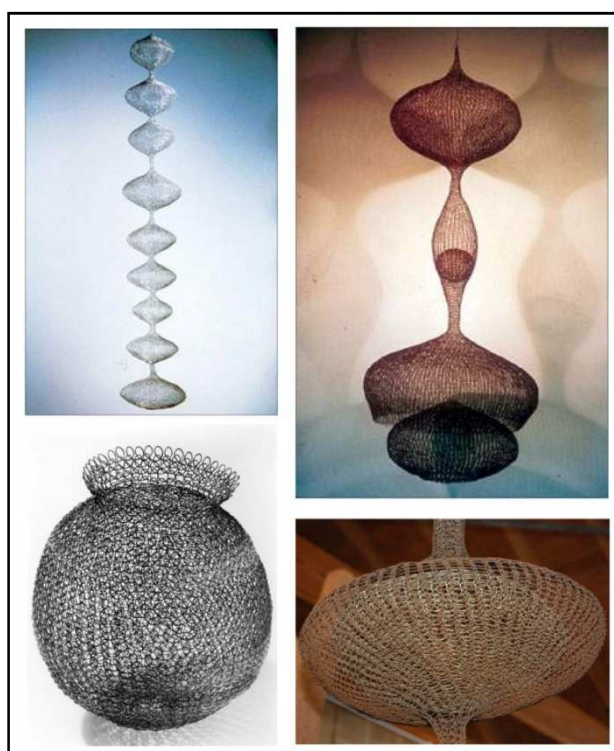
ในการสร้างสรรค์ผลงาน ได้มีการศึกษาจากข้อมูลผลงานของศิลปินที่ตัวผู้สร้างสรรค์ชื่นชอบ ในส่วนของเรื่องเทคนิค แนวคิดการสร้างรูปทรง และการจัดวางผลงาน

อิทธิพลทางด้านศิลปกรรม

1. ผลงานของ รุทท์ อะซาว่า (Ruth Asawa)
2. ผลงานของ เออร์ไลน์ เอ็ม ฟิชช์ (Arline M. Fisch)
3. ผลงานของ อิริค เอ โบรนนีแมน (Erich A. Broennimann)
4. ผลงานของ นนทิวรรณ จันทนะพะลิน
5. ผลงานของ กรกต อารมณดี

อิทธิพลของผลงานของ รูธ อะซาวา (Ruth Asawa) และผลงานของเออร์ไลน์ เอ็ม ฟิชช์ (Arlene M. Fisch) ศึกษาในเรื่องของการใช้เทคนิคการถักทอเส้นโลหะ การสร้างและการจัดวางรูปทรงอิทธิพลของผลงานของ อิริค เอ โบรนนีแมน (Erich A. Broennimann) และผลงานของ นนทิวรรณ จันทะพะลิน ศึกษาในเรื่องของวิธีคิดและการสร้างรูปทรง ส่วนอิทธิพลของผลงานของ กรกต อารมณดี ศึกษาในเรื่องของการจินตนาการ รูปทรงที่ใช้ ซึ่งได้แรงบันดาลใจจากรูปทรงในธรรมชาติ

1. ผลงานของ รูธ อะซาวา (Ruth Asawa)

ภาพที่ 11 ผลงานของ รูธ อะซาวา (Ruth Asawa)

รูธ อะซาวา (Ruth Asawa) เป็นศิลปินสร้างงานประติมากรรม ที่ใช้เทคนิคการถักโครเชต์ด้วยวัสดุที่เป็นลวดโลหะ การทำงานมุ่งเน้นในการทดลองวัสดุที่หาได้รอบตัว แล้วนำมาสร้างสรรค์งานในวิธีการแบบดั้งเดิม และวิธีการใหม่ สำหรับผลงานนี้ สร้างจากเส้นลวดเหล็ก ทองแดง ทองเหลือง และโลหะชนิดต่างๆ ศิลปินได้แนวคิดจากเส้นที่ใช้ในการวาดงานประติมากรรม 3 มิติลงบนกระดาษ เห็นถึงการใช้เส้นที่ไขว้กัน ประสานกันไปมา มีการเคลื่อนไหว

ในพื้นที่ว่าง 3 มิตินั้น ศิลปินจึงมีความสนใจในเรื่องการใช้ประโยชน์จากเส้นเหล่านั้นให้มากที่สุด ให้เส้นได้มีการทำงานในพื้นที่ว่างของรูปทรง ใช้เส้นนั้นเป็นเส้นรอบนอกสร้างรูปทรงปิด และสร้างเป็นรูปทรงที่สอดคล้องอยู่ภายใน รูปทรงที่สร้างขึ้นจากเส้นนั้นมีความลื่นไหลต่อเนื่องกัน การทำงานของเส้นที่ผูกถักไขว้ประสานกัน ทำให้เกิดความโปร่ง มองเห็นมิติภายในของรูปทรง เกิดเป็นมุมมองที่น่าสนใจ ศิลปินมีความเชื่อว่า เส้นสามารถเข้าไปอยู่ได้ในทุกพื้นที่ว่าง

ผู้สร้างสรรค์สนใจเทคนิคและแนวคิดในการสร้างงานของศิลปินท่านนี้ ในเรื่องของการใช้ประโยชน์จากเส้น มาสร้างเป็นรูปทรงที่ทับซ้อน กลมกลืน ลื่นไหล และให้ความโปร่งของรูปทรง การได้มุมมองในการเห็นมิติรูปทรงภายในงาน และการใช้เส้นที่ถักไขว้ประสานกันเป็นร่างแหนี้ ก็สอดคล้องกับความเป็นพืช ที่มีเส้นใย การเกาะเกี่ยว แพร่ขยาย สู่ถึงการเจริญเติบโต

2. ผลงานของ เออร์ไลน์ เอ็ม ฟิชช์ (Arline M. Fisch)

ภาพที่ 12 ภาพผลงานเครื่องประดับของ เออร์ไลน์ เอ็ม ฟิชช์ (Arline M. Fisch)

ผลงานของศิลปินหญิงที่ชื่อ Arline M. Fisch ผลงานของเธอเป็นผลงานเครื่องประดับ สร้างสรรค์โดยการถักทอเส้นทองแดงและเส้นเงิน ซึ่งศิลปินให้ความเห็นว่า เหล็กให้ความรู้สึกแข็ง

ส่วนผ้าให้ความรู้สึที่อ่อนนุ่ม ทั้งสองอย่างนี้ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดแนวความคิดใหม่ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้แนวคิดการใช้เทคนิคนี้มาใช้สร้างสรรค์ผลงาน เทคนิคนี้สามารถตอบสนองความต้องการที่จะสื่อความรู้สึกถึงความเบาบาง และโปร่งโล่งได้

3. ผลงานของ อิริค เอ โบรนนีแมน (Erich A. Broennimann)

ภาพที่ 13 ภาพผลงานประติมากรรมของอิริค เอ โบรนนีแมน (Erich A. Broennimann)

รูปแบบผลงานของ Broennimann เป็นผลงานประติมากรรม ที่เป็นการแสดงออกถึงเรื่องของอุดมคติ มีรูปแบบและแรงบันดาลใจจากเมล็ดพืช โดยมีเทคนิคและวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานหลายเทคนิคเช่น ปูนปลาสเตอร์ บรอนซ์ Broennimann ใช้วิธีการออกแบบโดยคลี่คลายให้เป็นรูปทรงที่เรียบง่าย แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งสาระในเรื่องของการเติบโต และความงดงามของชีวิตด้วยปริมาตรที่เรียบง่ายของพื้นผิว จึงให้ความรู้สึที่สงบ มีนัยยะทางศาสนา รวมถึงการจัดวางบนฐานที่เรียบง่ายด้วยจุดสัมผัสระหว่างตัวงานและฐาน ซึ่งสัมผัสกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เป็นการ

แสดงออกโดยชี้ให้เราารู้สึกถึงชีวิตที่เติบโตสู่จุดที่สูงสุดของชีวิตจากเบื้องล่างให้ความรู้สึกของพุทธรูปปัญหาการเติบโตทางความคิดมากกว่าการเติบโตทางกายภาพแบบพีชทั่วไป

4. ผลงานของ นนทิวรรณ จันทะพะลิน

ภาพที่ 14 ภาพผลงานประติมากรรมของ นนทิวรรณ จันทะพะลิน

นนทิวรรณ จันทะพะลิน สร้างผลงานที่โดดเด่นเป็นรูปทรง 3 มิติ มีความสัมพันธ์ของเส้นและปริมาตรอันกลมกลืนงดงาม โดยนำเสนอผ่านความรู้สึก อารมณ์และความปรารถนา เพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงความเป็นจริงของธรรมชาติ ผลงานของท่านเป็นประติมากรรมไทยร่วมสมัย แบบกึ่งนามธรรม ผลงานชิ้นนี้ มีการสร้างรูปทรงที่คลี่คลาย ดูหมจดก กลมกลืน และลื่นไหล ให้ความรู้สึกสื่อแสดงถึงการเติบโต ด้วยรูปทรงที่ดูอบอุ่น และพื้นผิวที่เรียบดี

5. ผลงานของ กรกต อารมณ์ดี

ภาพที่ 15 ภาพผลงานประติมากรรมสานไม้ไผ่ของ กรกต อารมณ์ดี

กรกต อารมณ์ดี ได้สร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม โดยการนำสาระจากการทำว่าว และเครื่องจักสานหัตถกรรมพื้นบ้าน มาเป็นแม่บทในการสร้างสรรค์ศิลปกรรมประดับเพื่อแสดงถึงความอบอุ่น ความดีงามในวิถีชนบทและกระบวนการสร้างสถานที่ บ่งบอกถึงความวิริยะ สุขุม และจิตใจอันละเอียดอ่อนของชนเอเชีย รูปทรงที่เขาใช้ได้แรงบันดาลใจจากรูปทรงในธรรมชาติ เช่น ผัก ผลไม้ และดอกไม้ ผลงานของเขามีความลงตัวของรูปทรง เทคนิคที่ใช้ ทำให้งานดูมีมิติทับซ้อน ด้วยความโปร่งของการผูกมัดของไม้ ให้ความรู้สึกเบาบาง

สรุปการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่กล่าวมานั้น ไม่ว่าจะมีอิทธิพลจากธรรมชาติ ประสบการณ์ส่วนตัวที่ได้สังเกตสัมผัสเห็น อิทธิพลจากการศึกษาดำรง สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการทำสปา การทำสมาธิ และอิทธิพลจากผลงานศิลปกรรมของศิลปินที่ตนเองชื่นชอบ สิ่งเหล่านี้ได้หล่อหลอมกลายเป็นข้อมูลที่สำคัญที่มีผลต่อความคิด รูปแบบเนื้อหาในการสร้างสรรค์งาน ซึ่งต้องการถ่ายทอดประสบการณ์ทางอารมณ์ ความรู้สึกความคิด ที่ได้สัมผัสเอง ให้ผู้ชมผลงานได้รู้สึกคล้อยตาม แนวคิดที่จะนำเสนอ

บทที่ 3

การดำเนินงานและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์เป็นผลงานประติมากรรมประยุกต์ ผู้สร้างสรรค์ต้องแสดงออกและถ่ายทอดความคิด อารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนประสบการณ์ของตนเอง ผ่านการใช้วัสดุ เทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์เป็นผลงาน สามารถสื่อแนวความคิด ความรู้สึกให้กับผู้รับชมผลงานสัมผัสได้ และต้องผ่านกระบวนการสร้างสรรค์อย่างเป็นขั้นตอน ดังนั้นขั้นตอนการทำงานเพื่อให้ได้ซึ่งผลงานออกมา ผลงานมีความสมบูรณ์ตรงตามแนวความคิด จึงต้องผ่านกระบวนการทบทวนและสร้างสรรค์ผลงาน เป็น 3 ช่วงเวลา ดังนี้

1. ผลงานช่วงที่ 1 การสร้างสรรค์งานในรูปแบบของงานออกแบบเครื่องประดับ (ระหว่างปี พ.ศ.2543-2549)
2. ผลงานช่วงที่ 2 การสร้างสรรค์งานในรูปแบบของงานประติมากรรมลอยตัว (ระหว่างปี พ.ศ.2550-2553)
3. ผลงานช่วงที่ 3 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ (Thesis)

ผลงานช่วงที่ 1 การสร้างสรรค์งานในรูปแบบของงานออกแบบเครื่องประดับ (พ.ศ.2543-2549)

การสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของผลงานการออกแบบเครื่องประดับร่างกาย (ระหว่างปี พ.ศ.2543-2549) ซึ่งผู้สร้างสรรค์เคยทำงานเบื้องต้นอยู่ในช่วงการศึกษาในระดับปริญญาตรี และการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเครื่องประดับ งานสร้างสรรค์มักเป็นการออกแบบ 3 มิติ เป็นงานเครื่องประดับบนร่างกายมนุษย์ มีแนวคิดเกี่ยวกับความงามของรูปทรงธรรมชาติ มีลักษณะเด่นของงาน คือการนำส่วนประกอบย่อยหลายๆหน่วย มาประกอบเป็นรูปทรงใหญ่ และใช้เทคนิคการถักทอวัสดุที่เป็นเส้นใยธรรมชาติ วัสดุสังเคราะห์และลวดโลหะชนิดต่างๆ สร้างสรรค์ขึ้นรูปทรงด้วยมือ ผ่านการทดลองการถักทอหลากหลายรูปแบบ ซึ่งผู้สร้างสรรค์มีความถนัดในการสร้างงานด้วยเทคนิคการถักทอ ซึ่งผลงานดังกล่าวมีข้อจำกัด ในเรื่องของการคำนึงถึงขนาด และลักษณะการติดตั้งชิ้นงาน ที่ต้องสอดคล้องกับสรีระร่างกายของมนุษย์

ภาพที่ 16 ผลงานออกแบบเครื่องประดับร่างกายของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2543-2549)

ผลงานออกแบบเครื่องประดับร่างกายชุด “ความงามของโครงสร้างภายในพืช” และผลงานชื่อ “Cover & Safeguard” เป็นผลงานของผู้สร้างสรรค์เอง ที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อติดตั้งผลงานบนร่างกายมนุษย์ ข้าพเจ้าเห็นว่า หากนำผลงานมาทำการจัดวาง ติดตั้งในแนวทางใหม่ โดยที่ไม่ต้องไปติดตั้งผลงานบนร่างกายมนุษย์แล้ว แต่อาจนำไปติดตั้งในลักษณะอื่น และสถานที่อื่นที่เหมาะสม จะทำให้เกิดเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ที่น่าสนใจอีกแนวทางหนึ่ง

ผลงานช่วงที่ 2 การสร้างสรรค์งานในรูปแบบของงานประติมากรรมลอยตัว (พ.ศ.2550-2553)

การสร้างสรรค์งานในรูปแบบของงานประติมากรรมลอยตัว (พ.ศ.2550-2553) นี้มีลักษณะการสร้างสรรค์งานเป็น 2 ช่วง 2 คือ

1. การสร้างสรรค์งานในรูปแบบของงานประติมากรรมลอยตัว (พ.ศ.2550-2551)

เป็นผลงานของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งได้สร้างสรรค์ขึ้นก่อนงานวิทยานิพนธ์ ผลงานดังกล่าวเริ่มเป็นผลงานประติมากรรมที่ใช้เทคนิควิธีการสร้างงานโดยการถักทอ เหมือนที่ใช้ในงานออกแบบเครื่องประดับร่างกาย แต่มีขนาดใหญ่ขึ้นและไม่ได้ออกแบบเพื่อประดับ หรือจัดวางบนร่างกายอีกต่อไป กลายเป็นผลงานประติมากรรม ที่มีการติดตั้งบนแท่น จัดวางในบริเวณพื้นที่ต่างๆ หรือห้อยแขวนบนเพดาน ผลงานยังคงมีแนวคิดและเรื่องราวเกี่ยวกับการจินตนาการความงามจากรูปทรงธรรมชาติ

2. การสร้างสรรค์งานในรูปแบบของงานประติมากรรมลอยตัว (พ.ศ.2552-2553)

เป็นผลงานที่ผู้สร้างสรรค์ ได้สร้างสรรค์ขึ้นก่อนงานวิทยานิพนธ์ ผลงานดังกล่าวเป็นผลงานประติมากรรมประยุกต์ที่ใช้สำหรับติดตั้งประดับในอาคารสถานที่ ผลงานได้ผ่านขั้นตอนและกระบวนการคิดและทดลอง สร้างสรรค์ และพัฒนาเพื่อให้เกิดความงามความลงตัว สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่ การตกแต่งของสถานที่ ผลงานมีแนวคิดและเรื่องราวเกี่ยวกับการจินตนาการความงามจากรูปทรงธรรมชาติ ซึ่งผลงานในช่วงนี้ได้มีการปรับเปลี่ยนในเรื่องของขนาด การจัดวางของตำแหน่งติดตั้งผลงาน และมีการพัฒนาเทคนิคการถักทอด้วยวัสดุหลอดโลหะ ขึ้นรูปเป็นรูปทรงตามจินตนาการ ทำให้เกิดความชัดเจนและเอกลักษณ์ในเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานขึ้น

ภาพที่ 17 ผลงานออกแบบประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2550-2551)

ผลงานประติมากรรมชุด “เดิบโต” เป็นผลงานของผู้สร้างสรรค์เอง ซึ่งได้ทำการศึกษาทดลองเปลี่ยนแปลงแนวทางการสร้างงาน ติดตั้งผลงานใหม่ จากงานออกแบบเครื่องประดับติดตั้งบนร่างกาย กลายเป็นงานประติมากรรมลอยตัว ที่มีการติดตั้งแบบแขวนห้อย และติดตั้งบนแท่น แต่ผลงานยังมีการจัดวางไม่ดี ดูเป็นการจัดแสดงสินค้า ไม่น่าสนใจ รูปทรงของผลงานมีกำลังไม่พอ ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวการเจริญเติบโต มีความไม่เข้ากัน ไม่มีความต่อเนื่องของรูปทรง และยังคงอยู่กับรูปทรงเดิมๆ

ภาพที่ 18 ผลงานออกแบบประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2551)

ผลงานประติมากรรมชุด “งอกงาม” เป็นการปรับ เปลี่ยนแปลงการสร้างรูปทรง ให้มีความอิสระขึ้น ไม่ยึดติดรูปทรงที่มีรูปแบบเป็นpattern มีการสร้างรูปทรงใหญ่เป็นเพียงหน่วยเดียว ต่างจากที่ผ่านมาที่มีการสร้างหน่วยย่อยแล้วรวมเป็นหน่วยใหญ่ มีการใช้วัสดุอื่นคือไม้ มาประกอบกับรูปทรงที่สร้างขึ้นจากลวดทองแดงถัก แต่ผลงานยังขาดความประสานกลมกลืนกัน ในช่วงที่เป็นรอยต่อระหว่างวัสดุ 2 วัสดุ

ภาพที่ 19 ผลงานออกแบบประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2552)

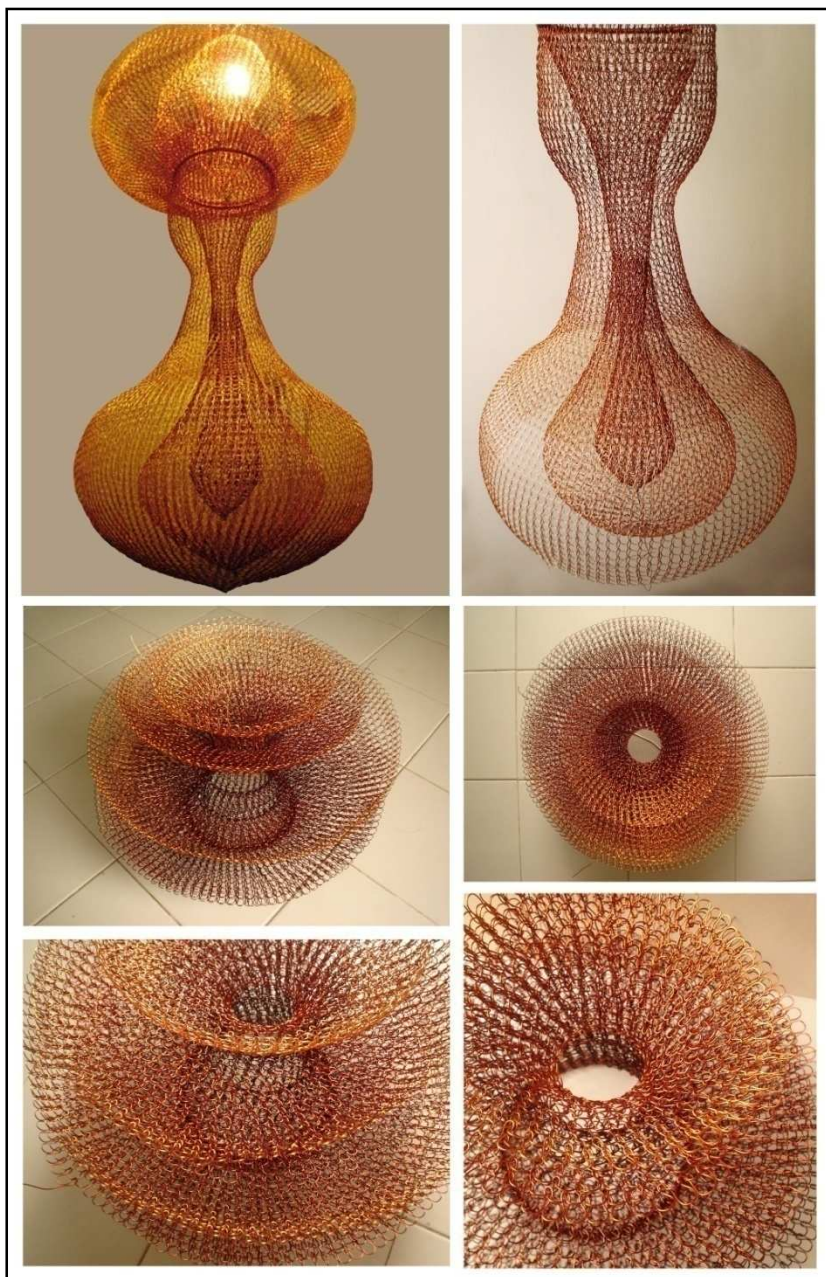

ภาพที่ 20 รายละเอียดผลงานออกแบบประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2552)

ภาพที่ 21 ผลงานออกแบบประติมากรรมประยุกต์ของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2553)

ผลงานออกแบบประติมากรรมประยุกต์ของผู้สร้างสรรค์(พ.ศ.2552-2553) เป็นผลงานที่ผู้สร้างสรรค์ ได้สร้างสรรค์ขึ้นก่อนงานวิทยานิพนธ์ และช่วงเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ เป็นผลงานประติมากรรมประยุกต์ที่ใช้สำหรับติดตั้งประดับในอาคารสถานที่ที่เลือกเป็นกรณีศึกษาสมมุติ คือ ที่ เทวารัณสพา โรงแรมดุสิตธานี และ โรงแรมฮิลตัน หัวหิน รีสอร์ทแอนด์สพา เป็นการสร้างสรรค์ที่คำนึงถึงการติดตั้งงาน ในลักษณะห้อยแขวน และให้ความสำคัญกับความสอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ การตกแต่งของสถานที่ที่เป็นสพา ซึ่งมีบรรยากาศที่สงบ มีการพัฒนาเทคนิคการถักทอด้วยวัสดุลวดโลหะ เกิดลักษณะการทับซ้อนของรูปทรง และค่าน้ำหนักความอ่อนแก่ของสี ทำให้ผลงานดูมีมิติและน่าสนใจขึ้น

ภาพที่ 22 รายละเอียดผลงานออกแบบประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ (พ.ศ. 2553)

ผลงานช่วงที่ 3 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ (Thesis)

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์เป็นการประมวลความรู้ ความคิด จากข้อมูล ประสบการณ์และสิ่งที่รู้สึก มาสร้างสรรค์ตามกระบวนการให้เกิดสุนทรียภาพตามเป้าหมาย โดยมี จุดมุ่งหมายให้ผลงานเข้าไปสร้างความสัมพันธ์กับสถานที่ เชื่อมโยงระหว่างผลงานศิลปะกับ บรรยากาศของสถานที่นั้นให้มีความเป็นเอกภาพและกลมกลืนส่งผลต่อกัน

วิธีการศึกษาและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ แบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1. สัมผัสกับความเจริญงอกงามของพืชที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ
2. ถ่ายภาพการเจริญงอกงามของพืชที่น่าสนใจ
3. ประมวลผลข้อมูลการสร้างสรรค์
4. การสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ
5. สร้างแบบร่าง 2 มิติ คลี่คลายและพัฒนารูปทรง ถ่ายทอดตามจินตนาการ

ความรู้สึกของตนเอง

6. ศึกษาการสร้างงานถักทอโลหะเป็นรูปทรง 3 มิติ โดยการทดลองถักทอลวดโลหะ และสร้างต้นแบบผลงานโมเดล 3 มิติ

7. การสร้างสรรค์ผลงานจริง ให้สอดคล้องกับสถานที่ติดตั้งผลงาน

ประมวลผลข้อมูลการสร้างสรรค์

1. ศึกษาข้อมูลจากธรรมชาติ ผู้สร้างสรรค์ได้สัมผัสถึงการเจริญงอกงามของพืชพันธุ์ที่ แสดงถึงการก้าวหน้า เติบโต การพยายามชูช่อ ยึดตัว เบียดเสียดเพื่อแทรกตัวขึ้นหาแสงแดดจากดวงอาทิตย์ ด้วยตัวของมันมีความบอบบาง น่าทะนุถนอม เป็นชีวิตที่แรกเกิด มีความสมบูรณ์ พร้อมทั้ง จะดำเนินชีวิตต่อไป

2. จากการศึกษาข้อมูลภาพถ่าย จะเห็นได้ว่า พืชแต่ละชนิดมีการเจริญเติบโตแตกต่างกันไป และมีส่วนที่แสดงให้เห็นถึงการเจริญงอกงามได้ เช่น ส่วนของหน่อที่งอกขึ้นจากหัว หรือ ส่วนของลำต้น ส่วนยอดอ่อนหรือยอดใบที่ชูยอดขึ้นมา ส่วนของดอกที่กำลังจะบาน ซึ่งในแต่ละ ส่วนของพืชที่เจริญงอกงาม มีรูปทรง ลีลา การเคลื่อนไหวที่น่าสนใจ เช่นการโน้มตัว การบิดงอตัว เนื่องจากการต้านต่อแรงดึงดูดของโลก การยึดตัวออก ชูช่อขึ้นเพื่อพยายามหันไปสัมผัสกับแสง จากดวงอาทิตย์ จากอาการเหล่านี้ทำให้เห็นทิศทางการเคลื่อนไหวที่หลากหลายและน่าสนใจ เป็น แนวเส้นที่มีความงาม ตามความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์เอง

ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์มีความต้องการที่จะหาแนวทางในการที่จะนำเอาลักษณะการงอก ของพืชพันธุ์ธรรมชาติ มาประยุกต์ใช้เป็นงานประติมากรรม ผู้สร้างสรรค์รู้สึกและปรารถนาที่จะ

นำเอารูปร่างรูปทรงของหน่อ ส่วนยอดอ่อน ส่วนดอกที่กำลังชูช่อจะผลิบาน มาพัฒนาเป็นชิ้นงานในความเป็นตัวตนของผู้สร้างสรรค์ ในการสร้างสรรค์ผลงานนั้นต้องอาศัยหลักและทฤษฎีทางศิลปะ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการนำข้อมูลแรงบันดาลใจมาถ่ายทอดสร้างผลงานศิลปะ

ทฤษฎีศิลปะที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์

ศิลปะ คือ การเป็นตัวแทนของชีวิต (Art as Representation) ซึ่ง อริสโตเติล (Aristotle) ได้ให้ทัศนะการเลียนแบบในศิลปะว่า ศิลปินอาจเลียนแบบรูปทรง (Form) ที่เป็นกลางโดยทั่วไป เพื่อแสดงแก่นสารที่มีอยู่ในสิ่งต่างๆ มากกว่าจะเลียนแบบลักษณะเฉพาะทางกายภาพของสิ่งนั้น ศิลปินแสดงรูปทรง แต่ไม่ได้แสดงสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ ศิลปินมองทะลุเข้าไปถึงลักษณะเฉพาะของสิ่งเพื่อแสดงรูปทรงของสิ่งนั้น จิตรกรจะแสดงบุคลิกภาพและอุปนิสัยของผู้ที่นั่งเป็นแบบออกมาในงานมากกว่าจะแสดงรูปลักษณะภายนอกของแบบที่ปรากฏแก่ตาในขณะนั้น และในทำนองเดียวกัน ศิลปินทั้งหลายต่างพยายามค้นหารูปทรงที่เป็นแก่นแท้ของสิ่งต่าง ๆ รูปทรง คือ ฐานของความจริง ที่ต่างจากความเป็นลักษณะส่วนตัว โดยเฉพาะของสิ่งต่าง ๆ รูปทรงของมนุษย์ คือ ความจริงที่ต่างจากรูปลักษณะของ นายดำ นายขาว แต่ศิลปินก็ต้องเลียนแบบจาก นายดำ นายขาว เพื่อที่จะได้รูปทรงที่เป็นแก่น หรือความจริงของมนุษย์ ศิลปินจึงไม่ใช้การเลียนแบบธรรมชาติโดยตรง แต่เป็นตัวแทนหรือการแสดงออกของความจริงในธรรมชาติ⁹

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey)¹⁰ กล่าวว่า "ศิลปะจะสื่อคุณค่าได้ต้องมีปัจจัย คือ ความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นไปได้ในการสร้างผลงานและความพร้อมของผู้ดูที่จะใช้จินตนาการ เพื่อรับรู้คุณค่าในสุนทรีย์ ศิลปะคือประสบการณ์ (Art as Experience) ประสบการณ์คือการมีชีวิตที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้เรามีความคิดและอารมณ์ซึ่งเป็นประสบการณ์ เรามีประสบการณ์มากมายในชีวิตประจำวัน แต่เป็นประสบการณ์ธรรมดา ไม่เป็นแก่นสาร เราสัมผัสมันได้ง่าย แต่บางครั้งเรามีประสบการณ์ที่สำคัญน่าพอใจเป็นพิเศษ เราจะจำประสบการณ์นั้นได้อย่างฝังใจ แบบนี้เรียกว่า ประสบการณ์แท้ ประสบการณ์แท้นั้นมีระเบียบ มีเอกภาพ ทุกส่วนทุกตอนมีความหมาย มีความสำคัญ มีอารมณ์ที่เด่นชัด มีโครงสร้างตลอดทั่วประสบการณ์นั้น เช่น ความกดดัน ความอ่อนหวานนุ่มนวล และความกลัว เป็นต้น

จากทฤษฎีศิลปะ ทำให้ผู้สร้างสรรค์สามารถสรุปได้ว่า ผู้สร้างงานศิลปะย่อมแสดงออกด้วยผลงานที่มีสัญลักษณ์ อันบ่งบอกถึงบุคลิกภาพของความรู้สึกลงตนอย่างมีปัจเจก

⁹ ชะลูด นิ่มเสมอ, องค์ประกอบของศิลปะ (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2542), 5.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, 13.

ภาพ ผลงานจะต้องแสดงถึงความเด่นชัดเกี่ยวกับสิ่งที่แสดงออกตามอารมณ์ ความรู้สึก มุมมอง ซึ่งจะต้องเกิดจากความผูกพันกับสิ่งที่ต้องการถ่ายทอดออกมา ดังนั้นภูมิหลังจึงมาจากประสบการณ์ชีวิต มีอิทธิพลต่อการแสดงออก โดยเฉพาะในงานสร้างสรรค์งานศิลปะ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกในใจของผู้สร้างให้ผู้ดูสัมผัสได้ และเข้าถึงประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ผลงาน จึงอาจนับได้ว่างานนั้นประสบความสำเร็จ ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์งานศิลปะได้ดี จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ต่อสภาพสิ่งต่างๆ อย่างถ่องแท้เสียก่อนการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะโดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริงตามธรรมชาติทั่วไป แต่ให้ความสำคัญตามความรู้สึก และประสบการณ์ของผู้สร้างงานโดยตรง เพราะผู้สร้างสรรค์งานศิลปะแสวงหาความจริงภายใน และพยายามถ่ายทอดออกมาเป็นรูปแบบ อันแอบแฝงด้วยจินตนาการการแสดงออกของผู้สร้างสรรค์งานศิลปะ ผู้สร้างควรมีทักษะที่ประกอบด้วย

1. ความรู้ความเข้าใจ หรือประสบการณ์ในสิ่งที่ต้องการแสดงออก
2. ความรู้จักสัณฐาน คัดทอนและเลือกเอาส่วนที่จำเป็นมาใช้ในการสร้างสรรค์
3. การเข้าใจสรรหาสื่อเพื่อใช้ในการแสดงออกอย่างเหมาะสมให้ตรงตามจุดมุ่งหมาย
4. การแสดงออกที่เต็มไปด้วยจินตนาการและการสร้างสรรค์

ดังนั้นผู้ทำงานศิลปะจึงต้องมีความเข้าใจในธรรมชาติ สภาพแวดล้อม เพื่อที่จะนำมาเป็นสื่อในการแสดงออกเป็นสัญลักษณ์แทนอารมณ์ความรู้สึกและความคิดของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งในการสร้างสรรค์งานครั้งนี้ ผู้สร้างสรรคได้มีความประทับใจในรูปทรงทางธรรมชาติของพืชที่กำลังงอกงาม ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรงที่ได้ไปสัมผัสและศึกษาเก็บข้อมูลมา แล้วนำมาผ่านกระบวนการสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ ประเภทงานประติมากรรม

การถ่ายทอดรูปทรง และเนื้อหาเรื่องราว ในงานประติมากรรม

ในผลงานประติมากรรมนี้มีความต่างไปจากศิลปะแขนงอื่น ดังจะเห็นได้จากมิติรูปทรงที่กินพื้นที่ในอากาศ หรือมีลักษณะลอยตัว มีอากาศห่อหุ้มภายนอก ลักษณะรูปทรงภายนอกจะมีความสำคัญเป็นอันดับแรก ถ้าหากมองเปรียบเทียบกับงานสถาปัตยกรรมแล้ว ถ้าตัวของสถาปัตยกรรม พื้นที่ภายในจะมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะพื้นที่ภายในต้องใช้เป็นที่อยู่อาศัย

เมื่อกล่าวถึงรูปทรงในงานประติมากรรม จะหมายถึงการออกแบบรูปทรงที่มีความเป็นอิสระ (Freestanding Sculpture) เพื่อสำหรับสถานที่ สวนสาธารณะ สถานที่เปิดหรือจัดวางภายในของพื้นที่ที่สามารถแสดงภาพของรูปทรง (Form) โดยตรง ซึ่งในการนำเสนอหรือการแทนค่าความงามมิใช่เรื่องของผลการหาผลประโยชน์

นอกจากการสร้างรูปทรงแล้ว ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง มีเนื้อหาเรื่องราว ซึ่งถ้ามองพิจารณาอย่างจริงจังแล้ว การที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงจินตนาการ ทางความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ก็จะต้องอาศัยที่มาหรือจุดแห่งแรงบันดาลใจให้การสร้างสรรค์ เป็นเครื่องชี้นำทางอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการถ่ายทอด เนื้อหาเรื่องราวนั้นสามารถที่จะแบ่ง ออกเป็นลักษณะเด่นได้ 2 ลักษณะ ที่สามารถเห็นและทำความเข้าใจได้กับงานสร้างสรรค์ ประติมากรรม คือ

1. ประติมากรรมเกี่ยวกับการแทนค่าเนื้อหาเรื่องราว (Representation Sculpture) ซึ่ง จะมีลักษณะเรื่องราวของความเป็นจริงในเรื่องของแบบ เช่น รูปคนยืน พิธีกรรมทางศาสนา รูป เหมือน ภาพการดำเนินชีวิตประจำวัน รูปสัตว์ หรือภาพที่เกี่ยวกับจินตนาการทางความฝัน

2. ประติมากรรมที่ไม่เกี่ยวกับการแทนค่าของเนื้อหาเรื่องราว (Non-representation Sculpture) เป็นการนำเสนอรูปแบบที่แตกต่างจากเนื้อหาเรื่องราวตรงที่ความคิดเห็น จะมีความ สอดคล้องกับแหล่งข้อมูล (Source of Form Ideas) โดยจะสร้างสรรค์รูปทรงของประติมากรรม ขึ้นมาใหม่ซึ่งไม่เหมือนธรรมชาติ หรือเรียกง่ายๆว่า (Art Form) ที่เกี่ยวข้องกับรูปทรงล้วนๆ ดังเช่น ผลงานในช่วงศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา เป็นวิธีการใหม่ในวงการประติมากรรม

จากเนื้อหา-เรื่องราวที่กล่าวมา ลักษณะเนื้อหา-เรื่องราวที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ของผู้สร้างสรรค์ จะจัดอยู่ในประเภทที่ 2 คือ (Non-representation Sculpture) เป็นเรื่องราวที่ไม่ใช่ การเล่าเรื่องของรูปแบบด้วยรูปเหมือนในธรรมชาติ หากแต่เป็นการใช้รูปทรง ที่มาจากธรรมชาติ มาเป็นสื่อแทนค่าเนื้อหา-เรื่องราวที่เกี่ยวกับความสุขสงบ ความอึดอ้อมใจ ความเจริญงอกงามของจิต ที่อยู่ในภาวะมีสมาธิ ไม่ว่าจะเป็นการนำรูปทรงของยอดใบที่กำลังงอกงาม การแตกหน่อจากลำต้น การผลิดอกเบ่งบานของพืช เป็นต้น นำมาผ่านกระบวนการสร้างสรรค์การดัดแปลง ตัดทอน รายละเอียดรูปทรง เป็นผลงานประติมากรรมแบบกึ่งนามธรรม (Semi-abstract)

ประติมากรรมแบบกึ่งนามธรรม (Semi-abstract)

มัช ตะดิยะ¹¹ ได้กล่าวถึงลักษณะงาน ประติมากรรมแบบกึ่งนามธรรม (Semi-abstract) ว่า เป็นรูปแบบประติมากรรมร่วมสมัย ที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน โดยถ่ายทอดความเป็นจริง และ ต่างจากความเป็นจริงนั่นเอง แต่ให้มีความเป็นจริงอยู่บ้างไม่มากก็น้อย โดยการดัดแปลงเพิ่มเติม หรือ ลดบางส่วน เพื่อให้ผู้ดูพอรับรู้ และจินตนาการตัดทอนหรือต่อเติมรูปทรงเองเข้าไป ดังนั้น รูปแบบกึ่งนามธรรมผู้ดูจะเห็น สิ่งที่เป็นจริงบางส่วนและ ไม่เป็นจริงอีกบางส่วน ซึ่งเกิดจาก

¹¹ มัช ตะดิยะ, ประติมากรรมพื้นฐาน (กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณ, 2549), 114.

จินตนาการของประติมากรให้เป็นไป หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ครึ่งจริงครึ่งฝัน หรือ ครึ่งจริงครึ่งจินตนาการ หรือครึ่งมีตัวตนและไม่มีตัวตน

ประติมากรรมแบบกึ่งนามธรรม (Semi-abstract) ใช้หลักการถ่ายทอดงานจากทฤษฎีทางปัญญา (Intellectual Theory) เป็นการถ่ายทอดจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยผ่านความคิดและสติปัญญา ประติมากรจะใช้ความคิดตัดทอนและเพิ่มเติมในบางส่วน ที่เห็นว่าเหมาะสมสวยงาม ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เพราะเป็นทฤษฎีที่ส่งเสริมให้ใช้สติปัญญาทั้งผู้สร้างและผู้ชมผลงาน โดยเฉพาะผู้สร้างจะต้องใช้สติปัญญาแก้ปัญหาในรูปทรงที่เหมือนจริง ให้กลายเป็นรูปทรงใหม่ที่ถูกตัดทอนและเพิ่มเติมบางส่วนแต่มีเค้าโครงเดิมให้เห็นอยู่บ้าง และพอที่จะสามารถมองออกว่าเป็นรูปทรงอะไร ซึ่งโดยส่วนมากจะเป็นการตัดแปลงตัดทอนรูปทรงประเภทธรรมชาติให้เป็นรูปทรงง่ายๆ ที่ไม่มีส่วนละเอียดมากนัก แต่สามารถรับรู้ถึงเค้าโครงรูปทรงทั้งหมดได้ จะเห็นได้จากผลงานประติมากรรมร่วมสมัยในปัจจุบัน

ดังนั้น สรุปได้ว่า ผลงานประติมากรรมแบบกึ่งนามธรรม (semi-abstract) คือ การนำรูปร่างรูปทรงตามธรรมชาติ มาลดทอน หรือเพิ่มรายละเอียด จนเกิดความงามทางสุนทรียะ แต่ยังคงรูปทรงหลักตามธรรมชาติ

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

ชูลูด นิ่มเสมอ¹² ได้กล่าวว่า การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ หมายถึง การสรรหารูปทรงหรือหน่วย (Unit) ที่มีสาระต่อจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์และจัดระเบียบของหน่วยนั้นหรือหน่วยเหล่านั้น ให้เกิดเป็นรูปทรงใหม่ขึ้นเป็นรูปทรงที่มีเอกภาพ หรือลักษณะเฉพาะตัวของศิลปิน (Individuality) เป็นต้นแบบ (Originality) และมีเอกภาพ การสร้างสรรค์ตรงข้ามกับการลอกเลียนแบบ (Imitation) ไม่ว่าจะเป็นการลอกเลียนแบบจากธรรมชาติ หรือจากที่มนุษย์สร้างขึ้น การสร้างสรรค์อาจกระทำได้ด้วยการใช้ธรรมชาติเป็นสื่อ ด้วยการเลือกสรร เพิ่มเติม ตัดทอน หรือแปรสภาพของธรรมชาติให้เป็นรูปทรงที่สามารถเป็นสื่อแสดงความหมาย ซึ่งได้แก่ อารมณ์ความรู้สึก ความคิดและจินตนาการของผู้สร้าง หรืออาจกระทำได้ด้วยการใช้รูปทรงที่สร้างขึ้นเองจากการประสานกันของทัศนธาตุได้แก่ เส้น น้ำหนัก ที่ว่าง สีและลักษณะพื้นผิว เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกหรือความงาม ด้วยรูปทรงเองโดยไม่ต้องให้รู้ว่ามีรูปทรงรูปนั้นเป็นตัวแทนของสิ่งใดในธรรมชาติ

¹² ชูลูด นิ่มเสมอ, องค์ประกอบของศิลปะ (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2542), 307.

นนทิวรรณ จันทนะผลิ¹³ ได้กล่าวถึงกระบวนการและเทคนิคในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ประกอบด้วย

1. มีความรู้ในเรื่องรูปแบบ ความหมาย และการประกอบกันของทัศนธาตุ
2. มีความสามารถในการปฏิบัติทางเครื่องมือและวิธีการทางเทคนิคต่าง ๆ ที่ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนให้ชำนาญ

3. มีประสบการณ์โดยการศึกษาและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการ

ทัศนธาตุ มีองค์ประกอบหลายสิ่ง ในด้านจิตรกรรม เกิดจากความว่าง แล้วจึงเริ่มต้นด้วยจุด ต่อไปจึงเกิดเส้น เกิดความกว้างและความยาว เกิดพื้นที่ รูปร่าง (shape) เกิดน้ำหนักอ่อนแก่ มีมิติที่เกิดจากน้ำหนักอ่อนแก่ มีมิติที่เกิดจากทัศนียวิทยา เกิดภาพลวงจากน้ำหนักอ่อนแก่ มีพื้นผิว หยาบ พื้นผิวละเอียด เกิดจังหวะภายในรูปแต่ละอันที่ประกอบกัน และสี ทั้งหมดนี้เป็น 2 มิติ

ในทางประติมากรรม มีนูนสูง นูนต่ำ ถ้าพื้นผนังออกมาเป็นรูปทรงเรียกว่า ประติมากรรมลอยตัวขนาดหรือวัสดุ เช่น ไม้ หินอ่อน โครเมียม มีผลแตกต่างกันทางความรู้สึก มีส่วนสำคัญให้ผลงานออกมาดี การเคลื่อนไหวส่งผลให้เกิดความรู้สึก เมื่อไรมีการเคลื่อนไหวต้องมีทิศทาง เช่น แนวตั้ง แนวนอน แนวเฉียง ดังนั้น การเคลื่อนไหวและทิศทางเป็นความผูกพันกัน ความงามขึ้นพื้นฐานเกิดจากความกลมกลืนผนวกกับเอกภาพของรูปแบบ ส่วนความงามขั้นสูงเกิดจากความกลมกลืนผนวกกับเอกภาพของเนื้อหา

ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์จะใช้หลักขององค์ประกอบศิลปะโดยการนำทัศนธาตุมาประกอบกันด้วยหลักแห่งเอกภาพ คือ เส้น รูปทรง ที่ว่าง พื้นผิวและค่าน้ำหนักเป็นสำคัญ และให้ความสำคัญในการใช้วัสดุ เลือกมาใช้ในการสร้างสรรค์งาน เป็นงานในรูปแบบงานประติมากรรมกึ่งนามธรรม

วัสดุและอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมประยุกต์ โดยใช้เทคนิควิธีการฉักทอเส้นลวดโลหะ จะต้องวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานดังนี้

1. ลวดโลหะทองแดงชนิดเคลือบผิว , ทองเหลือง ขนาดเบอร์ 22-27
2. ลูกบิด เลื่อม สีเงิน ทองแดง ทองเหลือง
3. โครงลวดเหล็กดัด สำหรับเป็นแกนกำหนดรูปทรง

¹³ นนทิวรรณ จันทนะผลิ, “ประติมากรรมร่วมสมัยในประเทศไทย” (เอกสารสรุปการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง ศิลปกรรมล้ำค่า : สมัยรัตนโกสินทร์ เสนอที่ห้องกรุงเทพบอลรูม โรงแรมรอยัลชิด, 25 สิงหาคม พ.ศ. 2549), 2.

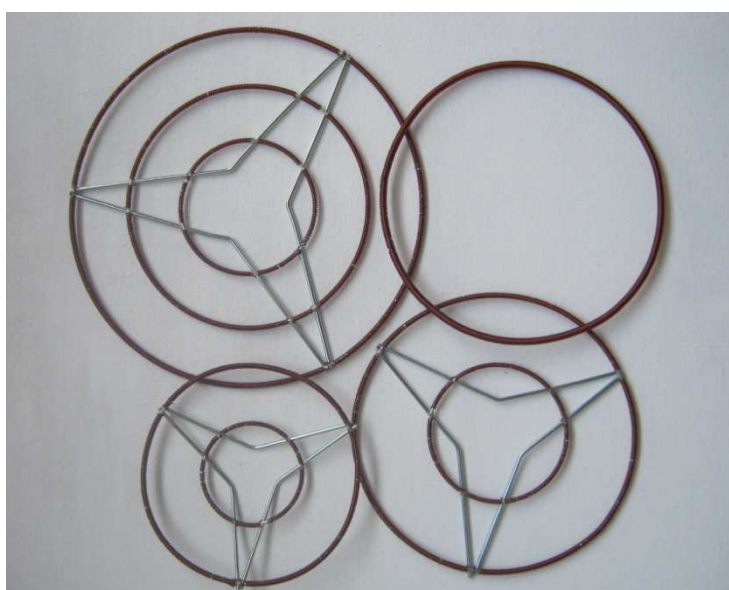
4. คีมตัดลวด , คีมปากแบน , คีมปากกลม

ภาพที่ 23 ลวดโลหะทองแดงชนิดเคลือบฟิว, ทองเหลือง ขนาดเบอร์ 22-27

ภาพที่ 24 ลูกปัด เลื่อม สีเงิน ทองแดง ทองเหลือง

ภาพที่ 25 โครงลวดเหล็กดัด สำหรับเป็นแกนกำหนดรูปทรง

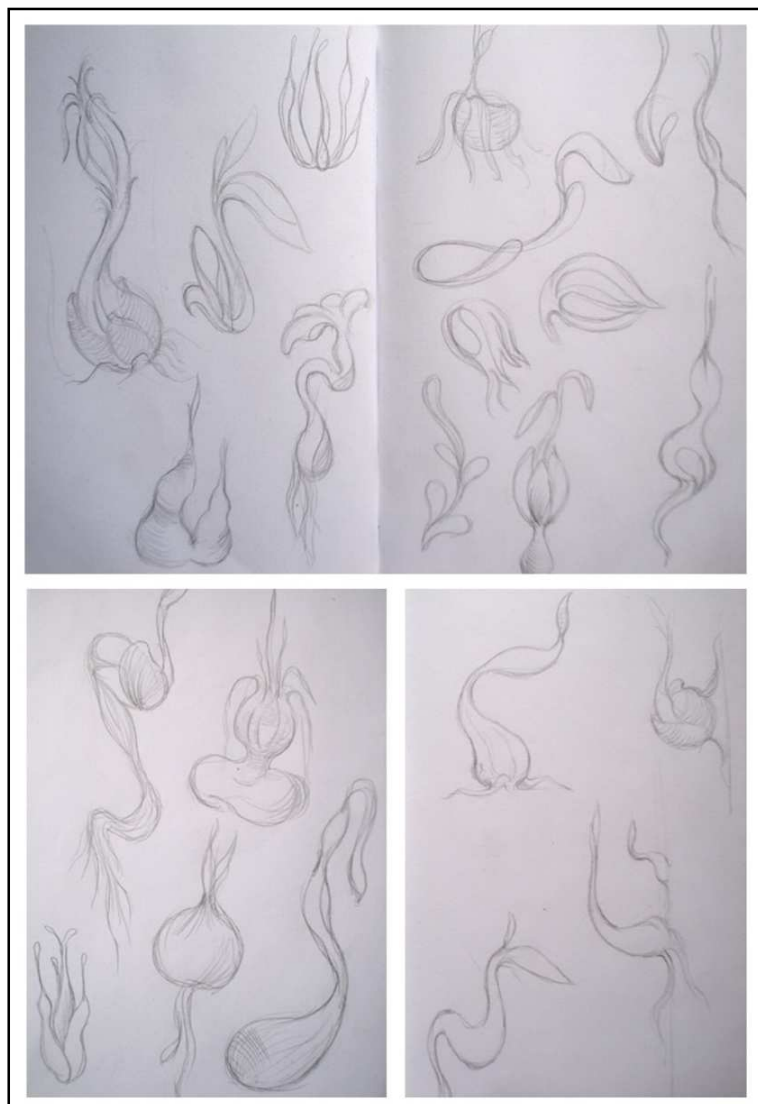

ภาพที่ 26 คีมตัดลวด , คีมปากแบน , คีมปากกลม

การสร้างผลงานแบบร่าง (Sketch) 2 มิติ

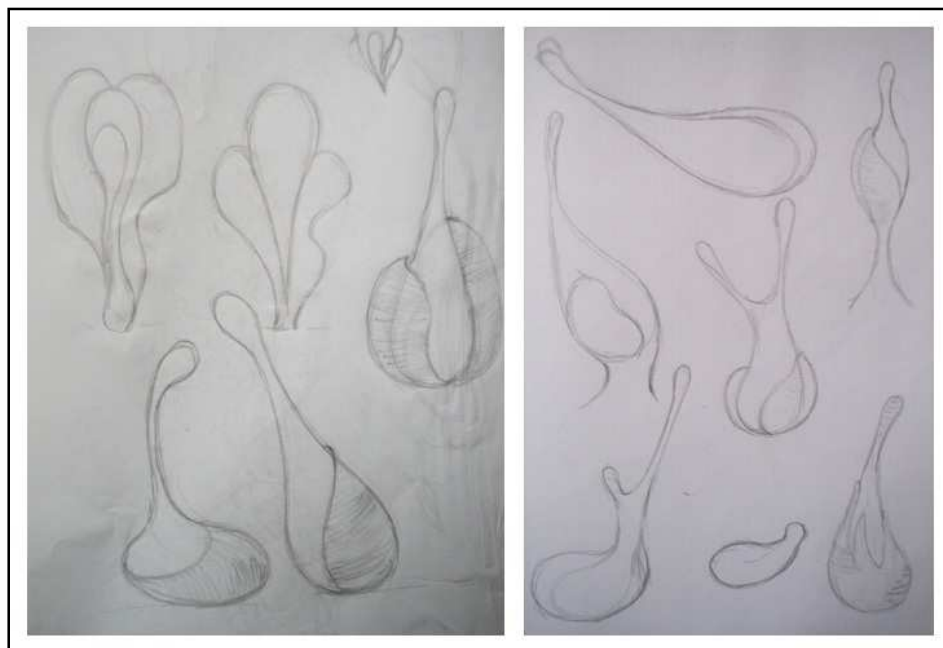
ผู้สร้างสรรค์ได้นำข้อมูลข้างต้นมาวิเคราะห์และผสานเข้ากับความรู้สึกที่ประทับใจต่อการเจริญงอกงามของพืช เพื่อถ่ายทอดออกมาเป็นรูปธรรมบนภาพร่าง 2 มิติ และพัฒนาเป็นโมเดลต้นแบบขนาดเล็ก รอคการคลี่คลาย แก้ไข ปรับปรุง ค้นหาให้ได้สิ่งที่จะแสดงออกถึงอารมณ์ภายใน มีการนำเอาความประทับใจของการงอกของยอดอ่อน การแตกหน่อ ผลิดอกออกผล และการเจริญเติบโตของพืชมาใช้ เพื่อสื่อถึงความเจริญงอกงามของชีวิตที่เกิดใหม่ พัฒนารูปทรงใหม่ที่เชื่อมโยงถึงความรู้สึกสุขสงบ

แบบร่าง (Sketch) 2 มิติ เป็นขั้นตอนค้นหารูปแบบความงามของรูปร่างรูปทรง จากภาพพืชในธรรมชาติ ซึ่งในระยะแรกแบบร่าง 2 มิติ จะมีลักษณะใกล้เคียงกับภาพของพืชในธรรมชาติ ต่อมา มีการคลี่คลายและพัฒนาแบบ สร้างเป็นงานศิลปะแบบกึ่งนามธรรม (semi-abstract) กล่าวคือ นำรูปร่างรูปทรงตามธรรมชาติ มาลดทอน หรือเพิ่มรายละเอียด จนเกิดความงามทางสุนทรีย์ แต่ยังคงรูปทรงหลักตามธรรมชาติ

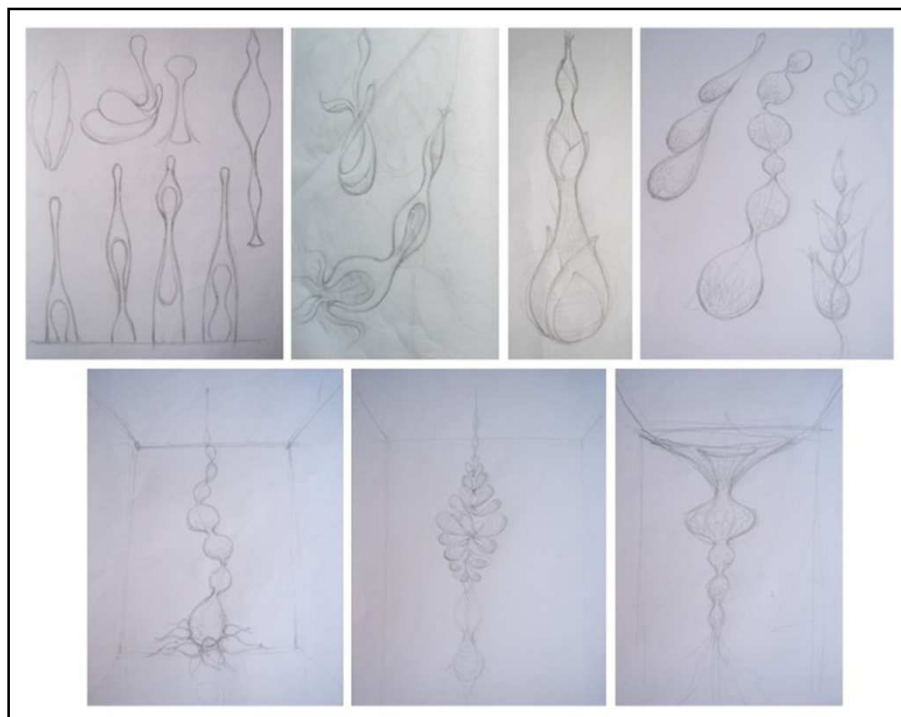
ภาพที่ 27 ผลงานภาพร่าง (Sketch) 2 มิติ ชุดที่ 1

ผลงาน sketch 2 มิติ ในระยะแรกมีลักษณะใกล้เคียงกับพืชในธรรมชาติ แสดงลักษณะการงอก ยืดขยายตัวขึ้นสู่ที่สูง หรือโน้มตัวลงสู่ที่ต่ำ เส้นสายที่ประกอบเป็นรูปทรงมีความพลิ้วไหว ลื่นไหล ให้ความรู้สึกถึงความเคลื่อนไหว มีชีวิตชีวา

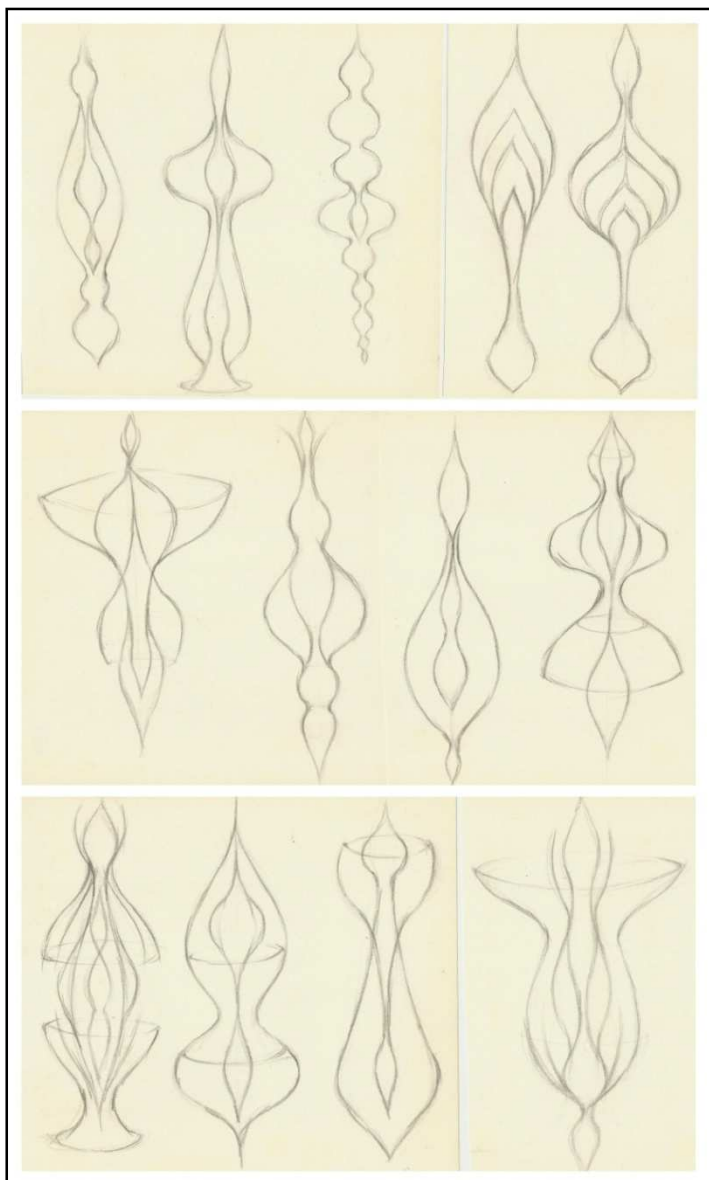
ภาพที่ 28 ผลงานภาพร่าง (Sketch) 2 มิติ ชุดที่ 2

ผลงาน sketch 2 มิติ ชุดที่ 2 ในระยะหลัง แบบร่าง Sketch เริ่มมีลักษณะรูปทรงไม่เหมือนกับพืชในธรรมชาติ เกิดการคลี่คลายรูปทรง ตัดทอนและเพิ่มเติมบางส่วน แต่มีเค้าโครงเดิมให้เห็นอยู่บ้าง จนเกิดความงามที่ลงตัว ซึ่งเป็นรูปแบบงานกึ่งนามธรรม เพื่อแสดงถึงความคิดจินตนาการของผู้สร้างสรรค์งานเอง และรูปทรงให้ความรู้สึกถึงการเติบโต เจริญงอกงาม ในรูปทรงนั้นมีการทับซ้อนของรูปทรง มีลักษณะการทอหุ้มการคลี่คลายตัวเป็นชั้นๆ ลักษณะเช่นนี้นำมาถ่ายทอดสร้างงานถักทอเป็นรูปทรง ทำให้เกิดมิติความงาม ในความโปร่งบางของงานถักทอ

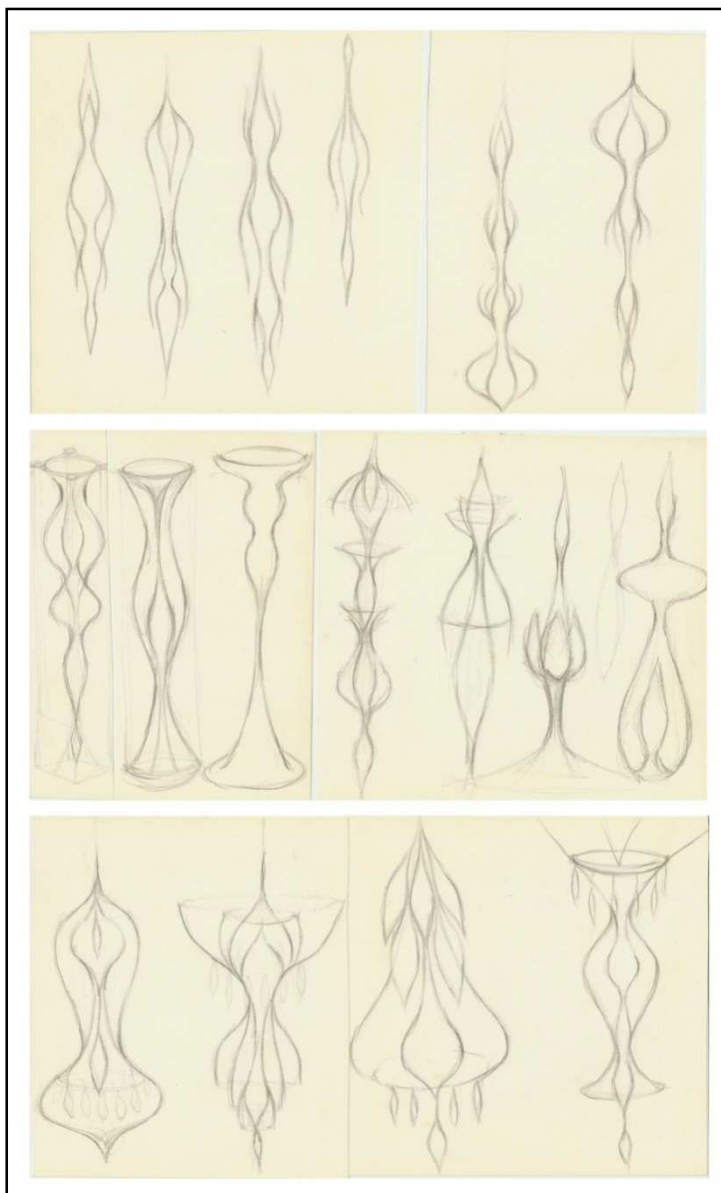

ภาพที่ 29 ผลงานภาพร่าง (Sketch) 2 มิติ ชุดที่ 3

ผลงาน sketch 2 มิติ ชุดที่ 3 เป็นการนำรูปทรงที่มีการคลี่คลาย มาจัดวางให้เกิดความงาม และตอบสนองความรู้สึกแสดงถึงการเจริญงอกงาม โดยใช้วิธีการนำส่วนย่อยๆ มาประกอบกันเป็นรูปทรงใหญ่ แสดงการเกาะกลุ่ม ขยายขนาดเพิ่มจำนวนอย่างมีลำดับ มีจังหวะการเคลื่อนไหว การเติบโต การติดตั้งมี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะติดตั้งบนพื้น แสดงการงอก ชูยอดขึ้น และลักษณะห้อยแขวนแสดงการเกาะเกี่ยว

ภาพที่ 30 ผลงานภาพร่าง (Sketch) 2 มิติ ชุดที่ 4

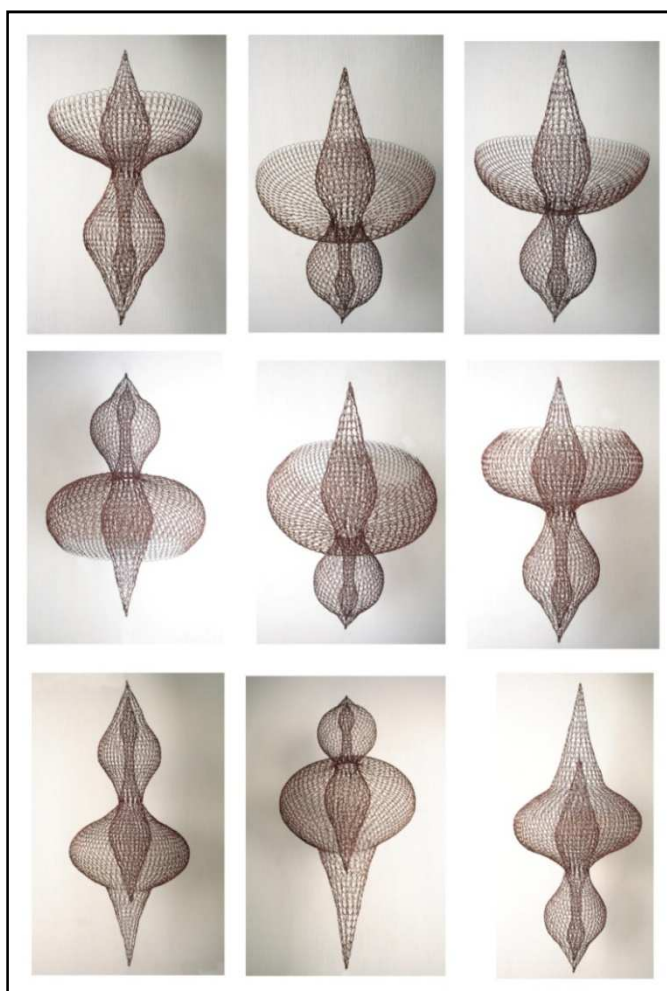

ภาพที่ 31 ผลงานภาพร่าง (Sketch) 2 มิติ ชุดที่ 4

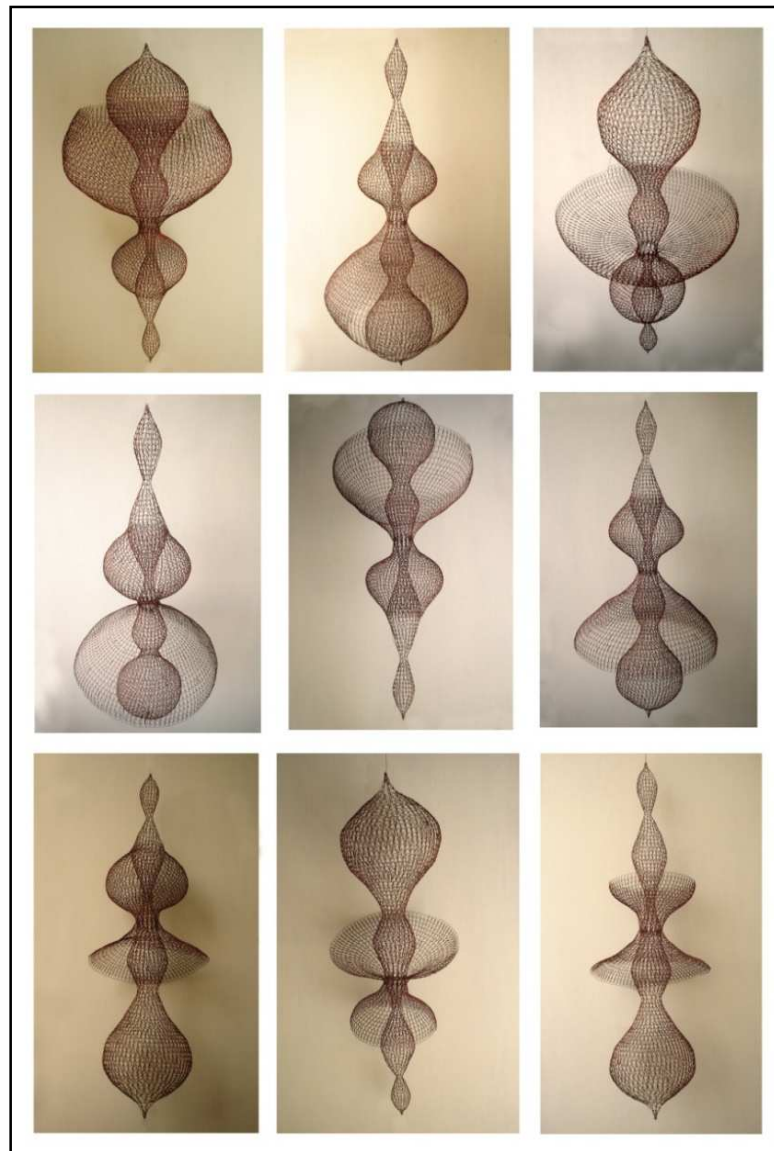
ผลงาน sketch 2 มิติ ชุดที่ 4 นี้เป็นการพัฒนารูปทรง เพื่อให้สอดคล้องกับความรู้สึกนิ่งสงบ สร้างรูปทรงจากสายเส้นที่มีความเรียบง่าย มีการลดทอนรายละเอียด ทิศทางของแนวเส้นหลัก จะเป็นเส้นโค้งลง และชี้ขึ้นเป็นแนวตรง ตามลักษณะของพืชที่กำลังเจริญงอกงาม รูปทรงใหม่ที่เกิดขึ้น ให้ความรู้สึกถึงความนิ่ง มั่นคง สงบ การเกาะกลุ่มและการทับซ้อนกันของรูปทรง ให้ความรู้สึกถึงความมีเอกภาพในผลงาน

การสร้างผลงานต้นแบบร่าง (Model Sketch) 3 มิติ

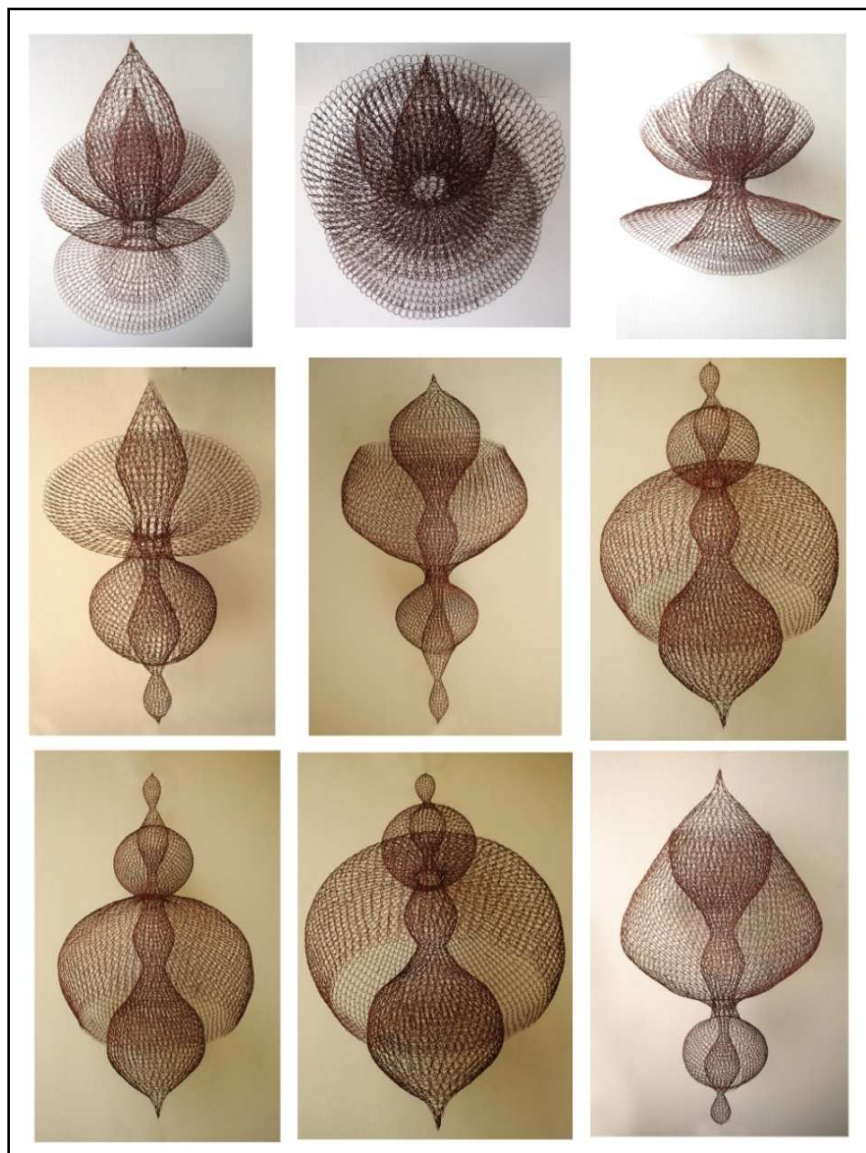
เป็นการสร้างสรรค์ผลงานถักทอรูปทรง 3 มิติ เป็นการทดลองวิธีการถักขึ้นรูป เพื่อเป็นต้นแบบร่าง ในการสร้างสรรค์ขยายเป็นชิ้นผลงานจริง การสร้างแบบจำลองขนาดเล็กนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้เทคนิคการถักทอขึ้นรูปด้วยวัสดุลวดทองแดง ซึ่งเป็นวัสดุที่ใช้สร้างงานจริง เพื่อค้นหารูปทรงที่เหมาะสม กับคุณสมบัติของวัสดุที่เป็นเส้นลวดทองแดงขนาดเล็ก ที่มีความอ่อนตัว ยืดหยุ่น บอบบางเมื่อถักทอขึ้นรูป ศึกษาการคงตัวของรูปทรงที่ได้ , การรับน้ำหนักที่จุดห้อยแขวน , สีสน้ำหนัก่อนแก่ของลวดโลหะเมื่อเกิดการทับซ้อนของรูปทรง ค้นหาวิธีการถักเชื่อมต่อรูปทรงที่เหมาะสม การสอดรูปทรงขนาดเล็กในรูปทรงขนาดใหญ่ รวมถึงวิธีการเก็บรายละเอียด จบชิ้นงานที่ดูหมดจดเรียบร้อย

ภาพที่ 32 ผลงานต้นแบบร่าง 3 มิติ งานทดลองการถักขึ้นรูปทรง

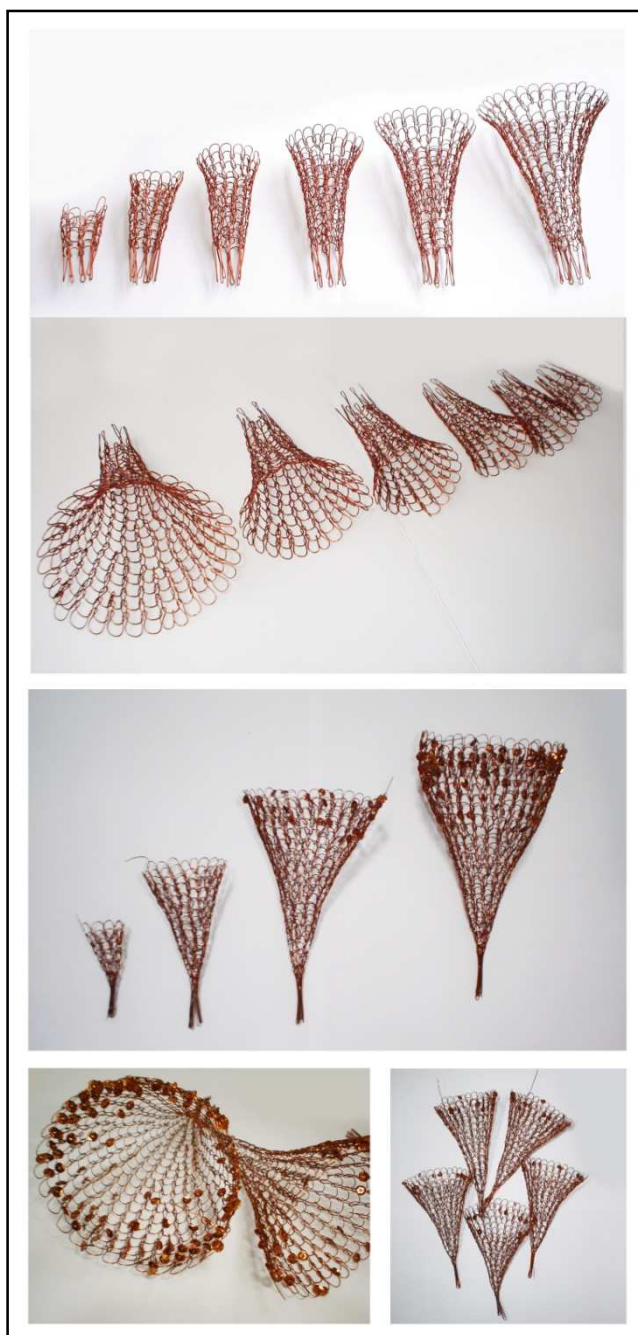
ภาพที่ 33 ผลงานต้นแบบร่าง 3 มิติ งานทดลองการถักขึ้นรูปทรง

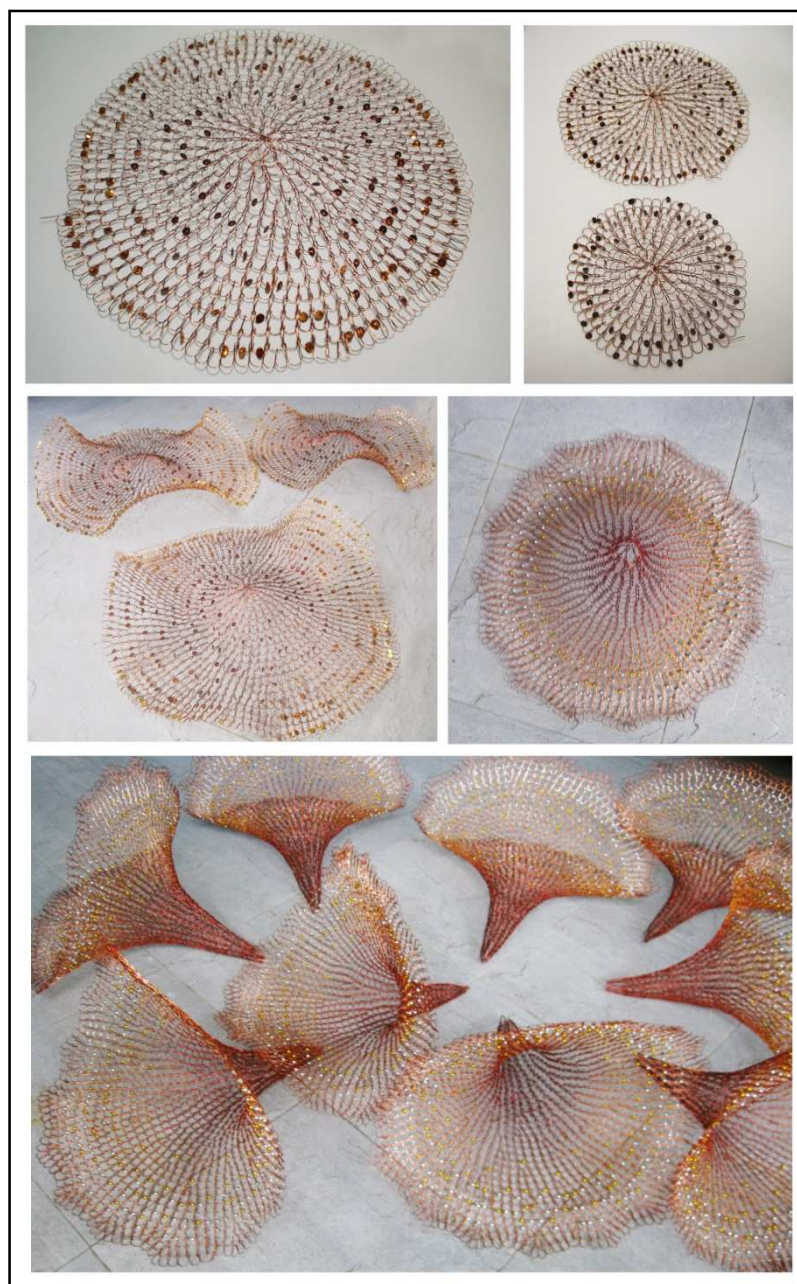
ภาพที่ 34 ผลงานต้นแบบร่าง 3 มิติ งานทดลองการถักขึ้นรูปทรง

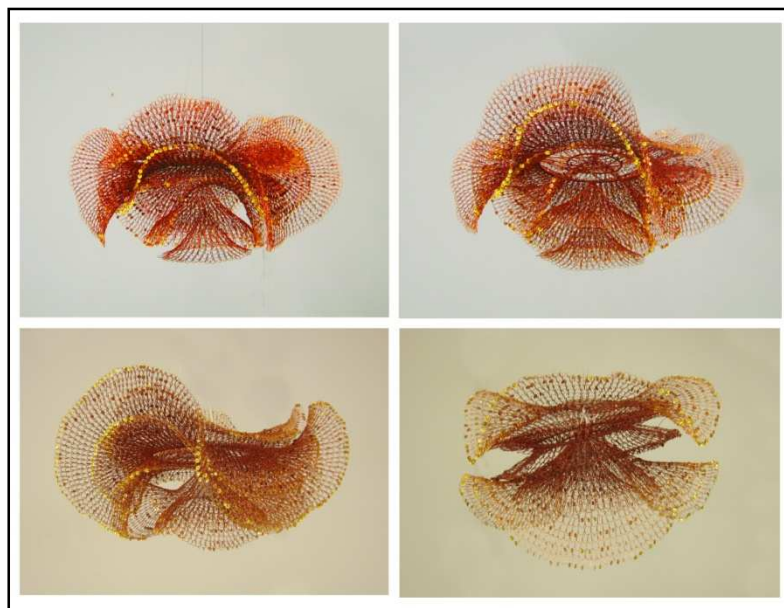
ภาพที่ 35 ภาพแสดงวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการถักขึ้นรูปทรงด้วยมือ

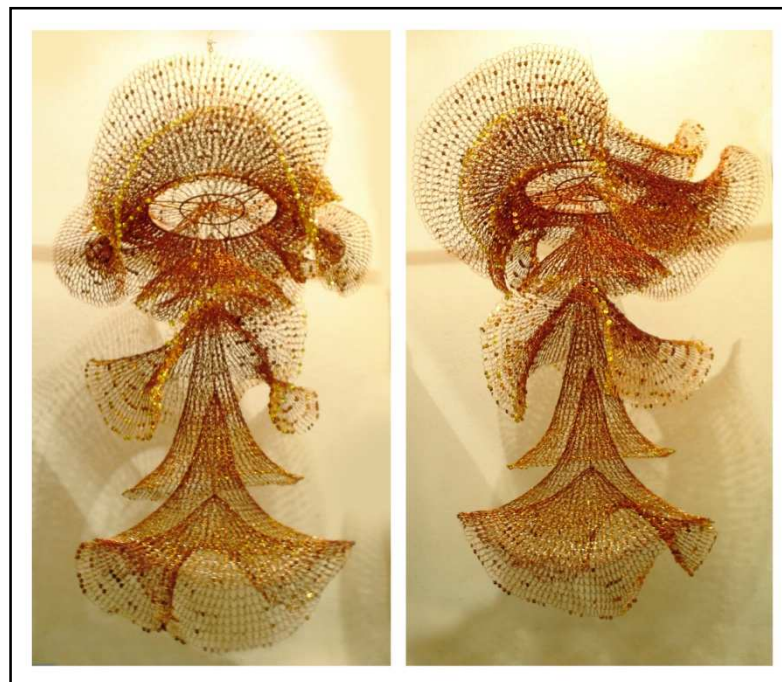
ภาพที่ 36 ภาพแสดงลักษณะการเริ่มต้นถักขึ้นรูปทรงด้วยมือ เป็นชิ้นส่วนย่อย

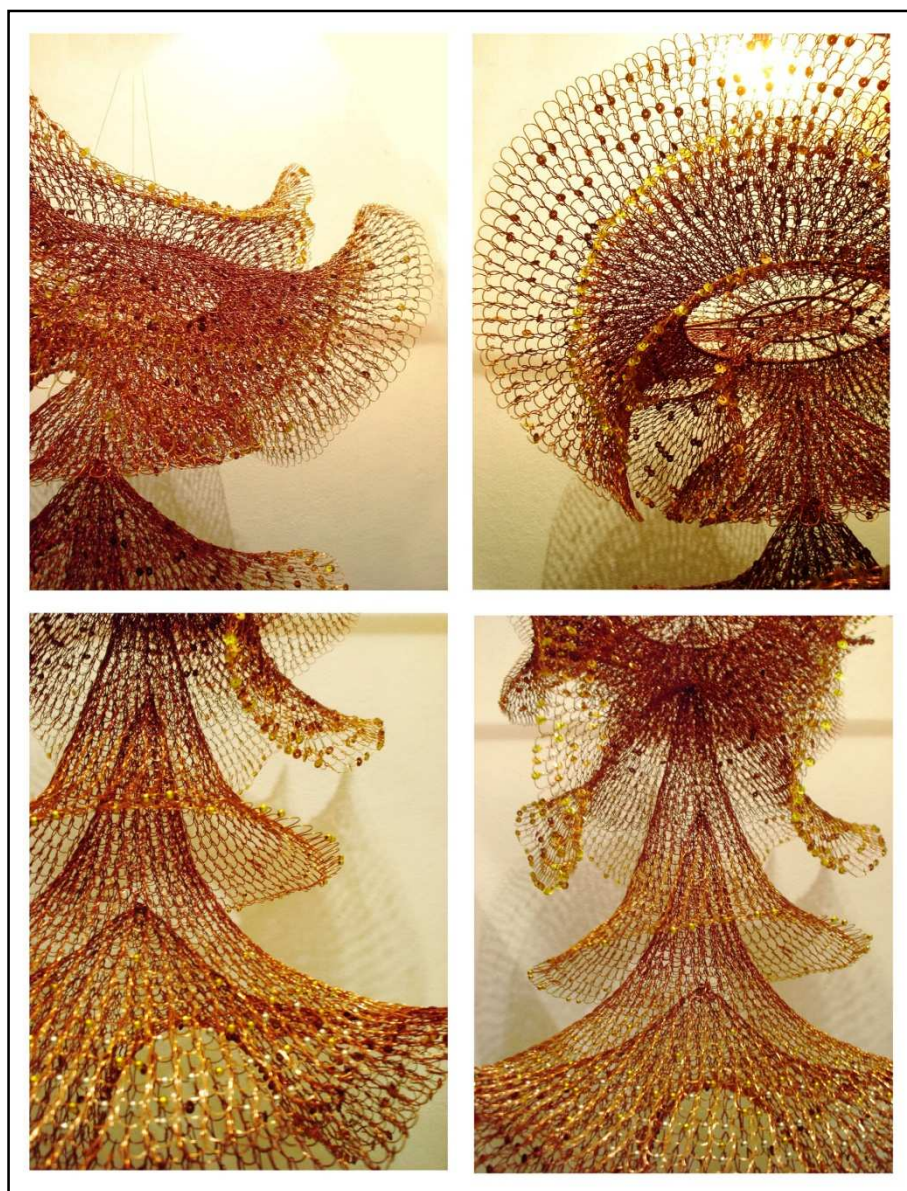
ภาพที่ 37 ภาพแสดงลักษณะการเริ่มต้นถักขึ้นรูปทรงด้วยมือ เป็นชิ้นส่วนย่อย

ภาพที่ 38 ภาพแสดงลักษณะการประกอบชิ้นส่วนย่อย เป็นรูปทรงผลงานจริง

ภาพที่ 39 ภาพแสดงลักษณะการประกอบชิ้นส่วนย่อย เป็นรูปทรงผลงานจริง

ภาพที่ 40 ภาพแสดงรายละเอียดลักษณะการประกอบชิ้นส่วนย่อย เป็นรูปทรงผลงานจริง

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์จริง

การสร้างสรรค์ผลงานจริง ผู้สร้างสรรค์ได้นำชิ้นงานส่วนย่อยที่สำเร็จ มาประกอบขึ้นรูปเป็นรูปทรงใหญ่ และเมื่อได้รูปทรงใหญ่แต่ละส่วนแล้ว นำผลงานแต่ละชุดมาทำการออกแบบการจัดวาง แบบห้อยแขวน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่ของสถานที่ และกำหนดตำแหน่งการติดตั้งผลงานให้มีความสัมพันธ์กันกับพื้นที่ และรูปแบบการตกแต่งสถานที่ “เดอะสปา” ต่อไป

ภาพที่ 41 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 1 “สุข เบิกบาน”

ภาพที่ 42 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 1 “สุข เบิกบาน”

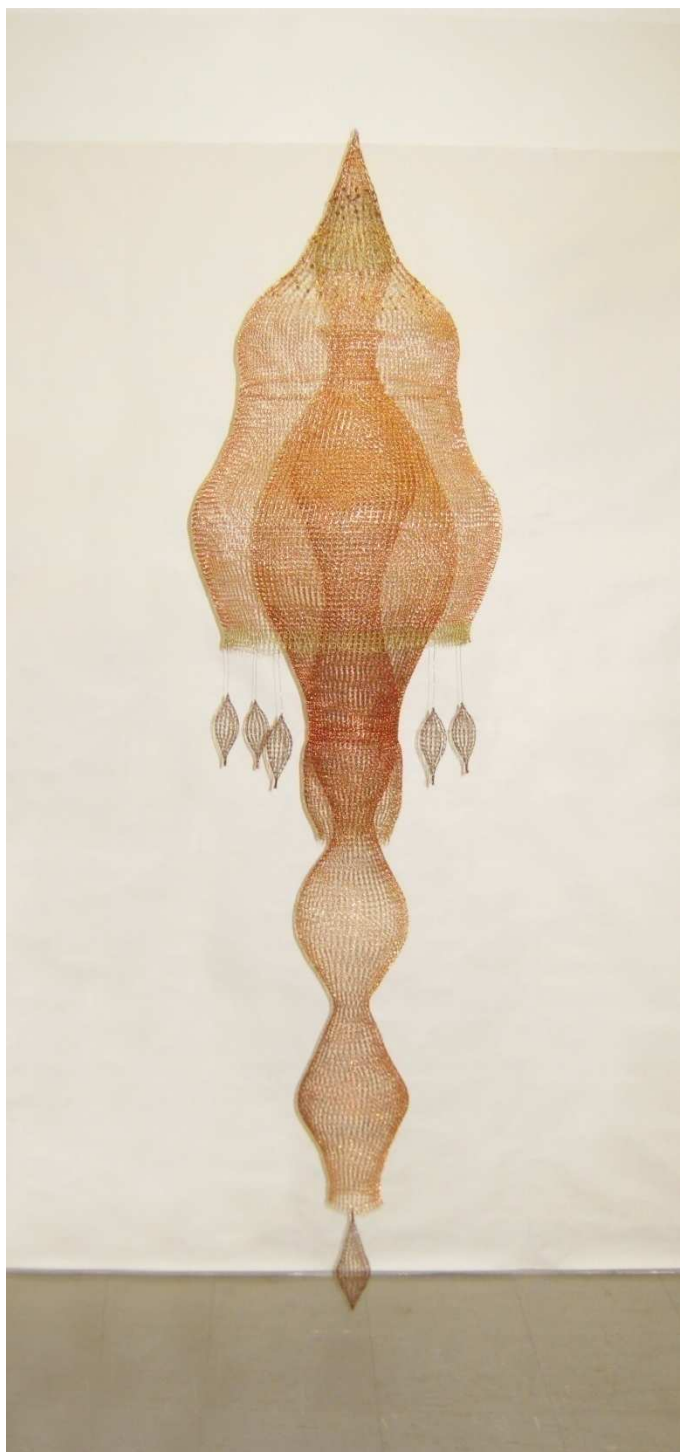
ภาพที่ 43 ภาพแสดงรายละเอียดพื้นผิวของวัตถุที่แวววาว เปล่งประกายเมื่อโดนแสงไฟและแสงธรรมชาติ ของผลงานสร้างสรรค์ทุกชุด

ภาพที่ 44 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 2 “สงบสุข 1”

ภาพที่ 45 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 3 “สงบสุข 2”

ภาพที่ 46 ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดที่ 4 “สงบ สุข สมาน”

บทที่ 4

สถานที่ติดตั้งผลงานสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง “จินตนาการจากธรรมชาติสู่ภาวะจิตสุขสงบ” ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกสถานที่“เดอะสปา” โรงแรมฮิลตัน หัวหิน รีสอร์ทแอนด์สปา เป็นกรณีศึกษาในการนำเสนอความสัมพันธ์ที่เหมาะสมกันระหว่างผลงานประติมากรรมประยุกต์ กับสถานที่ ซึ่งในการศึกษานั้นจำเป็นต้องมีบริบทของสถานที่เข้ามาเกี่ยวข้อง นำมาเป็นตัวกำหนดในเรื่องของหน้าที่ประโยชน์ใช้สอย ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ได้มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศของความสงบสุข ความอึดอ้อมใจ สื่อแทนค่าความรู้สึกด้วยรูปทรง และการจัดวางของผลงานประติมากรรมประยุกต์ ซึ่งได้แรงบันดาลใจจากการเจริญงอกงามของพืชในธรรมชาติ จินตนาการรูปทรงนั้นเปรียบเหมือนดังภาวะของจิตใจที่มีความสงบสุข ผ่องใส อันเกิดจากการทำสมาธิ ดังนั้นในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ จึงต้องคำนึงถึงความสอดคล้องสัมพันธ์กันกับลักษณะทางกายภาพของสถานที่ แนวคิดในการตกแต่งสถานที่ด้วย เพื่อประโยชน์ทางด้านจิตใจเป็นหลัก หรืออาจจะเข้าไปมีส่วนร่วมปรับปรุงแก้ไขบางส่วนของสถานที่ เพื่อให้ดูเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

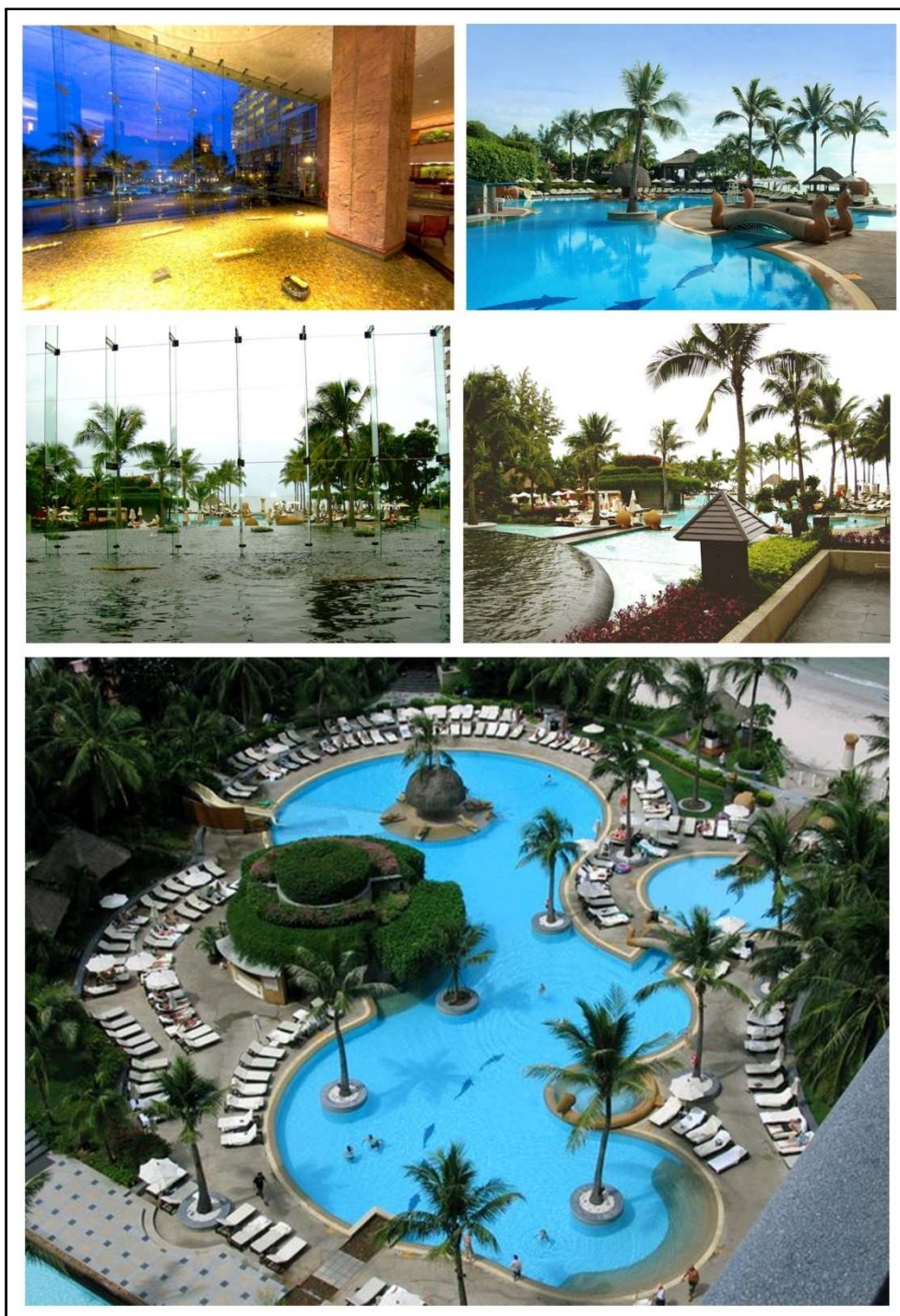
ลักษณะทางกายภาพของโรงแรมฮิลตัน หัวหิน รีสอร์ทแอนด์สปา

โรงแรมฮิลตัน หัวหิน รีสอร์ทแอนด์สปา เป็นโรงแรมขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ริมชายหาดใจกลางเมืองหัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ บริเวณใกล้เคียงกับตัวโรงแรมมีทั้งร้านค้า ร้านอาหารบริการนักท่องเที่ยว รวมถึงตลาดชุมชนท้องถิ่น สามารถเดินเที่ยวได้ในยามเย็น ค่ำคืน มีอาหารทะเลสด ๆ ขนมและอาหารพื้นบ้านที่หลากหลายชนิด ให้เลือกชิมอย่างมากมาย รูปทรงของตัวอาคารโรงแรมมีลักษณะเหมือนเรือลำใหญ่มีการไล่ระดับเป็นชั้นๆ ก้าวแรกที่เข้าสู่ภายในตัวอาคารโรงแรม จะสามารถสัมผัสได้ถึง บรรยากาศการต้อนรับที่อบอุ่น ความโอโง่งของตัวอาคาร และความสวยงามของการตกแต่งด้วยผนังหิน เสาหิน และเสาไม้ขนาดใหญ่ มีโถง Lobby ที่มีช่องเปิดให้เห็นด้านนอกโปร่งโล่งด้วยกระจกใสบานใหญ่ ทำให้สามารถทอดสายตามองเห็นวิวทะเลได้อย่างชัดเจน มีความกว้างขวางด้วยพื้นที่ใช้สอย ที่ถูกตกแต่งไว้อย่างวิจิตรบรรจง ในรูปแบบปราสาทหินเขมรโบราณ สำหรับภายในโรงแรมจะมีบริการทั้งห้องอาหารจีนและห้องอาหารสไตส์สากล มีสระว่ายน้ำขนาดใหญ่ มีทั้งสระเด็ก และสระผู้ใหญ่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีสถานบริการสปา ซึ่งมี

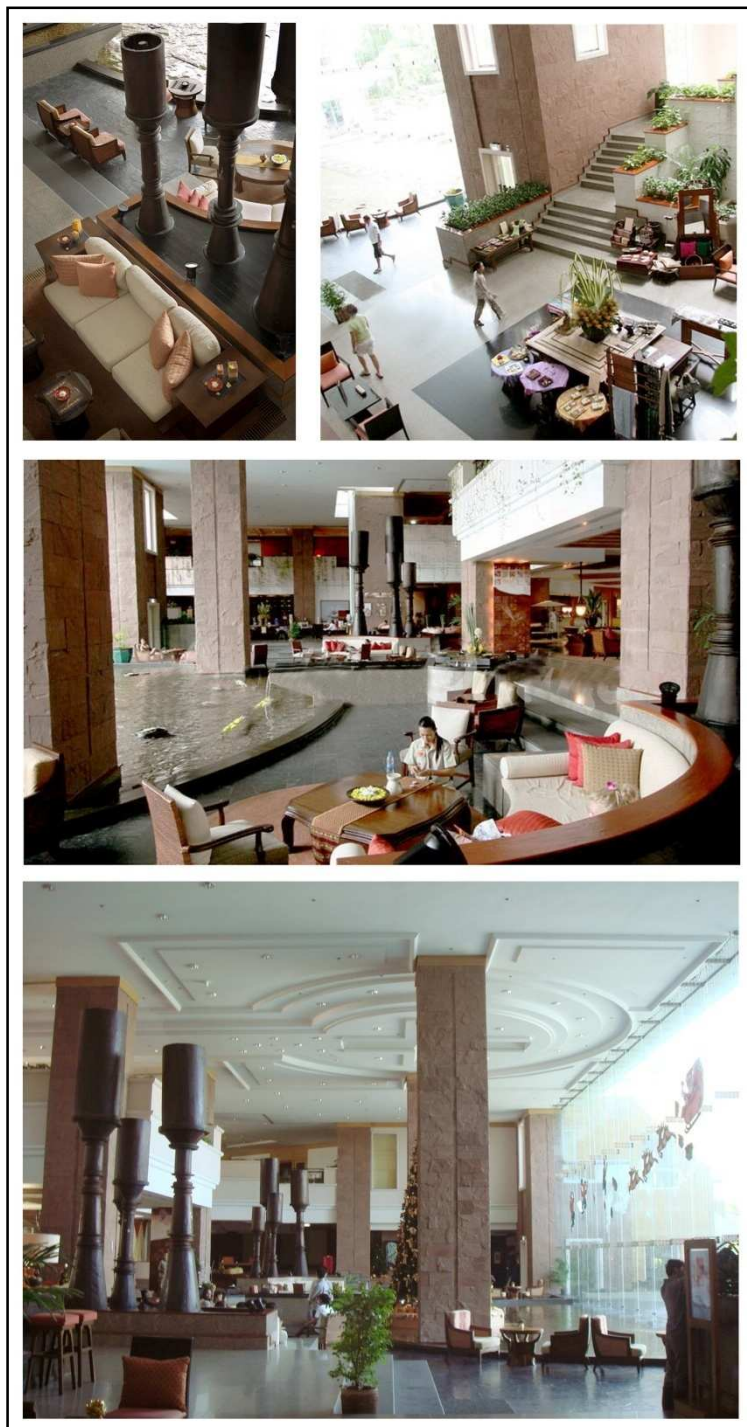
หลากหลายโปรแกรมให้เลือกผ่อนคลาย ที่ “เดอะสปา” เป็นสปาระดับสากลของโรงแรม ห้องพักของโรงแรมมีขนาดกว้างขวางตั้งแต่ 42 ตารางเมตร ไปจนถึง 450 ตารางเมตร ตกแต่งอย่างสวยงามให้ความอบอุ่นบรรยากาศแบบไทย ๆ มีระเบียงส่วนตัวให้ได้เปิดมุมมองรับบรรยากาศท้องทะเลหัวหิน สามารถชมวิวดูได้ทุกห้อง และทางโรงแรมยังได้มีบริการห้องสวีต จำนวน 11 ห้อง ภายใต้ชื่อ “รอยัล สปา วัง” ซึ่งเป็นห้องพักที่มีขนาดให้เลือกตั้งแต่ 150, 200 และ 450 ตารางเมตร ซึ่งเหมาะสำหรับคู่ฮันนีมูน หรือการพักผ่อนแบบครอบครัว

ภาพที่ 47 ตัวอาคารและสภาพแวดล้อมภายนอกของโรงแรม

ภาพที่ 48 บริเวณช่องกระจกขนาดใหญ่สามารถมองเห็นสระน้ำและทิวทัศน์ทะเลด้านนอก

ภาพที่ 49 บริเวณโถง Lobby ภายในตัวอาคารตกแต่งด้วยโคมสีอบอุ่น

ภาพที่ 50 การตกแต่งภายในด้วยเฟอร์นิเจอร์ไม้และหวาย

ลักษณะของสถานที่ “เดอะสปา”

สำหรับ “เดอะสปา” เป็นสปาประเภทสปาในโรงแรม(Hotel Spa) เปิดให้บริการสปาอยู่ชั้นชั้นเมซซานิน โรงแรมฮิลตัน หัวหิน รีสอร์ทแอนด์สปา มีห้องทำสปาทรีทเมนต์เตียงคู่และเดี่ยวจำนวนทั้งหมด 8 ห้อง ผู้มารับบริการสามารถพักผ่อนในโรงแรมและรับบริการที่สปาไปพร้อมๆกัน โดยมีการให้บริการนวดตัวครบสูตร ไม่ว่าจะเป็นการนวดสวีดิช(Swedish Massage) นวดเอเชียนเบลนด์ ที่ผสมผสานการนวดไทยกับสวีดิชไว้ด้วยกัน นวดชิอัตสึ(Shiatsu Massage) หรือนวดเท้าสไตร์ญี่ปุ่น และที่พิเศษคือ นวดรอยัล (Royal Massage) ที่รวมเอาจุดเด่นของการนวดทุกชนิด ทุกเทคนิคผสมผสานกับการนวดแบบอินเดีย และยังมีบริการขัดตัว พอกตัว ทรีทเมนต์บำรุงผิวหน้า การอบตัวด้วยสมุนไพร เช่นน้ำมันหอม นอกจากนั้นยังมีบริการแบบ “แพ็คเกจ” ที่

จัดเป็นชุดให้เลือก ตั้งแต่ชุดเล็ก ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที เริ่มด้วยโปรแกรมขัดตัวที่จัดให้เลือกกว่าจะขัดแบบใด ตามด้วยเลือกนวดด้วยน้ำมันหอมในเวลา 1 ชั่วโมง อย่างใดอย่างหนึ่ง และชุดใหญ่ ใช้เวลา 3 ชั่วโมง มีทั้งการบำบัดความงามและบำบัดความเครียด เริ่มด้วยการอบตัวด้วยสมุนไพร แช่น้ำมันหอมตามด้วยการขัดผิว และหมักโคลน จบท้ายด้วยการเลือกโปรแกรมนวดในเวลา 1 ชั่วโมง อย่างใดอย่างหนึ่ง

ผู้สร้างสรรค์สามารถสรุปการบริการใน “เดอะสปา” ได้เป็น 5 กลุ่มบริการ คือ

1. วารีบำบัด เป็นการบำบัดโดยการใช้ น้ำ เช่น การแช่ตัวลงในอ่างน้ำวน หรือจากuzzi) การอบไอน้ำ ซาวน่า
2. การนวดเพื่อผ่อนคลาย
3. การออกกำลังกายและฟื้นฟูจิตใจ เช่น โยคะ การนั่งสมาธิ
4. อาหารเพื่อสุขภาพ
5. ทรีตเมนต์เพื่อความสวยงาม ขัดตัว พอกตัว ทรีตเมนต์บำรุงผิวหน้า

ภาพที่ 51 ลักษณะของกิจกรรมที่ให้บริการใน “เดอะสปา”

แนวคิดการออกแบบสถานที่และบรรยากาศของ “เดอะสปา”

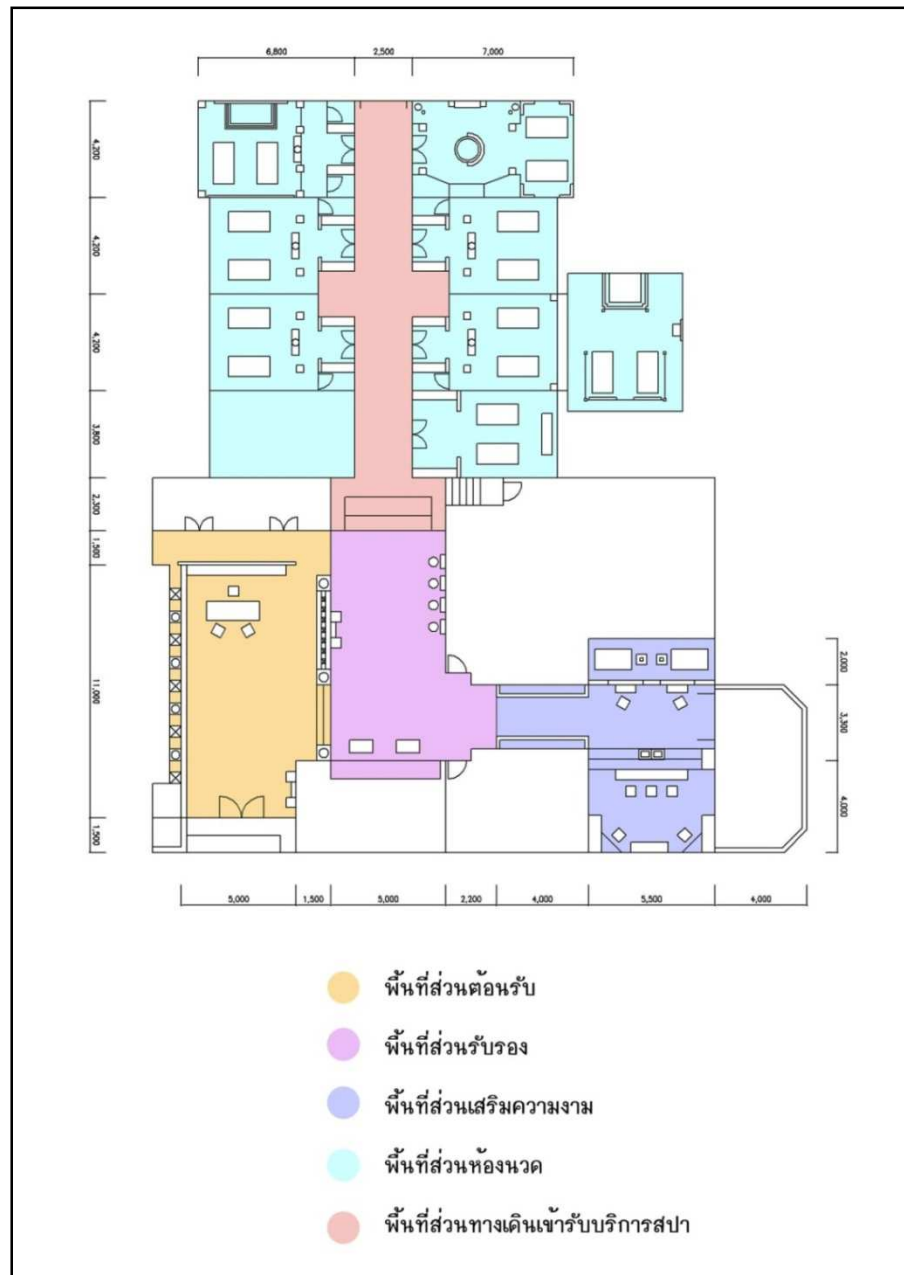
แนวคิดการออกแบบสถานที่ของ “เดอะสปา” มาจากสถาปัตยกรรมปราสาทเขมรแบบโบราณ หากได้เข้าไปในสถานที่ “เดอะสปา” แล้วจะพบกับพื้นที่ทำด้วยไม้ขัดเงา สีน้ำตาลแดงเข้ม ผนังหินทราย เป็นการตกแต่งแบบศิลปะเขมรโทนสีอบอุ่น มีช่องแสงสว่างจากธรรมชาติเป็นแสงขาว และแสงไฟจากหลอดไฟสีเหลืองสลัว ทำให้บรรยากาศอบอุ่น นิ่งสงบ เป็นการแสดงอดีตเหมือนการหยุดเวลาไว้ชั่วขณะหนึ่ง บรรยากาศเช่นนี้มีความสอดคล้องกับความเป็นสปา คือ มีความสงบนิ่ง และความงดงามในศิลปะตกแต่ง สร้างความผ่อนคลาย เป็นการใช้ความเป็นรูปธรรมและนามธรรมแสดงออกมาผ่านการตกแต่งภายในของสถานที่

จุดเด่นของสถานที่ของ “เดอะสปา” คือ เพดานที่สูงและกว้างในส่วนต้อนรับ เพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้เข้ามา มีความรู้สึกโปร่งโล่งสบาย ผ่อนคลาย ไม่รู้สึกอึดอัด และการที่สปาอยู่บริเวณชั้นบน ซึ่งจะต้องเดินขึ้นบันไดมาที่ละชั้นนั้น จะได้ความรู้สึกถึงความสงบตั้งแต่เชิงบันได การมีสติในการก้าวย่างเดินขึ้นสู่สปา สถานที่ที่มีความสงบ ซึ่งแตกต่างจากบรรยากาศที่วุ่นวายจอแจ ในส่วนด้านล่าง อันเป็นส่วนโถงที่นั่งพักรอของแขกที่เข้ามาพักในโรงแรม

หลักของสปาที่ดี คือ สัมผัสทั้ง 5 ต้องมีครบถ้วน อยู่ที่อยู่ประกอบแวดล้อมโดยรวม คือ สถานที่โปร่งโล่งสบาย มีแสงสว่างพอประมาณ ทุกห้องของ “เดอะสปา” ได้ออกแบบทุกห้องให้มีลักษณะดังกล่าว ด้วยการใช้น้ำต่างกระจกแล้วมีม่านบังตา มีเสียงเพลงคลอเบาๆ เป็นเพลงที่บรรเลงด้วยเครื่องดนตรีโบราณผสมผสานกับเสียงธรรมชาติ มีความไพเราะและเมื่อฟังแล้วเกิดความผ่อนคลาย และนอกจากนี้มีการจุดน้ำมันหอมไว้ตลอดเวลา เป็นกลิ่นอ่อนๆของสมุนไพรที่ให้ความรู้สึกผ่อนคลายไปทั่วทั้งบริเวณสปา

การออกแบบตกแต่ง “เดอะสปา” และการวิเคราะห์

การออกแบบสถานที่เน้นความงดงาม โปร่งโล่งสบาย ผ่อนคลายและเงียบสงบในรูปแบบปราสาทเขมร ด้วยโครงสร้างที่โปร่งโล่ง แต่แข็งแรง มั่นคง มีความเป็นเหลี่ยมมุมของเส้นตั้งและเส้นนอน การตกแต่งมีกลิ่นอายของศิลปะเขมรและศิลปะตะวันออก ผสมอยู่ทั่วไปในรายละเอียด ผนังหินทราย เสาไม้แกะสลัก ภาพประดับปูนดำ โคมไฟโลหะพิวด้ำน กระจกเงา กันดินเผา การใช้สอยพื้นที่ส่วนต่างๆมีการกำหนดเป็นสัดส่วนชัดเจน เพื่อความสะดวกและความเป็นส่วนตัวของผู้มารับบริการ

ภาพที่ 52 แผนผังภายในสถานที่ “เดอะสปา”

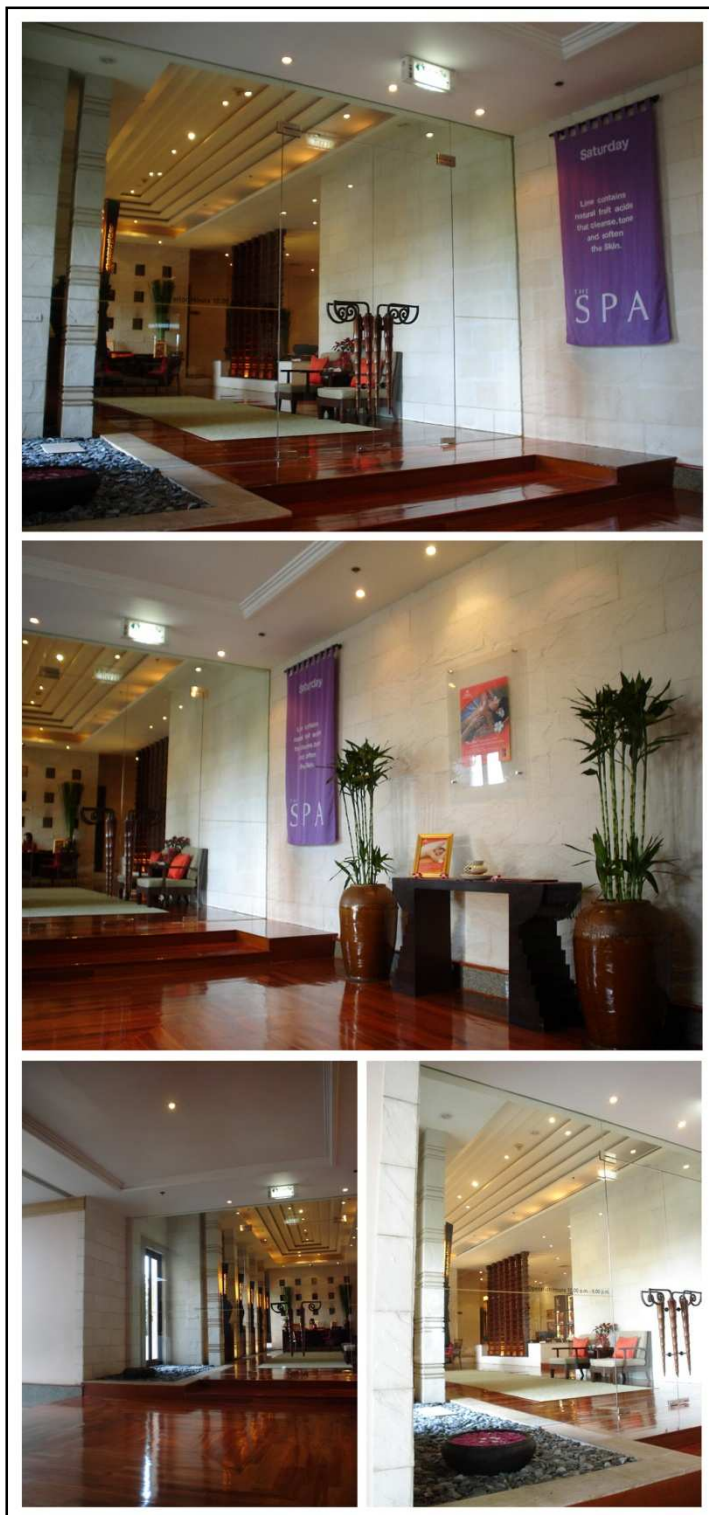
ภาพที่ 53 แบบจำลอง (Model) ภายในสถานที่ “เดอะสปา”

ภาพที่ 54 แบบจำลอง (Model) ภายในสถานที่ “เดอะสปา”

ภาพที่ 55 ภาพบริเวณ โถงด้านล่าง และส่วนทางขึ้นไปยัง “เดอะสเปา” ซึ่งอยู่ชั้นด้านบน

ภาพที่ 56 ภาพบริเวณด้านหน้าประตูทางเข้า “เดอะสปา” ชั้นบน

การแบ่งพื้นที่การใช้สอย

1. ส่วนต้อนรับ (ภาพประกอบที่ 57-60) มีขนาดกว้าง 4 เมตร ยาว 10 เมตร

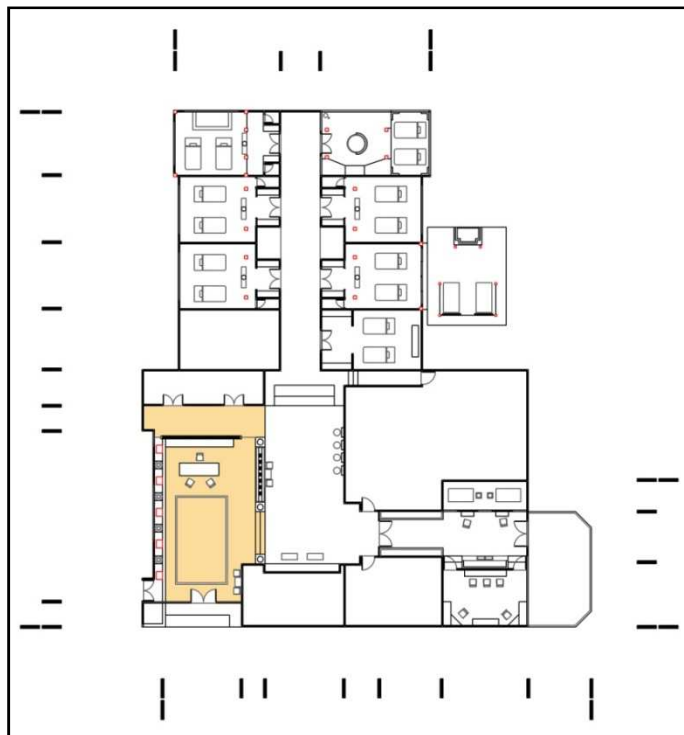
1.1 เริ่มตั้งแต่ทางเข้า ที่ผนังและประตูเป็นกระจกใส ขนาดความกว้างของผนัง 5 เมตร ประตูกว้าง 1.7 เมตร พื้นตลอดทั้งบริเวณเป็นพื้นไม้ และมีพรมสีครีม ขนาดกว้าง 2 เมตร ยาว 7 เมตร ปูอยู่กลางบริเวณ

1.2 ผนังด้านซ้ายมือของทางเข้า มีการแบ่งเป็นช่องแสงสลับกับผนังทึบ มีช่องแสง เป็นกระจกใสมีไม้ไผ่กรองแสงอีกชั้น ขนาดกว้าง 1.55 เมตร ผนังทึบเป็นหินทรายทาสีขาว กว้าง 0.5 เมตร สูงชนเพดาน มีลวดลายคล้ายศิลปะแบบขอม วางสลับกับแท่นวางแจกันขนาดกว้าง 0.4 เมตร สูง 1 เมตร บนแท่น วางแจกันขนาดสูง 0.7 เมตร

1.3 ผนังด้านตรงข้ามกับประตูทางเข้า เป็นบริเวณที่ตั้งโต๊ะของพนักงานต้อนรับ ตัวผนังเป็นหินทรายสีขาว กว้าง 4 เมตร สูงชนเพดาน ที่ผนังมีการเจาะเป็นช่องว่างขนาด 0.25x0.30 เมตร และสองฝั่งของบันไดเป็นแท่นหินทรายทาสีขาว กว้าง 0.7 เมตร ยาว 0.7 เมตร สูง 0.7 เมตร มีอ่างน้ำทรงกลมวางบนขาเหล็ก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5 เมตร ต่อจากแท่นวางอ่างน้ำเป็นเสาไม้ กลึงสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างยาวด้านละ 0.2 เมตร สูงชนเพดาน จำนวน 7 ต้น ระยะห่างแต่ละต้น 0.25 เมตร ลักษณะคล้ายจากกัน แยกระหว่างส่วนต้อนรับและส่วนรับรอง ถัดจากกลุ่มเสายังมีแท่นวางอ่างน้ำขนาดเท่ากันอีกหนึ่งแท่นด้วย

วิเคราะห์ส่วนต้อนรับ

ในส่วนต้อนรับ นับว่าเป็นจุดแรกของสถานที่ ที่ผู้มาใช้บริการจะได้สัมผัสบรรยากาศของสถาปัตยกรรมจากประตูทางเข้าที่เป็นกระจกใสเปิดโล่ง มองเห็นบริเวณภายใน เมื่อพื้นประตูเข้ามา ผู้ออกแบบสร้างความโปร่งโล่ง ด้วยเพดานสูงที่เจาะเป็นช่องเล่นระดับ ผนังมีช่องแสงขนาดใหญ่ให้แสงธรรมชาติผ่านเข้ามา การจัดวางเครื่องประดับตกแต่งมีไม่มากโดยคุมโทนสีให้อยู่ในกลุ่มสีธรรมชาติ สร้างความสงบที่อบอุ่นสบายตา ในจุดที่เน้นและสำคัญของพื้นที่ คือ โต๊ะต้อนรับ ผู้ออกแบบเลือกใช้โต๊ะสี่เหลี่ยมกับผนังด้านหลังโต๊ะที่มีการเจาะเป็นช่องเล็กๆ ดึงสายตาผู้ใช้สถานที่ไปสู่จุดนั้น และยังมีพรมที่ปูจากทางเข้าเป็นเส้นนำสายตาไปสู่โต๊ะเชิญชวนให้ผู้มาเยือนผ่านประตูเข้ามาต้องมอง หรือเดินไปที่โต๊ะรับรอง

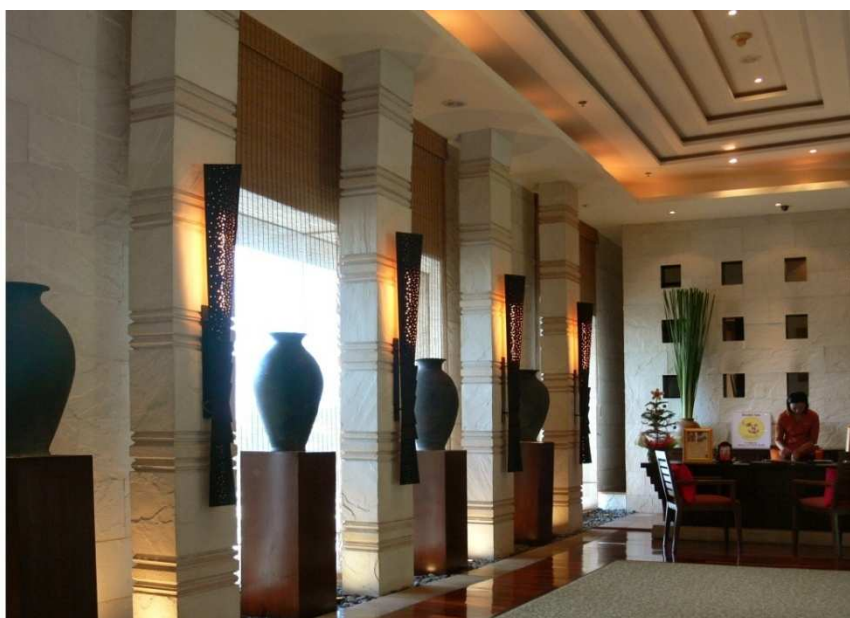
ภาพที่ 57 แผนผังแสดงพื้นที่ส่วนต้อนรับ

ภาพที่ 58 ภาพบริเวณส่วนต้อนรับ

ภาพที่ 59 ภาพบริเวณส่วนต้อนรับ

ภาพที่ 60 ภาพบริเวณส่วนต้อนรับ

2. ส่วนรับรอง (ภาพประกอบที่ 61-64) มีขนาดกว้าง 7.25 เมตร ยาว 10 เมตร เป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากส่วนต้อนรับ โดยยกระดับพื้นสูงกว่า 0.3 เมตร มีบันได จากส่วนต้อนรับ เป็นจุดเชื่อมและทางบริเวณผนังติดกับส่วนต้อนรับมีลักษณะเดียวกัน คือมีบันได แทนวางอ่าง เสาไม้ 7 ต้นและแทนวางอ่างน้ำ

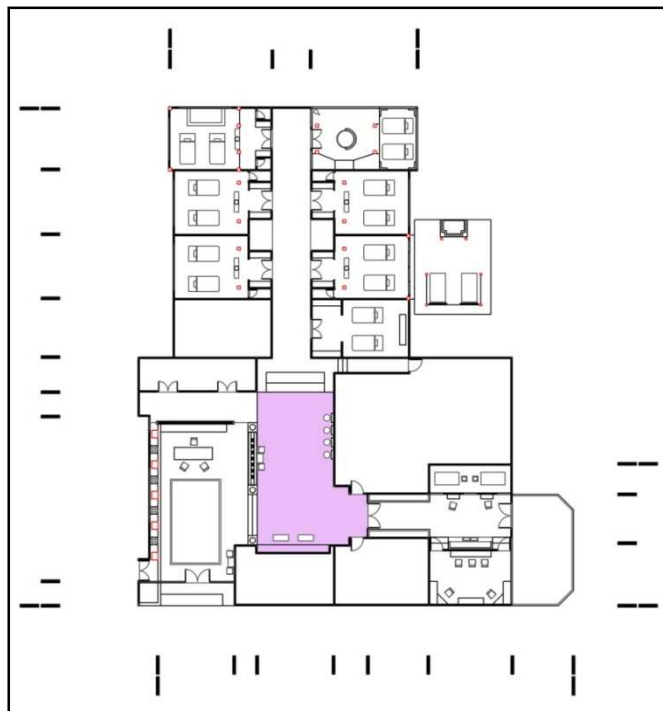
2.1 ผนังฝั่งขวามือ เมื่อเดินขึ้นบันไดมาจากส่วนต้อนรับ จะเป็นผนังหินทรายทาสีขาว กว้าง 6.6 เมตร ส่วนกลางผนังเจาะเป็นช่องขนาดกว้าง 4 เมตร ลึก 0.8 เมตร สูง 2.5 เมตร ไปด้วยหินทรายทาสีขาว ส่วนความลึกมีเบาะรองนั่ง และหมอนอิงทำเป็นที่นั่ง สำหรับรับรองลูกค้า ด้านหน้ามีโต๊ะขนาดกว้าง 0.5 เมตร ยาว 0.75 เมตร สูง 0.5 เมตร จำนวน 2 ตัววางห่างกัน 0.5 เมตร เป็นโต๊ะสำหรับวางแก้ว แผ่นพับต่างๆ

2.2 ผนังฝั่งตรงข้ามบันได มีช่องทางเดินไปสู่ส่วนเสริมความงาม กว้าง 2 เมตร ถัดมาเป็นผนังทึบ ไปด้วยหินทรายทาสีขาวขนาดกว้าง 6.6 เมตร ส่วนกลางผนังมีกรอบไม้เป็นชั้นโชว์สินค้าสูง 2 เมตร จำนวน 4 กรอบ แต่ละกรอบมีชั้นจำนวน 3 ชั้น และแต่ละกรอบวางห่างกัน 0.18 เมตร ด้านล่างของแต่ละกรอบมีแท่นหิน ทรงกระบอก เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.4 เมตร สูง 0.45 เมตร สลักลวดลายคล้ายเสาแบบเขมรใช้เป็นเก้าอี้ที่นั่ง ถัดต่อมาจากผนังทึบเป็นช่องทางเดินพนักงาน กว้าง 1 เมตร มีบันไดลง 3 ชั้น เป็นทางเดินไปสู่ห้องพักพนักงาน

2.3 ด้านตรงกันข้ามกับผนังที่นั่งรับรอง เป็นทางเดินไปสู่บริเวณนวด ขนาดของผนังกว้าง 2.6 เมตร มีบันไดกว้าง 1.5 เมตร พื้นยกระดับสูงขึ้น 0.3 เมตร ผนังเป็นหินทรายทาสีขาว กลางผนังมีช่องทางเดินกว้าง 1.5 เมตร กรอบรอบช่องทางเข้าทำเป็นซุ้มด้วยหินทรายทาสีขาว

วิเคราะห์ส่วนรับรอง

ส่วนรับรองเป็นจุดที่ผู้มาใช้บริการนั่งรอหรือ คุยรายละเอียดในการใช้บริการและเป็นส่วนที่เชื่อมโยงไปยังพื้นที่ให้บริการส่วนต่างๆ ผู้ออกแบบใช้การยกระดับพื้น และแนวเสาไม้กลึง เพื่อแยกพื้นที่จากส่วนต้อนรับ พื้นที่บริเวณดังกล่าวมีความโปร่ง ด้วยขนาดพื้นที่ที่กว้าง ผนังที่ใช้สีขาวและการเชื่อมกับจุดต้อนรับที่เปิดโล่ง ยกกระดับสูงขึ้นรับแสงธรรมชาติจากภายนอก ที่นั่งรับรองเป็นตำแหน่งสามารถมองเห็นบริเวณต่างๆอย่างทั่วถึง ในทางกลับกัน เมื่อมองจากพื้นที่บริเวณอื่นที่นั่งรับรองก็เป็นส่วนแรกที่น่าสายตาให้มองด้วยการเจาะช่องเข้าไปในผนัง เลือกใช้หมอนอิงสีสดสร้างเป็นบรรยากาศที่อบอุ่น การติดภาพประดับในจุดนี้นับเป็นจุดเด่นที่สุดใน “เดอะสปา” เพราะผู้มาใช้บริการจะต้องผ่านตำแหน่งนี้ ไม่ว่าจะเดินมาจากส่วนใดในสถานที่

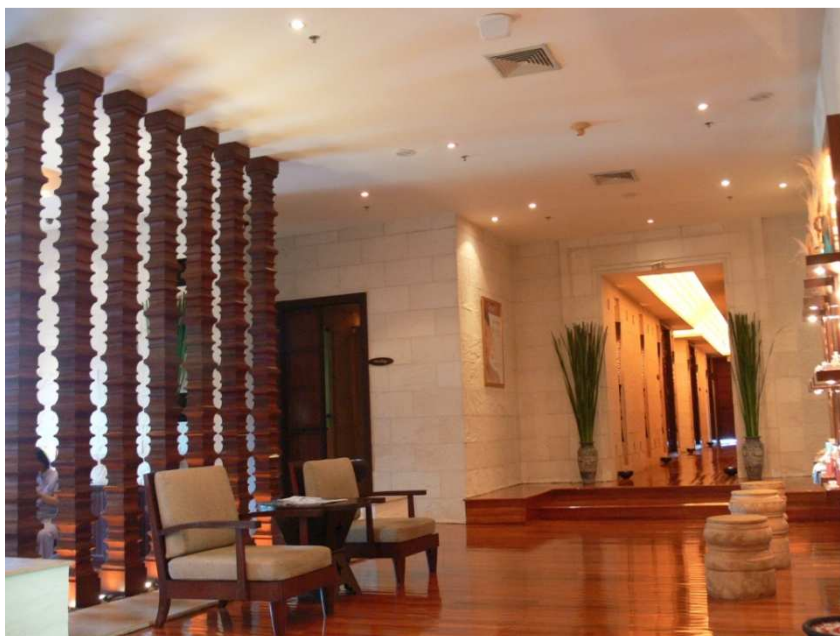
ภาพที่ 61 แผนผังแสดงพื้นที่ส่วนรับรอง

ภาพที่ 62 ภาพบริเวณส่วนรับรอง

ภาพที่ 63 ภาพบริเวณส่วนรับรอง

ภาพที่ 64 ภาพบริเวณส่วนรับรอง

3. ส่วนห้องนวด (ภาพประกอบที่ 65-71) พื้นที่บริเวณนวด ประกอบด้วยวิธีการนวดหลายวิธี แต่ละวิธีมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกัน ห้องนวดจึงแบ่งเป็นหลายแบบ ตามความเหมาะสมของการนวด ที่ “เดอะสปา” มีการออกแบบห้องนวดไว้ 4 แบบ จำนวน 8 ห้อง เป็นห้องเดี่ยว 2 ห้อง ห้องคู่ 6 ห้อง เพื่อไว้รับรองผู้มารับบริการให้มีความเป็นส่วนตัวและพอเพียงต่อการบริการ

3.1 แบบห้องเดี่ยว (ภาพประกอบที่ 66-67) มีจำนวน 2 ห้อง ปัจจุบันสามารถปรับเป็นห้องคู่ได้ การออกแบบทั้งสองเหมือนกัน คือ ขนาดกว้าง 3.80 เมตร ยาว 6.00 เมตร ผนังเป็นปูน หินทรายทาสีขาว พื้นห้องเป็นไม้เคลือบเงาสีไม้แดง ผนังประดับด้วยโคมไฟคล้ายคบเพลิง 2 อัน ผนังละ 1 อัน มีโต๊ะไม้สำหรับวางตะเกียงน้ำมันหอมระเหย และเครื่องทำสปา บริเวณกลางห้องมีเตียงนวด มีแบบเตียงยกพื้น และแบบปูนอนพื้น

3.2 แบบห้องนวดคู่ แบบที่ 1 (ภาพประกอบที่ 68-69) เป็นห้องนวดที่มีขนาดกว้าง 4.20 เมตร ยาว 12.50 เมตร มี 1 ห้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ภายในและกลางแจ้ง ภายในพื้นห้องเป็นไม้เคลือบเงาสีไม้แดง ภาพประดับบนด้าหินทราย มีเสาไม้คู่วางห่างกัน 2.00 เมตร เป็นเสาสำหรับติดตั้งราวผ้า幔 โดยผ้า幔ทอสีทอง แขนงห้อยในลักษณะพาดตรงๆลงมาเป็นฉากบังตา มีโต๊ะไม้สำหรับวางแจกัน และเครื่องทำสปา ส่วนบนมีกระจกเงากลม ส่วนบริเวณกลางแจ้ง มีเตียงนวด และอ่างน้ำทรงสี่เหลี่ยมย่อมุม มีต้นไม้ปลูกประดับ

3.3 แบบห้องนวดคู่ แบบที่ 2 (ภาพประกอบที่ 70) เป็นห้องนวดที่มีขนาดกว้าง 4.20 เมตร ยาว 12.50 เมตร มี 1 ห้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ส่วนเปียกและบริเวณนวดทางเข้าเป็นบริเวณส่วนเปียก กลางบริเวณส่วนเปียกมีซุ้มผ้าโปร่งและเสาไม้ มีอ่างน้ำทำด้วยถังไม้ทรงกระบอก พื้นปูด้วยกระเบื้องสีเขียว ส่วนบริเวณนวด พื้นห้องเป็นไม้เคลือบเงาสีไม้แดง ตกแต่งด้วยผนังลอยคล้ายฉากไม้เข้ามุม มีมู่ลี่ไม้ไผ่แขวนกรองแสง มีที่นอนเป็นเบาะสำหรับนอนนวด

3.4 แบบห้องนวดคู่แบบที่ 3 (ภาพประกอบที่ 71) เป็นห้องที่มีขนาดกว้าง 4.20 เมตร ยาว 6.80 เมตร มีจำนวน 1 ห้อง มีบริเวณนวด และอ่างน้ำวนทรงสี่เหลี่ยม กลางห้องมีเตียงนวด 2 เตียง โดยด้านบนเพดานเตียง มีผ้าฝ้ายสีแดงเข้มห้อยเป็นระย้าอยู่ด้านบน มีมู่ลี่ไม้ไผ่แขวนบังแสงและบังสายตา พื้นห้องเป็นไม้เคลือบเงาสีไม้แดง

วิเคราะห์ส่วนห้องนวด

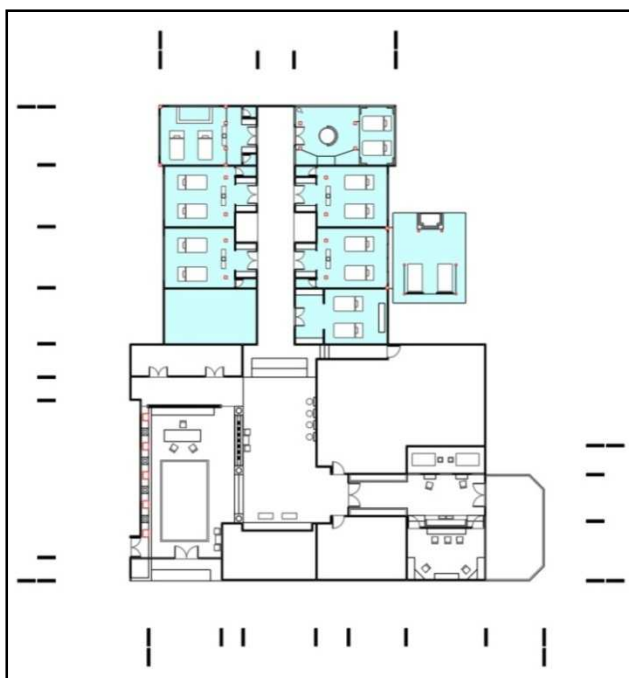
แบ่งการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ส่วนห้องเดี่ยวมีขนาดไม่ใหญ่มากนัก เหมาะสำหรับการให้บริการแก่ผู้ใช้ ที่ต้องการความเป็นส่วนตัว และใช้บริการนวดเพียงอย่างเดียว ภายในห้องเป็นโทนสีอ่อนไม่สว่างมากหรือน้อยเกินไป เป็นบรรยากาศที่สงบ ผ่อนคลายความรู้สึกแบบพิธีกรรม

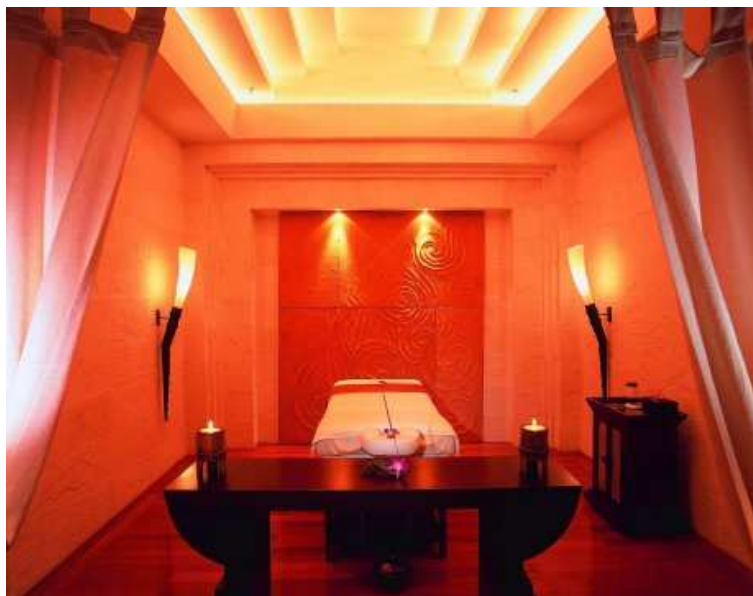
2. ห้องคู่แบบที่ 1 เป็นห้องที่มีความกว้างแบ่งเป็นภายในและกลางแจ้งด้วยผ้าสีเหลืองทองที่ห้อยให้ความเป็นส่วนตัว มีสีนูนวลและอบอุ่น ทางออกสู่บริเวณกลางแจ้งเป็นกระจกใส นำแสงแดดและสีเขียวจากต้นไม้เข้าสู่ภายในห้อง เป็นความรู้สึกโปร่งโล่งสบาย และสงบ บริเวณกลางแจ้ง ไม่มีหลังคา มีเพียงระแนงไม้ เปิดโล่งทำให้ผู้ใช้บริการได้สัมผัสกับแสงแดดอ่อนๆ และความสดชื่นของต้นไม้เกิดความผ่อนคลายได้

3. ห้องนวดคู่แบบที่ 2 เป็นห้องนวดที่ให้บริการนวดแบบไทย ที่ต้องใช้พื้นที่นอนปูกับพื้น โดยภายในแบ่งพื้นที่เป็นส่วนเปียกกับส่วนนวด บริเวณส่วนเปียกมีบรรยากาศอบอุ่นด้วยผ้าสีขาวโปร่งบาง กระเบื้องสีเขียวหยก วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นหิน ไม้ สร้างความรู้สึกใกล้ชิดธรรมชาติ ในส่วนพื้นที่นวด มู่ลี่ไม้ไผ่เป็นฉากกรองแสง ช่วยปล่อยแสงธรรมชาติที่นูนวล ภาพประดับด้วยเพิ่มบรรยากาศแบบปราชญ์เขมร

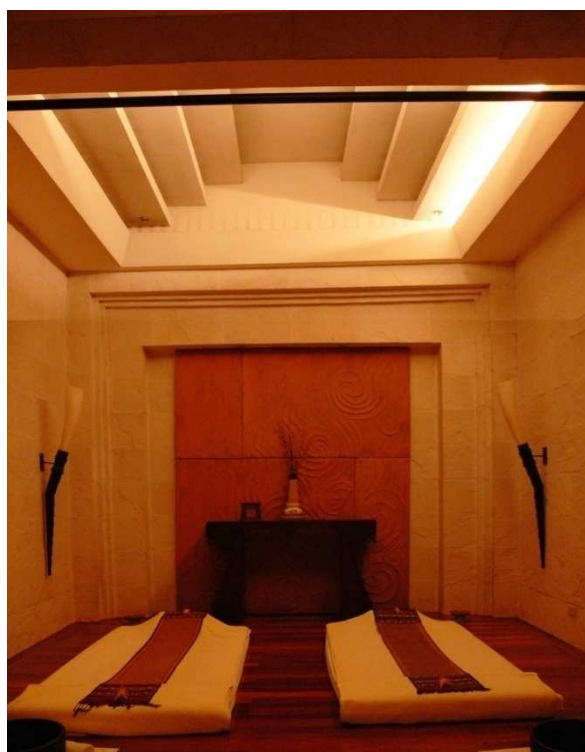
4. ห้องนวดคู่แบบที่ 3 เป็นห้องที่มีอ่างน้ำวนขนาดใหญ่ กับเตียงนวดคู่ บรรยากาศในห้องมีความโปร่งด้วยผนังกระจกใสบานใหญ่ทั้ง สองด้านของห้อง โดยมีผ้าห้อยบนเพดาน ช่วยเพิ่มความอบอุ่นในบรรยากาศ จัดวางแปลนแบบสมมาตร โดยมีภาพประดับบนผนังด้านหน้าห้องขนาดใหญ่ เป็นแนวกลาง ให้ความรู้สึกสงบแบบพิธีกรรมคล้ายห้องนวดเดี่ยว

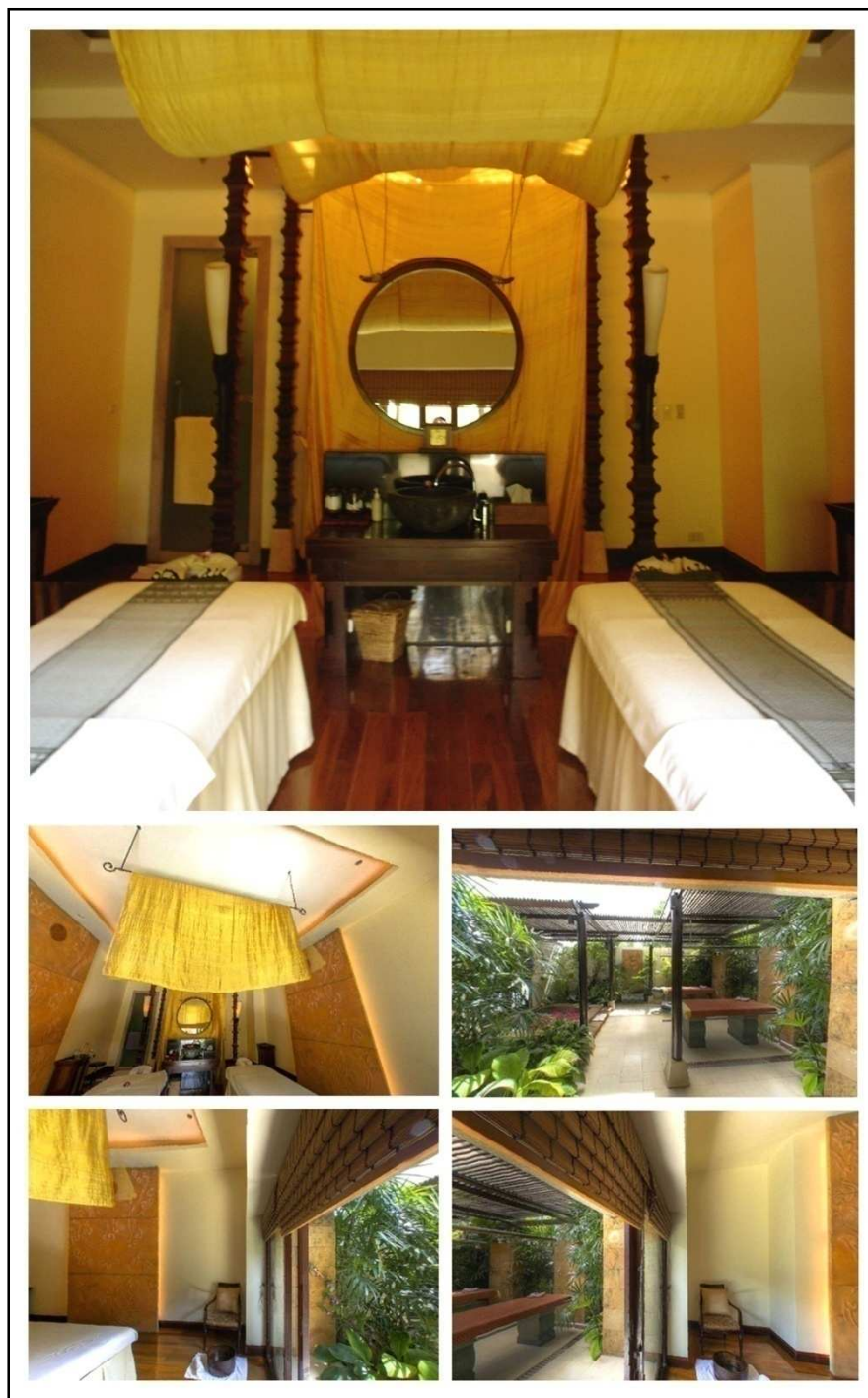
ภาพที่ 65 แผนผังแสดงพื้นที่ส่วนห้องนวด

ภาพที่ 66 ภาพห้องนวดเดี่ยว

ภาพที่ 67 ภาพห้องนวดเดี่ยว ที่สามารถปรับเป็นนวดคู่ได้

ภาพที่ 68 ภาพห้องนวดคู่ แบบที่ 1 (แบบมีลานกลางแจ้ง)

ภาพที่ 69 ภาพห้องนวดคู่ แบบที่ 1 (ไม่มีลานกลางแจ้ง)

ภาพที่ 70 ภาพห้องนวดคู่ แบบที่ 2

ภาพที่ 71 ภาพห้องนวดคู่ แบบที่ 3

4. ส่วนเสริมความงาม (ภาพประกอบที่ 72-74) เป็นพื้นที่ที่ใช้สำหรับให้บริการเสริมความงาม คือ แต่งหน้า ทำผม ทำเล็บ ฯลฯ เมื่อลูกค้าใช้บริการนวดเสร็จแล้ว หรือจะมาใช้บริการโดยตรงก็ได้ มีพื้นที่ดังนี้

4.1 บริเวณทางเข้า (ภาพประกอบที่ 73) มีพื้นที่กว้าง 2.00 เมตร ยาว 4.00 เมตร ผนังทางเข้าเป็นกระจกใส และประตูกระจกใส ขนาดกว้าง 3.00 เมตร สูง 3.50 เมตร ผนังทั้งซ้ายและขวาเป็นผนังหินทรายทาสีขาว กว้าง 4.00 เมตร มีการประดับโคมไฟที่มีลักษณะคล้ายไม้วางพิง ผนัง มีขนาดสูง 2.40 เมตร จำนวนผนังละ 5 อัน วางห่างกันต่ออัน 0.65 เมตร

4.2 บริเวณทำเล็บ มีพื้นที่กว้าง 4.40 เมตร ยาว 5.50 เมตร ทางเข้าต่อเนื่องจากบริเวณทางเข้ากว้าง 3.00 เมตร ผนังด้านขวามือทางเข้าเป็นผนังที่เป็นประตูทางเข้าสู่บริเวณทำผม มีประตูทางเข้าห้องทำผมอยู่ 2 ด้านซ้ายขวา ส่วนกลางของผนังเป็นกระจกใส มีภาพปูนดำจำลองศิลปะขอม จำนวน 3 ชิ้น ประดับอยู่กลางกระจก ด้านหน้าของผนังมีโซฟาสำหรับทำเล็บเท้า พร้อมอ่างล้างเท้า แฉ่เท้า อยู่หน้าโซฟา ผนังตรงกันข้ามกับทางเข้าเป็นผนังหินทรายทาสีขาว ตรงกลางเป็นประตูกระจกใส เป็นทางออกไปสู่ระเบียงด้านนอกอาคาร และด้านซ้ายมือทางเข้าเป็นส่วนเชื่อมกับบริเวณสระผมมีลักษณะเปิดโล่ง โดยมีฉากกั้นกรงไม้ขนาดกว้าง 1.50 เมตร สูงชนเพดาน 2 ฉาก

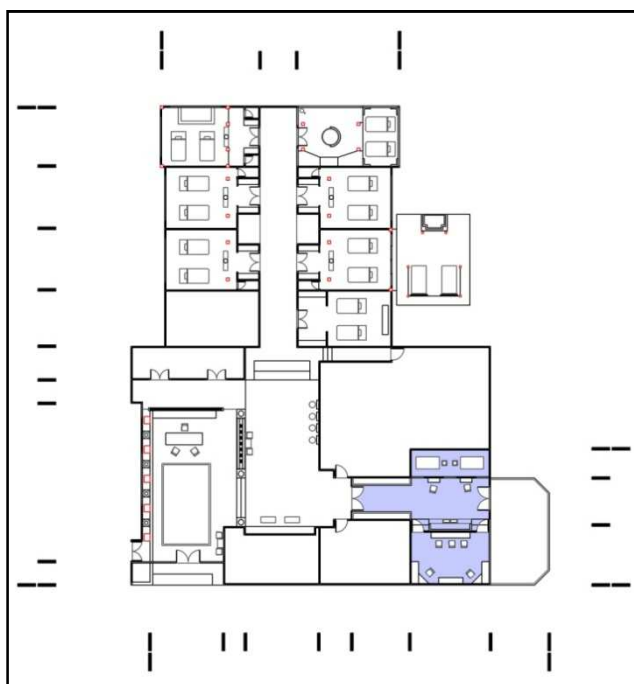
4.3 บริเวณสระผม มีขนาดกว้าง 2.00 เมตร ยาว 5.50 เมตร ทางเข้าเชื่อมต่อกับบริเวณทำเล็บ มีฉากกั้นกรงไม้จำนวน 2 ฉาก มีภาพสลักปูนดำจำลองลวดลายศิลปะขอม ติดอยู่กลางผนัง พื้นของบริเวณสระผมปูด้วยกระเบื้องหินสีเทาหยาบทั่วทั้งบริเวณ

4.4 บริเวณห้องทำผม มีขนาดกว้าง 5.50 เมตร ยาว 4.00 เมตร ด้านทางเข้าเชื่อมต่อกับบริเวณทำเล็บ ผนังด้านทางเข้ามีประตูกระจกใส 2 บาน อยู่ 2 ข้างของผนัง ส่วนกลางผนังเป็นเคาร์เตอร์ไม้สีเข้ม ผนังด้านตรงกันข้ามกับประตูทางเข้าเป็นผนังปูด้วยหินทรายทาสีขาว มุมทั้งสองข้างของผนังมีกระจกบานใหญ่ มีเก้าอี้ทำผมวางด้านหน้ากระจกเงาแต่ละบาน

วิเคราะห์ส่วนเสริมความงาม

ส่วนเสริมความงามเป็นพื้นที่แยกเป็นสัดส่วน แต่ต่อเนื่องจากส่วนรับรอง โดยแบ่งเป็นส่วนทำเล็บ ส่วนทำผม และส่วนสระผม ทางเข้าที่ต่างจากส่วนรับรองเป็นประตูกระจกใส เปิดโล่งสามารถมองเห็นออกไปถึงส่วนรับรองและส่วนต้อนรับ มีช่องทางเดินที่บีบแคบลง ส่วนทำเล็บเป็นบริเวณที่เปิดโล่ง มีแสงธรรมชาติจากประตูกระจกใสขนาดใหญ่ที่เป็นทางออกสู่ระเบียงด้านนอก มีฉากไม้กลิ้งเป็นเสาวางเรียงรายกัน ช่วยเน้นความโอโถง บริเวณสระผมที่ปูพื้นด้วยกระเบื้องสีเทาหยาบ สีเทาของกระเบื้องสามารถสร้างความรู้สึกมีชีวิตชีวาให้กับบริเวณนี้ด้วย และส่วนทางเข้าห้องทำผม ผู้ออกแบบตกแต่งภายในเลือกใช้งานภาพสลักปูนดำจำลองลวดลายศิลปะ

ขอม เป็นชั้นเล็ก 3 ชั้น วางห่างกัน เปิดช่องให้มองเห็นทะลุได้ระหว่างผลงาน ทำให้ส่วนเสริมความงาม มีความสงบที่โปร่งโล่งสบาย เป็นเอกภาพเดียวกันกับส่วนอื่นๆอย่างเหมาะสม

ภาพที่ 72 แผนผังแสดงพื้นที่ส่วนเสริมความงาม

ภาพที่ 73 ภาพบริเวณทางเข้าส่วนเสริมความงาม

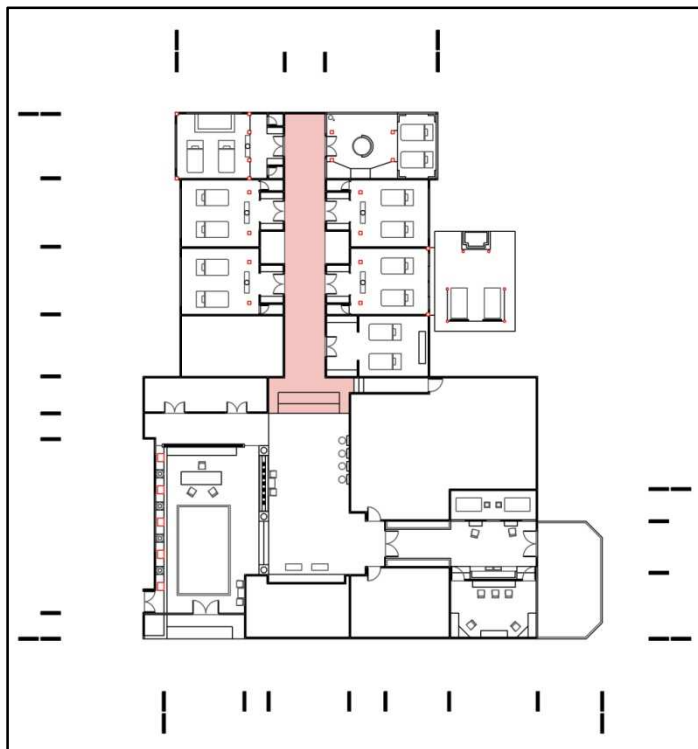

ภาพที่ 74 ภาพบริเวณส่วนเสริมความงาม

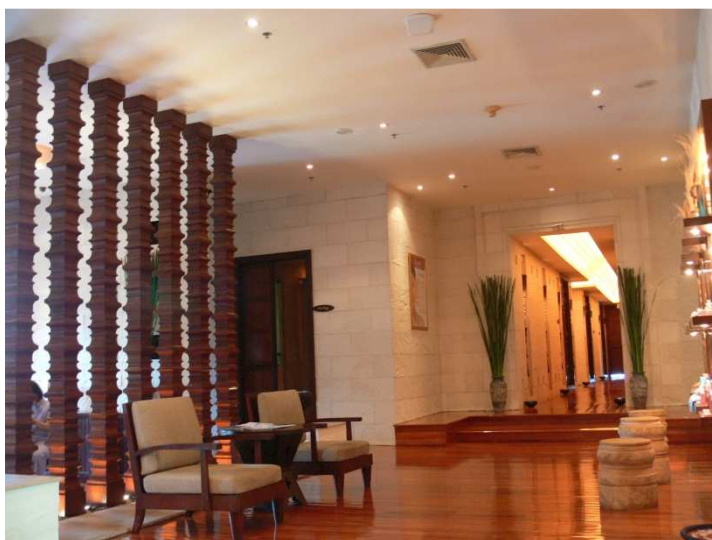
5. ส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา (ภาพประกอบที่ 75-77) ส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา เป็นส่วนที่ต่อจากพื้นที่ส่วนรับรอง ผู้ที่มาใช้บริการสปา สามารถมองเห็นบริเวณนี้ได้จากจุดที่นั่งพักรับบริการเป็นช่องทางเดินเข้า เป็นผนังกว้าง 2.6 เมตร มีบันไดกว้าง 1.5 เมตร พื้นยกระดับสูงขึ้น 0.3 เมตร ผนังเป็นหินทรายทาสีขาว กลางผนังมีช่องทางเดินกว้าง 1.5 เมตร กรอบรอบช่องทางเข้าทำเป็นซุ้มด้วยหินทรายทาสีขาว ตลอดทั้งบริเวณทางเดินเข้าเป็นพื้นไม้ขัดเงา มีเพดานสูงเล่นระดับ ติดไฟสว่างแสงเหลือง ส่วนกลางของทางเดินมีปีกที่แยกเป็น 2 ข้างเป็นพื้นที่ว่างประดับด้วยผนังที่มีลวดลายปูนดำ รูปแบบศิลปะเขมร ด้านข้างซ้ายขวาของทางเดิน เป็นประตูไม้ทางเข้าห้องนวดทำสปา ผนังประดับด้วยโคมไฟโลหะด้านสีดำติดผนัง ปลายสุดทางเดินเป็นทางตันเป็นประตูไม้ที่ปิดตาย

วิเคราะห์ส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา

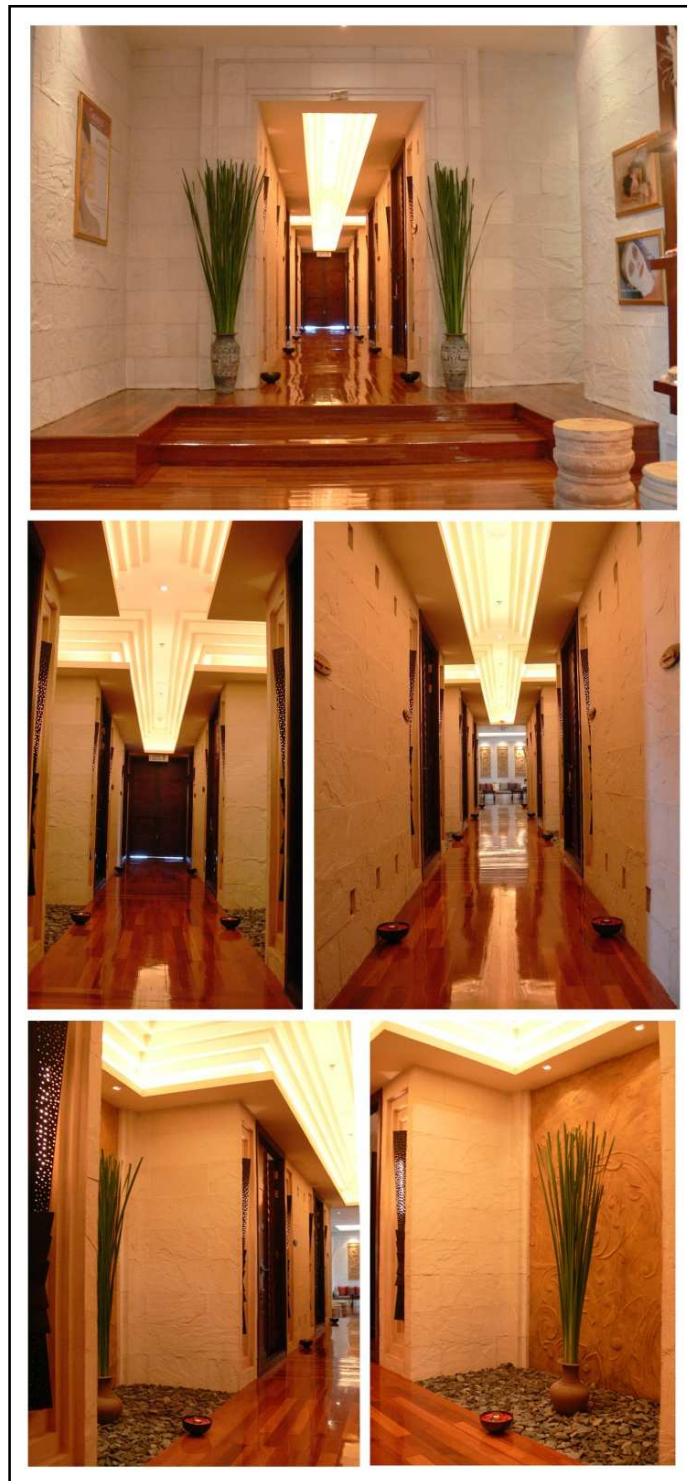
บริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา เป็นส่วนที่ต่อจากส่วนรับรอง มีขนาดพื้นที่แคบลง เป็นแนวยาว มีการเจาะช่องประตูทางเข้า เหมือนปากทางเข้าถ้ำหิน บรรยากาศดูลึกกลับ สงบเงียบด้วยแสงไฟเหลืองที่ลอดผ่านช่องเพดาน ผนังเป็นหินทรายทาสีขาว ให้ความรู้สึกทึบตัน ในขณะเดียวกันเพดานที่ยกสูงเล่นระดับให้ความรู้สึกถึงความโปร่งโล่ง มีส่วนกลางของทางเดินเป็นจุดที่โดดเด่น เมื่อเดินผ่าน ทำให้มีการหยุดพักสายตา ผ่อนคลายความรู้สึก เนื่องด้วยพื้นที่ที่กว้างออก จากช่องปีกพื้นที่ว่างซ้ายขวา บริเวณส่วนนี้จึงเป็นส่วนที่น่าสนใจ เพราะผู้รับบริการสปาจะได้สัมผัสถึงความเงียบสงบ ผ่อนคลายก่อนเข้าห้องนวดสปา และหลังรับบริการนวดสปา

ภาพที่ 75 แผนผังแสดงพื้นที่ส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา

ภาพที่ 76 ภาพบริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา

ภาพที่ 77 ภาพบริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา

สรุปการวิเคราะห์การออกแบบตกแต่ง “เดอะสปา”

ในการออกแบบ “เดอะสปา” ให้มีความสวยงาม เป็นเอกลักษณ์เฉพาะสถานที่ตามแนวคิดที่เน้นความโปร่ง โล่ง สบาย ผ่อนคลาย เียบสงบ ในรูปแบบปราสาทเขมร เมื่อวิเคราะห์พิจารณา จึงพบว่า ผู้ออกแบบตกแต่งภายในนั้น ได้แทนค่าสิ่งที่เป็นนามธรรมเหล่านั้นด้วยการจัดวาง ให้รูปธรรมสร้างความรู้สึกรู้สึกให้เกิดขึ้นด้วยการออกแบบดังนี้

1. ความโปร่งโล่ง - การออกแบบให้มีพื้นที่กว้าง มีเพดานสูง มีแสงธรรมชาติ และการใช้ที่กันบริเวณ ที่เป็นกระจกใส หรือฉากไม้กลิ้ง
2. ความสงบเป็นส่วนตัว - ด้วยการออกแบบ จัดแบ่งบริเวณต่างๆ แยกเป็นสัดส่วน สัดส่วน โดยเฉพาะห้องนวด ออกแบบให้มีผนังบังตา และม่านบังตา
3. บรรยากาศแบบปราสาทเขมร – ด้วยเครื่องตกแต่งที่ใช้ศิลปะเขมรเป็นต้นแบบ เช่น เสาไม้กลิ้ง โต๊ะ โคมไฟ ฯลฯ การเลือกวัสดุ เช่น ผนังเป็นหินทราย พื้นไม้ และภาพประดับที่จำลองเลียนแบบภาพแกะสลักหินปูนดำแบบศิลปะเขมร

ดังนั้น สำหรับการกำหนดตำแหน่งของการติดตั้งผลงานประติมากรรมประยุคต์ในครั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้พิจารณาเลือกบริเวณส่วนต้อนรับ , ส่วนรับรอง และส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา เนื่องด้วยบริเวณดังกล่าวมีพื้นที่กว้าง และมีมุมมองที่โดดเด่น เหมาะสมสำหรับการติดตั้งผลงานประติมากรรมแบบห้อยแขวน ด้วยเพดานที่สูง ให้บรรยากาศความโปร่งโล่ง เป็นจุดที่สามารถทำให้ผู้ที่เข้ามาใช้บริการสปา ได้มองเห็นและสัมผัสได้ถึงความสงบ ผ่อนคลาย ตั้งแต่ก้าวอย่างเข้ามาที่สปา ตัวผลงานจะสามารถช่วยสร้างความรู้สึกรู้สึกถึงความสงบ เสริมสร้างภาพลักษณ์แนวคิดของการตกแต่งสถานที่สปาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องต่อไป

บทที่ 5

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์กับสถานที่ที่ตั้งผลงาน

ผลงานสร้างสรรค์ครั้งนี้ได้กำหนดเลือกสถานที่ที่ตั้งผลงาน คือ “เดอะสปา” โรงแรมฮิลตัน หัวหิน รีสอร์ทแอนด์สปา เป็นกรณีศึกษาในการนำเสนอความสัมพันธ์ที่เหมาะสมกันระหว่างผลงานประติมากรรมประยุคต์ กับสถานที่ ซึ่งในการศึกษานั้นจำเป็นต้องมีบริบทของสถานที่เข้ามาเกี่ยวข้อง นำมาเป็นตัวกำหนดในเรื่องของหน้าที่ประโยชน์ใช้สอย ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ได้มุ่งเน้นการสร้างบรรยากาศของความสงบสุข ความอึดอ้อมใจ สื่อแทนค่าความรู้สึกด้วยรูปทรง และการจัดวางของผลงานประติมากรรมประยุคต์ ซึ่งได้แรงบันดาลใจจากการเจริญงอกงามของพืชในธรรมชาติ จินตนาการรูปทรงนั้นเปรียบเหมือนดังภาวะของจิตใจที่มีความสงบสุข ผ่องใส อันเกิดจากการทำสมาธิ ดังนั้นในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ จึงต้องคำนึงถึงความสอดคล้องสัมพันธ์กันกับลักษณะทางกายภาพของสถานที่ แนวคิดในการตกแต่งสถานที่ด้วย เพื่อประโยชน์ทางด้านจิตใจเป็นหลัก หรืออาจจะเข้าไปมีส่วนร่วมปรับปรุงแก้ไขบางส่วนของสถานที่ เพื่อให้ดูเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

แนวคิดการออกแบบสถานที่ของ “เดอะสปา”

แนวคิดการออกแบบสถานที่ของ “เดอะสปา” มาจากสถาปัตยกรรมปราสาทเขมรแบบโบราณ หากได้เข้าไปในสถานที่ “เดอะสปา” แล้วจะพบกับพื้นที่ทำด้วยไม้ขัดเงา สีน้ำตาลแดงเข้มผนังหินทราย เป็นการตกแต่งแบบศิลปะเขมร โทนสีอบอุ่น มีช่องแสงสว่างจากธรรมชาติเป็นแสงขาว และแสงไฟจากหลอดไฟสีเหลืองสลัว ทำให้บรรยากาศดูอบอุ่น นิ่งสงบ เป็นการแสดงอดีตเหมือนการหยุดเวลาไว้ชั่วขณะหนึ่ง บรรยากาศเช่นนี้มีความสอดคล้องกับความเป็นสปา คือ มีความสงบนิ่ง และความงดงามในศิลปะตกแต่ง สร้างความผ่อนคลาย เป็นการใช้ความเป็นรูปธรรมและนามธรรมแสดงออกมาผ่านการตกแต่งภายในของสถานที่

จุดเด่นของสถานที่ของ “เดอะสปา” คือ เพดานที่สูงและกว้างในส่วนต้อนรับ เพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้เข้ามา มีความรู้สึกโปร่งโล่งสบาย ผ่อนคลาย ไม่รู้สึกอึดอัด และการที่สปาอยู่บริเวณชั้นบน ซึ่งจะต้องเดินขึ้นบันไดมาทีละขั้นนั้น จะให้ความรู้สึกถึงความสงบตั้งแต่เชิงบันได

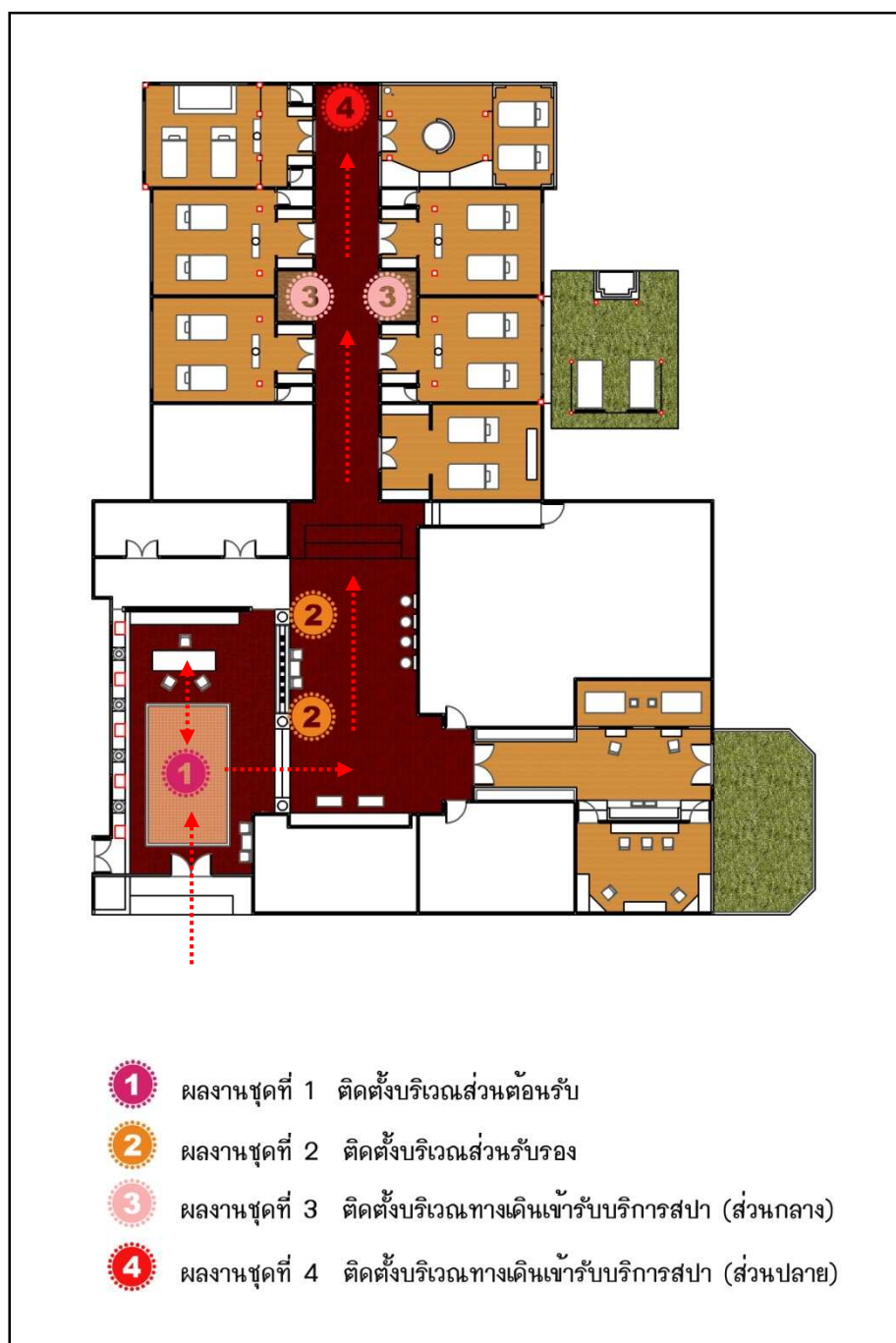
การมีสติในการก้าวย่างเดินขึ้นสู่สปปา สถานที่ที่มีความสงบ ซึ่งแตกต่างจากบรรยากาศที่วุ่นวาย
จอแจในส่วนด้านล่าง อันเป็นส่วนโถงที่นั่งพักรอของแขกที่เข้ามาพักในโรงแรม

การจำลองแบบการติดตั้งผลงานประติมากรรมประยุกต์ให้มีความสัมพันธ์กับสถานที่

การจำลองการติดตั้งผลงานประติมากรรมประยุกต์ เรื่อง “จินตนาการจากธรรมชาติสู่
ภาวะจิตสุขสงบ” ให้สัมพันธ์กับการตกแต่งภายในสถานที่ “เดอะสปปา” เป็นตัวอย่างภาพจำลอง
และโมเดลจำลองในการติดตั้ง เพื่อทดลองหารูปแบบที่เหมาะสม และมีความสอดคล้องกลมกลืน
กับสถานที่ โดยผ่านขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์โครงสร้าง พื้นที่การตกแต่งภายในของสถานที่
และบรรยากาศของสถานที่ การออกแบบตัวผลงานประติมากรรมประยุกต์ ให้มีความสัมพันธ์กับ
สถานที่ “เดอะสปปา”

ภาพที่ 78 โมเดลแบบจำลองสถานที่ “เดอะสปปา” จำลองการกำหนดจุดติดตั้งผลงาน

ภาพที่ 79 แผนผังจำลองการกำหนดจุดติดตั้งผลงาน ในพื้นที่ส่วนต่างๆของ “เดอะสปา”

การวิเคราะห์และการกำหนดตำแหน่งติดตั้งผลงานสร้างสรรค์

ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ครั้งนี้ มีจำนวน 4 ชุดผลงาน ผู้สร้างสรรค์ได้พิจารณา กำหนดตำแหน่งติดตั้งผลงาน 4 จุด ได้แก่ บริเวณส่วนต้อนรับ , บริเวณส่วนรับรอง และ บริเวณทางเดินเข้ารับการบริการสปา (ส่วนกลางทางเดินและส่วนสุดปลายทางเดิน) ออกแบบและจัดวางให้ผลงานสร้างสรรค์มีความสอดคล้องกับลักษณะพื้นที่ และบรรยากาศของสถานที่ เพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึกสุขสงบ ให้แก่ผู้เข้ามาใช้บริการ โดยแบ่งพื้นที่การติดตั้งผลงาน ดังภาพประกอบและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 1 “เบิกบาน” กับสถานที่ติดตั้งผลงานบริเวณส่วนต้อนรับ (ภาพประกอบที่ 80 – 86)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 2 “สุขสงบ 1” กับสถานที่ติดตั้งผลงานบริเวณส่วนรับรอง (ภาพประกอบที่ 87 – 94)
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 3 “สุขสงบ 2” กับสถานที่ติดตั้งผลงานบริเวณทางเดินเข้ารับการบริการสปา (ส่วนกลางทางเดิน) (ภาพประกอบที่ 95 – 99)
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 2 “สุข สงบ สมาน” กับสถานที่ติดตั้งผลงานบริเวณทางเดินเข้ารับการบริการสปา(ส่วนปลายสุดทาง) (ภาพประกอบที่ 100 – 103)

1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 1 “เบิกบาน” กับสถานที่ติดตั้งผลงานบริเวณส่วนต้อนรับ

ผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 1 ผู้สร้างสรรค์ได้จินตนาการรูปทรงของการผลิดอก การแบ่งบานของดอกไม้ การคลี่ขยายออกของกลีบดอก การแผ่ออกของกลีบใบเป็นชั้นๆ ของพืชลอยน้ำ เช่น ต้นจอก นำมาสร้างสรรค์เป็นรูปทรงย่อยๆ หลายรูปทรง มีขนาดแตกต่างกัน ออกแบบจัดวางในพื้นที่ที่มีความกว้าง โปร่งโล่ง ผู้สร้างสรรค์เลือกวิธีการติดตั้งแบบห้อยแขวนผลงานลงมาจากเพดาน นำเสนอในรูปแบบห้อยกว่าผลงานลง มีระดับการห้อยแขวนที่แตกต่างกัน เป็นการเล่นระดับลือไปกับลักษณะที่เป็นชั้นๆ ของเพดาน ของส่วนต้อนรับ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ผู้ที่ใช้บริการสปา จะได้มองเห็นผลงานเป็นจุดแรก ผลงานจะช่วยให้อารมณ์ในส่วนต้อนรับ มีชีวิตชีวา ช่วยลดความทึบตัน เป็นเหลี่ยมมุมของโครงสร้างแบบปราสาทเขมร ด้วยลักษณะของวัสดุที่ถักทอทับซ้อนกัน เป็นรูปทรงอิสระ พลิวไหว ให้ความรู้สึกโปร่งเบาสบาย สบายและพื้นที่ผิวที่แวววาวของ

วัสดุหลอดแสงสะท้อนแสงเปล่งประกายเมื่อโดนแสงไฟในภายในสถานที่สปา ให้ความรู้สึก
 ผ่อนคลายเปล่งปลั่ง ดังนั้นผลงานชุดที่ 1 นี้ ได้สื่อแสดงถึงภาวะจิตที่ผ่อนคลาย มีความยินดี ความสุขใจ
 เบิกบานใจ ในบรรยากาศที่สงบผ่อนคลาย สามารถช่วยสร้างความประทับใจแก่ผู้เข้ามาใช้บริการ
 สปาตั้งแต่แรกเข้าสปาและหลังรับบริการสปา

ภาพที่ 80 แผนผังแสดงบริเวณตำแหน่งติดตั้งผลงานชุดที่ 1

ภาพที่ 81 โมเดลจำลองแสดงพื้นที่บริเวณส่วนต้อนรับ ใช้ติดตั้งผลงานชุดที่ 1

ภาพที่ 82 ภาพผลงานชุดที่ 1 “เบิกบาน” นำมาติดตั้งในบริเวณส่วนต้อนรับ

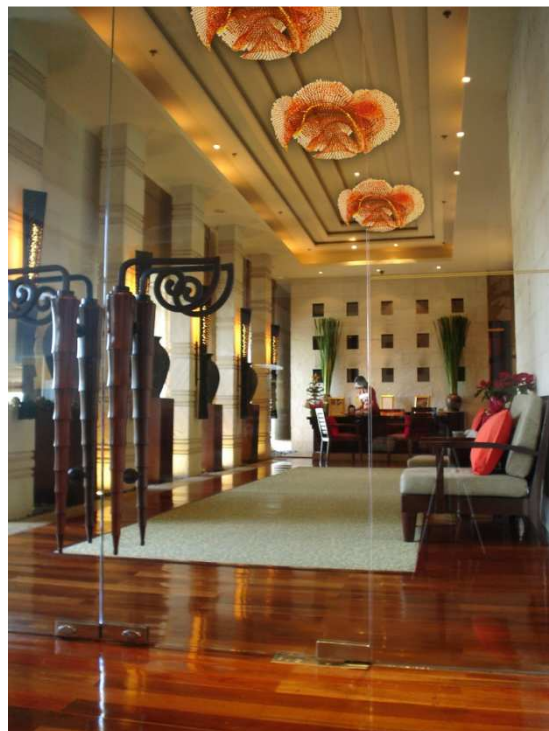
ภาพที่ 83 ภาพโมเดลจำลองการติดตั้งผลงานชุดที่ 1 บริเวณส่วนต้อนรับ

ภาพที่ 84 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 1 บริเวณส่วนต้อนรับ

ภาพที่ 85 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 1 บริเวณส่วนต้อนรับ

ภาพที่ 86 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 1 บริเวณส่วนต้อนรับ

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 2 “สุขสงบ 1” กับสถานที่ที่ตั้ง ผลงานบริเวณส่วนรับรอง

ผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 2 เป็นผลงานที่ติดตั้งบริเวณระหว่างส่วนต้อนรับและส่วนรับรอง ซึ่งในบริเวณนี้มีความโดดเด่นตรงส่วนที่เป็นเสาไม้สลักสีน้ำตาลเข้ม ตั้งตรงสง่าเรียงเป็นแถวยาว ในลักษณะเป็นฉากกั้นแยกแบ่งพื้นที่ระหว่างส่วนต้อนรับและส่วนรับรอง สร้างบรรยากาศที่สงบเหมือนอยู่ในปราสาทหินเขมร ในส่วนนี้ผู้มาใช้บริการจะได้นั่งพักคอย เตรียมกายและใจให้สงบพร้อมเข้ารับบริการสปา ผู้สร้างสรรค์จึงเลือกติดตั้งผลงานบริเวณหัวแถวและท้ายแถวของเสาไม้ ในลักษณะแขวนเรียงตัวกลมกลืนตามแนวแถวของเสาไม้ ผลงานสื่อถึงภาวะของจิตใจที่มีความสงบลง ด้วยลักษณะรูปทรงของผลงานที่เป็นรูปทรงของการแรกแย้มบานของดอกไม้ ในลักษณะห้อยเป็นพวงคว่ำลง ดอกไม้ที่กำลังหุบค้อมพร้อมที่จะบาน และรูปทรงสีส้มของผลงานได้สอดคล้องไปกับลักษณะรูปทรงของเสาไม้ที่สลักเป็นชั้นๆตั้งเรียงแถวเป็นฉากกั้นพื้นที่อยู่ เปรียบเหมือนการจัดระเบียบจิตใจ ให้สงบลง พร้อมรับการผ่อนคลายทั้งกายและจิตใจ

นอกจากนี้ผู้สร้างสรรค์ได้ทดลองจำลองการติดตั้งผลงานชุดที่ 2 ในตำแหน่งอีกจุดหนึ่ง เพื่อเป็นตัวเลือกประกอบการพิจารณาการติดตั้งผลงาน คือ บริเวณหน้าช่องทางเข้าพื้นที่ส่วนทางเดินเข้าห้องนวดบริการสปา ผลงานจะติดตั้งห้อยแขวนลงมาจากเพดาน ทางด้านซ้ายและขวาของช่องทางเข้าซึ่งเป็นผนังหินทราย รูปทรงของผลงานจะช่วยสร้างความมีชีวิตชีวาให้กับสถานที่ลดความทึบตันเหลี่ยมมุมของโครงสร้างภายในได้ และตรงจุดนี้เป็นมุมมองที่ผู้ที่มาใช้บริการจะมองเห็นผลงานได้อย่างชัดเจน เนื่องจากเป็นเส้นทางที่มุ่งสู่ช่องทางเข้าพื้นที่ส่วนทางเดินเข้าห้องนวดบริการสปาต่อไป

จากการพิจารณาความเหมาะสมของตำแหน่งในการติดตั้งผลงาน ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกติดตั้งในตำแหน่งแรก คือบริเวณแถวเสาไม้สลัก เนื่องจากเป็นจุดที่สามารถสื่อแนวความคิดความรู้สึกสงบ การจัดระเบียบจิตใจให้มีความพร้อมเข้ารับบริการสปา สอดคล้องไปกับบรรยากาศการตกแต่งภายใน และตัวผลงานสามารถทำหน้าที่กลมกลืนไปกับเสาไม้สลัก คือเป็นฉากกั้นแบ่งพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนชัดเจน รวมถึงจุดที่ติดตั้งสามารถมองเห็นได้ตั้งแต่ด้านนอกประตูทางเข้าซึ่งเป็นกระจกใสสามารถดึงดูดใจผู้ที่เข้ามาใช้บริการสปาตั้งแต่อยู่หน้าประตูทางเข้า

ภาพที่ 87 แผนผังแสดงบริเวณการติดตั้งผลงานชุดที่ 2 (จุดที่ 1)

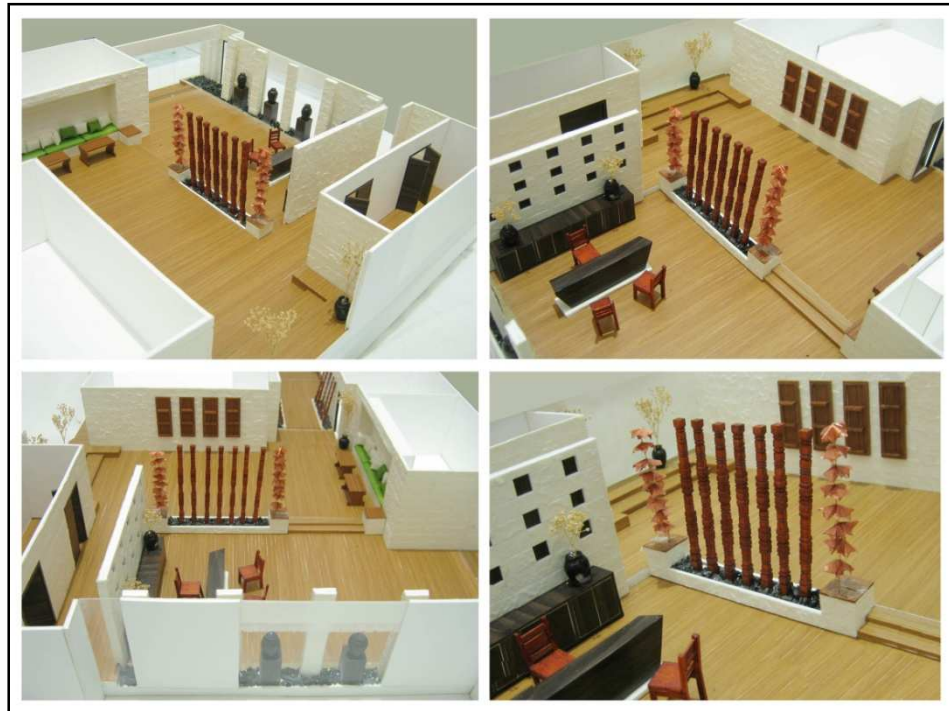
ภาพที่ 88 แผนผังแสดงบริเวณการติดตั้งผลงานชุดที่ 2 (จุดที่ 2)

ภาพที่ 89 โมเดลจำลองแสดงพื้นที่บริเวณส่วนรับรอง ใช้ติดตั้งผลงานชุดที่ 2

ภาพที่ 90 ภาพผลงานชุดที่ 2 “สุขสงบ 1” นำมาติดตั้งในบริเวณส่วนรับรอง

ภาพที่ 91 ภาพโมเดลจำลองการติดตั้งผลงานชุดที่ 2 บริเวณส่วนรับรอง (จุดที่ 1)

ภาพที่ 92 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 2 บริเวณส่วนรับรอง (จุดที่ 1)

ภาพที่ 93 ภาพโมเดลจำลองการติดตั้งผลงานชุดที่ 2 บริเวณส่วนรับรอง (จุดที่ 2)

ภาพที่ 94 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 2 บริเวณส่วนรับรอง (จุดที่ 2)

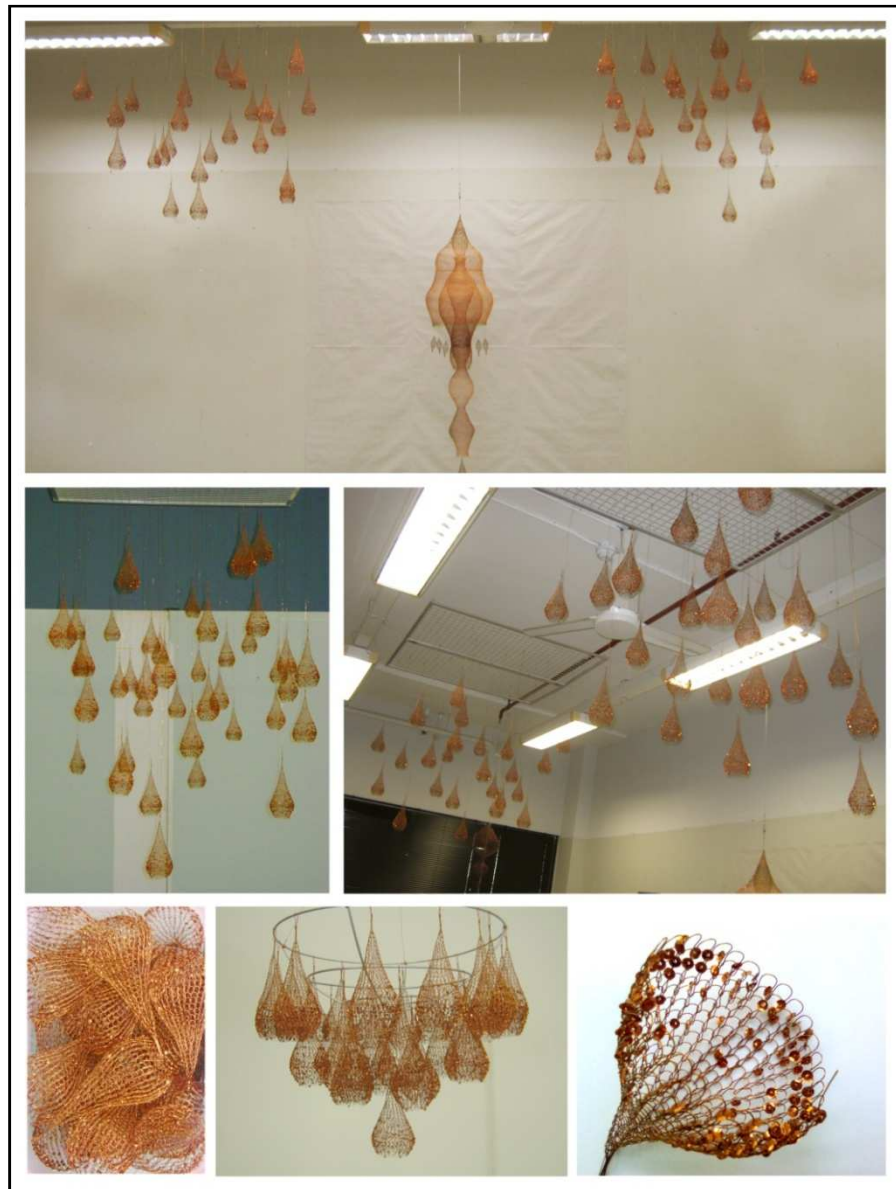
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 3 “สุขสงบ 2” กับสถานที่ที่ตั้ง ผลงานบริเวณทางเดินเข้ารับบริการสปา (ส่วนกลางทางเดิน)

ผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 3 เป็นผลงานที่ติดตั้งบริเวณส่วนทางเดินเข้าสปา ที่มีพื้นที่บีบแคบลง สัมผัสได้ถึงบรรยากาศที่สงบ เมื่อก้าวเข้าสู่ช่องทางเดินเข้าที่มีลักษณะคล้ายปากทางเข้าปราสาทหินหรือถ้ำหิน โน้มน้าวความรู้สึกของผู้มาใช้บริการสปา ต้องสำรวจกายและใจให้สงบนิ่งพร้อมเข้ารับบริการสปา ตำแหน่งบริเวณส่วนกลางทางเดินเป็นจุดที่มีความโดดเด่น คือมีลักษณะเป็นพื้นที่ที่เป็นเหมือนจุดหยุดพัก ผ่อนคลายสายตา ผ่อนคลายความรู้สึกที่ถูกบีบแคบด้วยพื้นที่ทางเดินที่เล็กลง เมื่อมาถึงจุดดังกล่าว ก็มีพื้นที่โปร่งโล่งออกด้านข้างในลักษณะปีกแยกออกซ้ายขวา และมีช่องเพดานที่เล่นระดับยกสูงขึ้น ผู้สร้างสรรค์จึงออกแบบการจัดวางผลงานติดตั้งแบบแขวนห้อยดิ่งลงมาจากเพดาน กระจายเป็นกลุ่มๆ ผลงานสร้างสรรค์สื่อถึงภาวะของจิตใจที่มีความสงบนิ่ง ด้วยลักษณะรูปทรงที่ลดทอนรูปทรงให้เรียบง่ายลงของผลงาน ที่จินตนาการจากรูปทรงของดอกไม้ที่หุบตูม ห้อยแขวนดิ่งลงมาจากบนเพดาน ให้ความรู้สึกถึงความนิ่ง สงบ แก่ผู้เข้าไปรับบริการสปา

ภาพที่ 96 โมเดลจำลองแสดงพื้นที่บริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา ใช้ติดตั้งผลงานชุดที่ 3

ภาพที่ 97 ภาพผลงานชุดที่ 3 “สุขสงบ 2” นำมาติดตั้งในบริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา (ส่วนกลางของทางเดินเข้ารับบริการสปา)

ภาพที่ 98 ภาพโมเดลจำลองการติดตั้งผลงานชุดที่ 3 บริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา (ส่วนกลางของทางเดินเข้ารับบริการสปา)

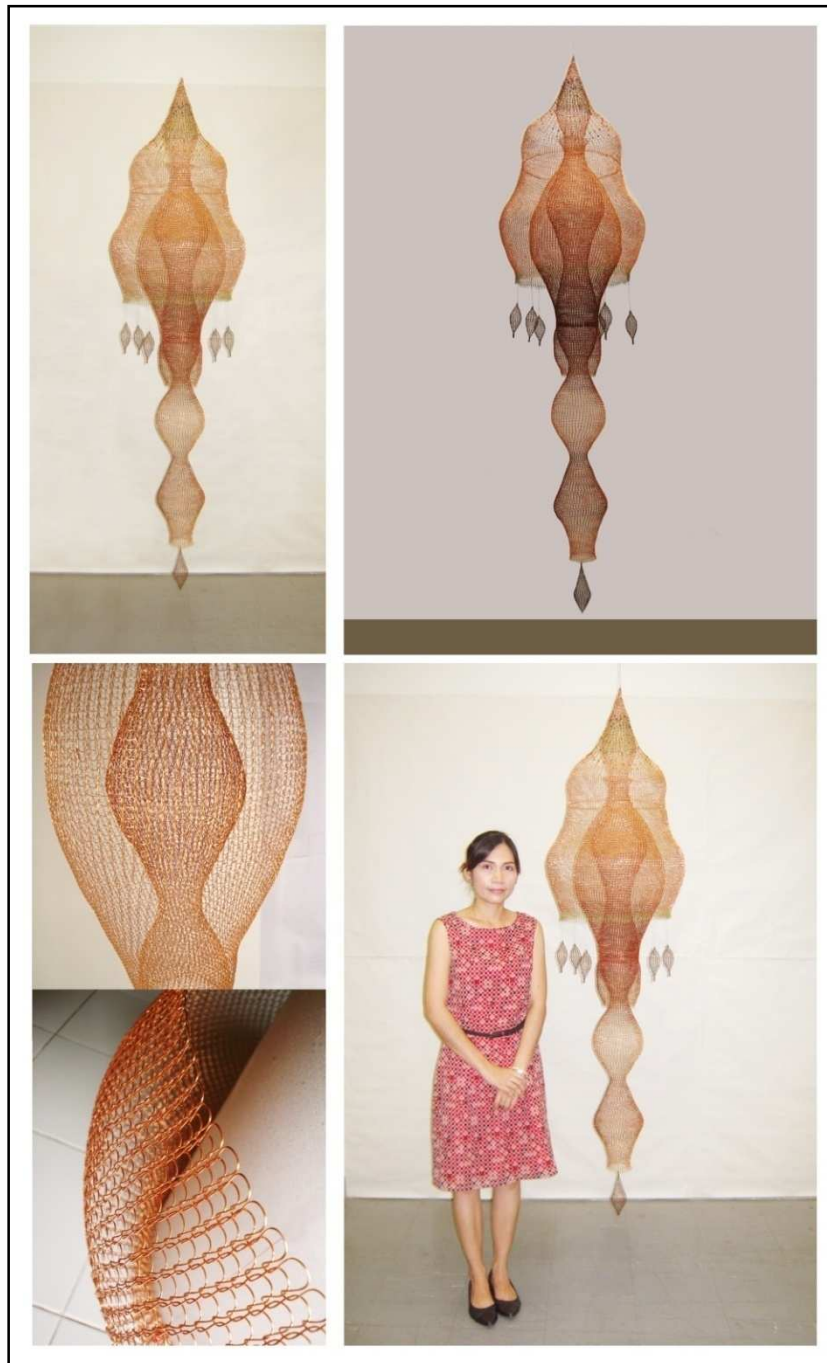
ภาพที่ 99 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 3 บริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา (ส่วนกลางของทางเดินเข้ารับบริการสปา)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 4 “สุข สงบ สมาน” กับสถานที่ที่ตั้งผลงานบริเวณทางเดินเข้ารับบริการสปา (ส่วนปลายสุดทางเดิน)

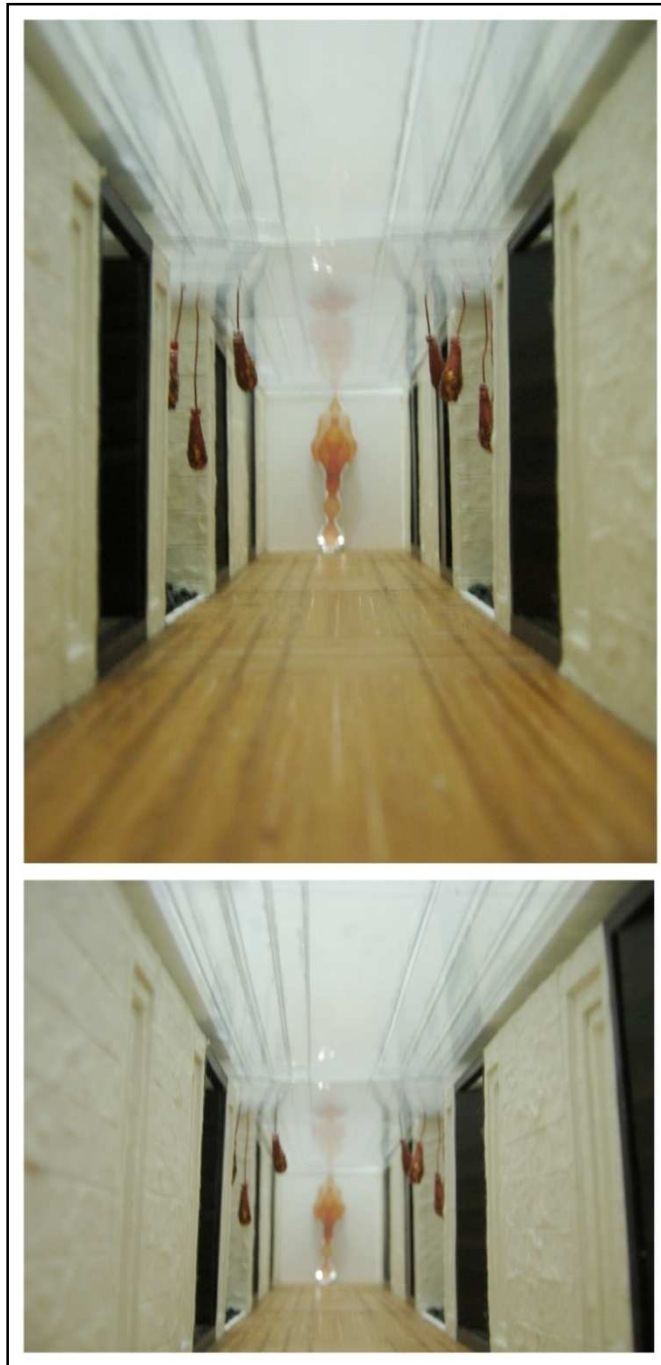
ผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 4 ผู้สร้างสรรค์ได้พิจารณาให้ผลงานติดตั้งบริเวณทางเดินเข้ารับบริการสปา ในพื้นที่ปลายสุดทางเดินที่เป็นทางตัน และเป็นจุดที่ผู้ที่มีมารับบริการสปาจะได้สัมผัสมองเห็นได้ชัดเจนเป็นจุดสุดท้าย ทั้งก่อนและหลังทำสปา รูปทรงของผลงานมีรูปทรงเกลี้ยงเกลาหมดจด ลดทอดให้เรียบง่ายลง ซึ่งจินตนาการจากรูปธรรมของรูปทรงยอดของหน่อของพืชที่งอกงามเกิดใหม่ขึ้นมา รูปทรงได้สื่อความเป็นนามธรรมแสดงถึงความรู้สึกสุขสงบ แสดงความงามของภาวะของจิตที่เป็นสมาธิ มีลักษณะเป็นหนึ่งเดียว ตั้งมั่น ผ่องใส เบาสบาย ผลงานทำให้ผู้มารับบริการสปา ได้เห็นถึงจุดหมายปลายทางของการทำสปา และเริ่มเข้าทำสปา กล่าวคือ แรกเข้าทำสปาต้องมีการสำรวจจิต สงบใจลงด้วยบรรยากาศ การตกแต่งภายในของสถานที่ที่มีพื้นที่บีบแคบลง ที่ส่งผลให้ใจสงบลง และหลังทำสปา ผู้รับบริการสปา จะได้รับความรู้สึกผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ ภาวะของจิตก็จะนิ่งสงบลง และมีสติ สมาธิในการกระทำการสิ่งต่างๆต่อไป ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้จึงเป็นผลสรุปรวมของเป้าหมายการทำสปาในสถานที่ “เดอะสปา” แห่งนี้ได้อย่างลงตัว

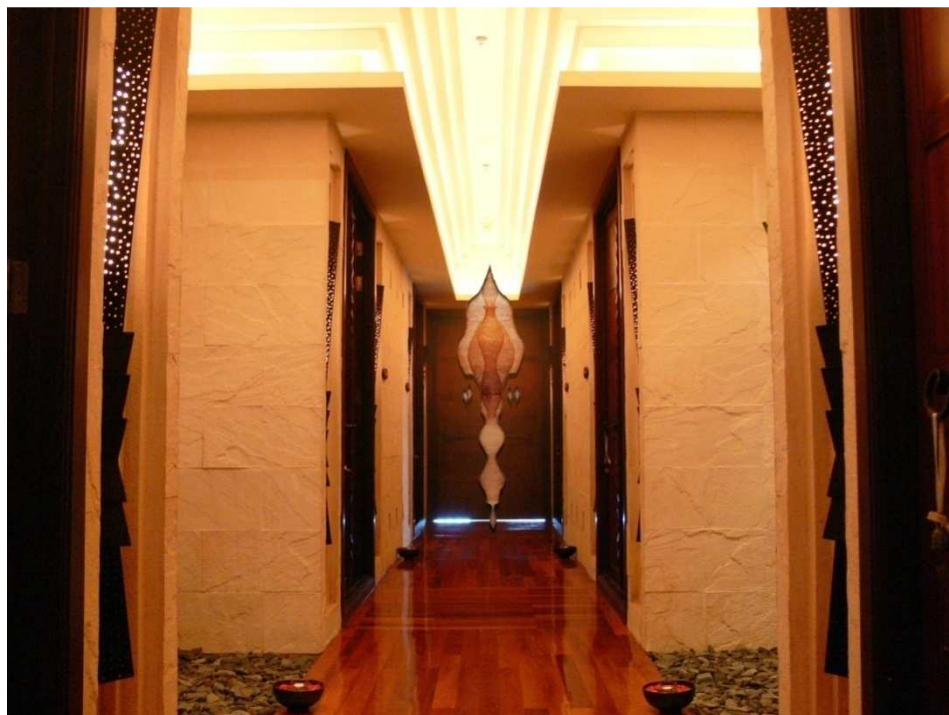
ภาพที่ 100 แผนผังแสดงบริเวณตำแหน่งติดตั้งผลงานชุดที่ 4

ภาพที่ 101 ภาพผลงานชุดที่ 4 “สุข สงบ สมาน” นำมาติดตั้งในบริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการ
สปา (ส่วนปลายสุดทางเดินเข้ารับบริการสปา)

ภาพที่ 102 ภาพโมเดลจำลองการติดตั้งผลงานชุดที่ 4 บริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา
(ส่วนปลายสุดทางเดินเข้ารับบริการสปา)

ภาพที่ 103 ภาพจำลองแสดงการติดตั้งผลงานชุดที่ 4 บริเวณส่วนทางเดินเข้ารับบริการสปา
(ส่วนปลายสุดทางเดินเข้ารับบริการสปา)

สรุปการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์กับสถานที่ติดตั้งผลงาน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างผลงานสร้างสรรค์กับสถานที่ติดตั้งผลงาน ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นสปา การตกแต่งภายในของ “เดอะสปา” มีความงามที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะสถานที่ตามแนวคิดที่เน้นความโปร่ง โล่ง สบาย ผ่อนคลาย เฝียบสงบ ในรูปแบบปราสาทเขมร เมื่อวิเคราะห์พิจารณาสถานที่แล้ว พบว่า ผู้ออกแบบตกแต่งภายในนั้น ได้แทนค่าสิ่งที่เป็นนามธรรมเหล่านั้นด้วยการจัดวาง ให้อุปกรณ์สร้างความรู้สึกรู้สึกให้เกิดขึ้นด้วยการออกแบบ ผู้สร้างสรรค์จึงนำความรู้สึกที่เป็นนามธรรมนั้น คือความรู้สึกสุขสงบ ผ่อนคลาย มาออกแบบผลงานประติมากรรมประยุคต์ ที่สื่อแนวคิดในเรื่องของการสงบจิตใจ โดยจินตนาการจากความประทับใจในรูปทรงที่เป็นรูปธรรมของพืชที่งอกงามเจริญเติบโตในธรรมชาติ มาสร้างสรรค์คือลวดลายรูปทรงเป็นผลงานประติมากรรมประยุคต์ ที่ช่วยสร้างควมมีชีวิตชีวาให้กับสถานที่ ช่วยลดความทึบตันเป็นเหลี่ยมมุมของโครงสร้างภายในสถานที่สปา ในแต่ละตำแหน่งจุดติดตั้งที่ผู้เข้ารับบริการจะเดินผ่าน ได้สัมผัสเห็นชื่นชมผลงานได้อย่างใกล้ชิดชัดเจน และรูปทรงสัดส่วนขนาดของผลงานยังติดตั้งสอดคล้อง

กับพื้นที่ สามารถทำหน้าที่เป็นส่วนช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ความเป็นสปาที่มีบรรยากาศสงบได้
อย่างกลมกลืนและลงตัว

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง โครงการออกแบบประติมากรรมประยุคต์ เพื่อติดตั้งภายใน เดอะ สปา โรงแรมฮิลตันหัวหิน รีสอร์ทแอนด์สปา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เรื่อง "จินตนาการจากธรรมชาติสู่ภาวะจิตสุขสงบ" มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมประยุคต์ ติดตั้งภายใน “เดอะสปา” โดยมีสาระสำคัญ เรื่องความสุขสงบภายในจิตใจ ที่เกิดจากการทำสมาธิ อันส่งผลทำให้เกิดรูปลักษณ์ที่สง่างาม ถ่ายทอดแทนค่าความรู้สึกสุขสงบ ด้วยรูปทรงผลงานที่เกิดจากการจินตนาการลักษณะการเจริญงอกงามของพืชในธรรมชาติ และเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน ให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับการออกแบบตกแต่งภายในของสถานที่ “เดอะสปา” ที่ต้องการบรรยากาศสงบ และสามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานที่สปา ที่มุ่งเน้นการเอาใจใส่ให้บริการสร้างความผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ สร้างความสุขสงบให้แก่ผู้คนที่เข้ามารับการบริการสปา

สรุปและอภิปรายผลงานสร้างสรรค์

ผลงานวิทยานิพนธ์ การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมประยุคต์ เพื่อติดตั้งภายใน “เดอะสปา” โรงแรมฮิลตันหัวหิน รีสอร์ทแอนด์สปา เรื่อง “จินตนาการจากธรรมชาติสู่ภาวะจิตสุขสงบ” เริ่มจากแรงบันดาลใจที่ผู้สร้างสรรค์ได้มีประสบการณ์สัมผัสและพบเห็นความงามของรูปทรงในธรรมชาติ ซึ่งมีการเจริญงอกงาม ความอวบอ้อม ความอุดมสมบูรณ์ ความสดชื่นเปล่งปลั่ง ผสมผสานถึงอารมณ์ความรู้สึกสุขสงบ ผ่อนคลาย จินตนาการหลอมรวมกันและแสดงออกผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ ในรูปแบบผลงานประเภทประติมากรรมกึ่งนามธรรม สื่อความหมายถึงภาวะของจิตที่สุขสงบ มีสมาธิ ซึ่งความสุขสงบ การมีสมาธิเป็นสิ่งที่คนเราต้องการเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในภาวะที่มีความตึงเครียด สับสนวุ่นวายใจ ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดแรงบันดาลใจที่จะศึกษาค้นคว้า สร้างสรรค์ผลงานที่สื่อถึงความรู้สึกสุขสงบ มีสมาธิ จึงเลือกที่จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “จินตนาการจากธรรมชาติสู่ภาวะจิตสุขสงบ” ในครั้งนี้ ซึ่งได้รับการแนะนำเพื่อปรับปรุงพัฒนาผลงานมาโดยลำดับ จากคณาจารย์ที่ปรึกษา

ในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ นอกจากจะมุ่งเน้นทางด้านสุนทรียภาพความงามทางศิลปะเป็นหลักแล้ว ยังมุ่งเน้นทางด้านประโยชน์ใช้สอย เพื่อให้ผลงานศิลปะเข้าไปมีส่วนร่วมกับสถานที่ โดยมุ่งเน้นการตกแต่งเสริมสร้างภาพลักษณ์ บรรยากาศสุขสงบผ่อนคลาย ภายในสถานที่สปาที่โปร่งโล่ง ในรูปแบบปราสาทเขมร สร้างบรรยากาศให้มีชีวิตชีวา รวมถึงช่วยลดความทึบตัน ความเป็นเหลี่ยมมุมของโครงสร้างภายในสปา ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ผลงานทั้งสิ้นจำนวน 4 ชุดผลงาน การออกแบบประติมากรรมแต่ละชุดมีความแตกต่างไปตามเงื่อนไขของบริบทของตำแหน่งติดตั้งผลงานนั้นๆ โดยคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพของสถานที่ บรรยากาศของสถานที่ ลักษณะการตกแต่งภายใน การแบ่งพื้นที่ใช้สอยของสถานที่ เพื่อให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกลมกลืนกันอย่างสมบูรณ์ระหว่างตัวผลงานประติมากรรมกับสถานที่ติดตั้ง

ในการศึกษาค้นคว้าสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้มีการรวบรวมข้อมูลเนื้อหา กระบวนการสร้างสรรค์ในแต่ละขั้นตอน และมีการวิเคราะห์ผลงานในแต่ละช่วง แบ่งเป็นขั้นตอนไว้ในแต่ละบทตามกระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาความคิดในการมุ่งเน้นถึงแรงบันดาลใจที่ได้สัมผัสพบเห็นความงามของรูปทรงธรรมชาติ ความเจริญงอกงาม อุดมสมบูรณ์ สุขสงบ อันก่อให้เกิดความยินดี จิตใจผ่อนคลาย ผ่องใส มีสมาธิ ช่วยจรรโลงจิตใจผู้คน ให้แก่จิตมีสติสมาธิในการประกอบภารกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันต่อไปได้ ผู้สร้างสรรค์จึงได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อพัฒนารูปแบบแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้สร้างสรรค์ได้นำรูปแบบ แนวคิด ทฤษฎีของนักปราชญ์และศิลปินตะวันตกและตะวันออก ความรู้ข้อมูลเกี่ยวกับทำสมาธิและสถานที่สปา มาใช้ในการปรับปรุงรูปแบบผลงานให้มีความเหมาะสมกับการติดตั้งภายในสถานที่ ตามเงื่อนไขทางการศึกษาและค้นคว้า สถานที่ในการนำผลงานเข้าไปจำลองการติดตั้ง คือ ภายใน “เดอะสปา” โรงแรมฮิลตันหัวหิน รีสอร์ทแอนด์สปา ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ปรับปรุงผลงาน เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกลมกลืนอย่างมีเอกภาพ กับตำแหน่งบริเวณที่จำลองการติดตั้งผลงาน ให้ส่งเสริมในด้านบวก ซึ่งในกรณีศึกษานี้ ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบลักษณะในการติดตั้งผลงานประติมากรรม ในรูปแบบห้อยแขวนลงมาจากเพดาน โดยลักษณะการติดตั้งรูปแบบนี้ ได้สอดคล้องกับพื้นที่ว่าง ที่สูงและโปร่งโล่งของเพดานใน “เดอะสปา” ผลงานให้ความรู้สึกถึงความเบาสบาย ทั้งตัวตั้งลงมา อย่างสงบนิ่ง เปรียบเหมือนจิตใจที่ตั้งมั่นมีสมาธิ เบาผ่อนคลาย ผ่องใส ด้วยความงามของรูปทรงอิสระที่เกลี้ยงเกลา หมดยึด อันเกิดจากการจินตนาการรูปทรงในธรรมชาติของพืชที่กำลังแตกหน่อ ชูช่อ แยกบาน และตัววัสดุวอดโลหะที่ถักทอมีความมันเงา สะท้อนแสงเปล่งประกาย ช่วยเพิ่มความมีชีวิตชีวาให้กับสถานที่ ซึ่งมีโครงสร้างผนังที่ดูทึบตัน รวมถึงรูปทรงของผลงานได้สื่อความหมายอารมณ์ความรู้สึก มีความสอดคล้องกับตำแหน่งติดตั้งในแต่ละจุด ที่ผู้คนสามารถสัมผัสเห็นอย่าง

ใกล้ชิดชัดเจน เป็นการมีส่วนร่วมส่งเสริมซึ่งกันและกัน ผู้ที่เข้ามารับบริการสามารถมีความรู้สึกร่วมกับตัวผลงานและบรรยากาศภายใน “เดอะสปา” ได้อย่างดี

จากการวิเคราะห์และผ่านกระบวนการทั้งหมด ที่ได้กล่าวมาข้างต้นจนดำเนินการมาถึงบทสรุป ประกอบเป็นเอกสารวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งเป็นการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ ได้ผ่านการวิเคราะห์แนวทางการนำเสนอมาโดยลำดับ และค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ได้ดำเนินการแก้ไขรูปแบบปรับปรุง ทดลองค้นหาเทคนิค วิธีการสร้างสรรค์รูปทรงของผลงาน ให้ผลงานมีความสมบูรณ์ เพื่อสื่อถึงความคิด แสดงความรู้สึก เป็นหลักของกระบวนการศึกษา ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางการศึกษา ต่อผู้ที่มีความสนใจ ในสุนทรียภาพในงานศิลปะแขนงนี้ต่อไป ผู้สร้างสรรค์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา สาธารณชน บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในด้านศิลปะ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ต่อยอดผลงานศิลปะให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการสร้างสรรค์

ผลงานสร้างสรรค์ประติมากรรมประยุคต์ที่ได้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลงานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่เกิดจากการถักทอเส้นโลหะเป็นรูปทรง สามมิติ ซึ่งได้แรงบันดาลใจมาจากรูปทรงทางธรรมชาติของพืชที่กำลังเติบโต แสดงออกตามจินตนาการอย่างอิสระ เป็นรูปแบบงานกึ่งนามธรรม Semi-Abstract ซึ่งก่อนที่จะได้ผลงานสร้างสรรค์ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวนี้ ได้ผ่านกระบวนการคิด สร้างสรรค์และทดลองงาน แก้ไขปรับปรุง พัฒนาจนกว่าจะได้รูปแบบผลงานที่ตรงกับความต้องการ การสร้างสรรค์ผลงานโครงการออกแบบประติมากรรมประยุคต์ เรื่อง “จินตนาการจากรูปทรงธรรมชาติ สื่อภาวะจิตสุขสงบ” ในครั้งนี้ทำให้ผู้สร้างสรรค์มีความเข้าใจในเทคนิควิธีการการทำงานสร้างสรรค์ รูปแบบการสร้างรูปทรงของประติมากรรม ด้วยเทคนิควิธีการถักทอจากเส้นลวดโลหะ รวมถึงยังได้เทคนิควิธีการถักทอลวดโลหะแนวทางใหม่ๆจากการทดลองสร้างสรรค์เป็นรูปทรงของผลงานประติมากรรมประยุคต์อีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานสร้างสรรค์ครั้งต่อไป

สำหรับในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมประยุคต์ ที่ใช้เทคนิคการถักทอลวดโลหะในครั้งต่อไปนั้น ผู้สร้างสรรค์เห็นว่าควรจะพัฒนาลักษณะการถักทอให้มีความหลากหลายมากขึ้น สร้างโครงสร้างการถักที่มีมิติในงานมากขึ้น และทำการทดลองกับวัสดุชนิดอื่นๆเพื่อสร้างพื้นผิวรูปทรงที่แปลกใหม่ พร้อมทั้งพัฒนาการถักส่วนเชื่อมต่อและวิธีการติดตั้งแบบห้อยแขวนที่

สามารถรับน้ำหนักของผลงานได้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม
ได้หลากหลายรูปแบบมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กรกต อารมณดี. “โครงการออกแบบผลงานสร้างสรรค์ประติมากรรม ติดตั้งภายในห้องประชุม พันธุ์ โรงแรมหัวหินมารีออทรีสอร์ทแอนด์สปา อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เรื่อง โครงสร้างอารมณ์จากธรรมชาติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชา ประยุกต์ศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- ขจรศักดิ์ มารินทร์วิมล. “มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกิจสปาในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548.
- ชะลูด นิ่มเสมอ. **องค์ประกอบของศิลปะ**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- นภารัตน์ ศรีละพันธ์, “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสปาเพื่อสุขภาพ.” เอกสารประกอบข้อมูลเผยแพร่ ความรู้ สำนักงานส่งเสริมธุรกิจบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2549.
- นนทิวรรณ จันทะพลิน. “ประติมากรรมร่วมสมัยในประเทศไทย.” เอกสารสรุปการสัมมนาทาง วิชาการเรื่อง ศิลปกรรมล้ำค่า : สมัยรัตนโกสินทร์ เสนอที่ห้องกรุงเทพบอลรูม โรงแรมรอยัลซิดี, 25 สิงหาคม พ.ศ. 2549.
- บุญเลิศ สายสนิท. **จิตช่วยบำบัดร่างกายได้อย่างไร**, เข้าถึงเมื่อ 27 เมษายน 2552, เข้าถึงได้จาก http://www.hypnoclub.org/Knowled_article/16_why/why.htm
- ประสพ ลีหมื่นอดภัย. **ศิลปะนิยม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2543.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **พุทธธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, 2544.
- _____. **สัมมาสมาธิและสมาธิแบบพุทธ**. กรุงเทพฯ: ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม, 2547.
- เพ็ญภา ทรัพย์เจริญ และคนอื่นๆ. **หุมนุมแพทย์แผนไทย และสมุนไพรแห่งชาติครั้งที่ 6 การดูแล สุขภาพองค์รวมแบบไทยสัปปายะ**. กรุงเทพฯ : บริษัทสามเจริญพาณิชย์ จำกัด, 2547
- แพรวแก้ว แก้วกำ. **relex: Spa Design**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านและสวน, 2548.
- พรรณี ภาณุวัฒน์สุข, **สมาธิกับสุขภาพ**, เข้าถึงเมื่อ 23 พฤษภาคม 2553, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaicam.go.th/index>.
- มัย ตะติยะ. **ประติมากรรมพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณ, 2549.
- วริยา ชินวรรณ และคนอื่นๆ, **สมาธิในพระไตรปิฎก วิวัฒนาการการตีความคำสอนเรื่องสมาธิใน พุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- วิรัชศักดิ์ สิริธนโร. **พื้นฐานการทำสมาธิ**. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด, 2548.

สุดารัตน์ สุกาพัฒน์ . “โครงการออกแบบเครื่องประดับทอมือ.” ศิลปนิพนธ์ปริญญาบัณฑิตสาขา
ออกแบบเครื่องประดับ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

Fisch Arline M. **Textile Techniques in Metal**. London : Robert Hale, 1996.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางสาวสุดาร์ตน์ สุกาพัฒน์
ที่อยู่	20 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนา อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา 90130
ที่ทำงาน	คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จังหวัดปัตตานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	สำเร็จการศึกษาศิลปบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบเครื่องประดับ เกียรตินิยมอันดับ 2 คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เขต พระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2550	ศึกษาต่อระดับปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาประยุกต์ ศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัด นครปฐม
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2545 – 2548	อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาออกแบบเครื่องประดับ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2549 – ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำ สาขาวิชาศิลปะประยุกต์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จังหวัดปัตตานี
เกียรติประวัติ	
พ.ศ. 2537	นักเรียนทุนรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2537 ของ กระทรวงศึกษาธิการ รับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พ.ศ. 2540	รางวัลเยาวชนดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2540 เนื่องในวันเยาวชน แห่งชาติ จากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรม ราชูปถัมภ์
ประวัติการแสดงผลงาน	
-	การแสดงผลงานเดี่ยว นิทรรศการแสดงผลงานการออกแบบเครื่องประดับและประยุกต์ ศิลป์ “ 1 heart 2 hands ” by Sudarat Sukaphat 15-29 ธ.ค. 52 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

- แสดงผลงานการประกวดออกแบบเครื่องประดับเทียม “Costume Jewelry” ประจำปี 2541 จัดโดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
- แสดงผลงานการประกวดออกแบบเครื่องประดับเงิน “The Thailand Silver Jewelry Design Contest 1999” ของกรมส่งเสริมการค้าส่งออกและบริษัทสวารอฟกี้
- แสดงผลงานการออกแบบเครื่องประดับ ในงาน “Bangkok Gem and Jewelry Fair 1999” ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ 2542
- แสดงผลงานการออกแบบเครื่องประดับ นิทรรศการ “Man & Milieu” ณ หอศิลป์และการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2543
- แสดงผลงานศิลปกรรมเทิดพระเกียรติ 60 ปีครองราชย์ ในงาน ม.อ.วิชาการ ประจำปี การศึกษา 2549 ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ม.อ.ปัตตานี
- แสดงผลงานศิลปกรรมในมหกรรมศิลปะเฉลิมพระเกียรติ ในวโรกาสทรงครองราชย์ สมบัติครบ 60 ปี ณ ศูนย์การค้าซีคอนสแควร์ กรุงเทพฯ 8-24 ธ.ค. 2549
- แสดงผลงานศิลปกรรมคณาจารย์คณะศิลปกรรมศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๙ และ ๒๕๕๐
- แสดงผลงานศิลปกรรม “โฉมหน้าศิลปิน” (ARTIST SELF PORTRAIT) ณ The Silom Galleria กรุงเทพฯ 2550
- แสดงผลงานศิลปกรรม นิทรรศการศิลปกรรมไทยร่วมสมัย ไทย-มาเลเซีย-สิงคโปร์ ณ หอศิลป์วัฒนธรรมภาคใต้ ม.อ.ปัตตานี 2550
- แสดงผลงานศิลปกรรม โครงการ “หนึ่งเสียงศิลปกรรม ช่วยยุติความรุนแรงต่อผู้หญิง” ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ 2553
- แสดงผลงานศิลปกรรม “ศิลปินแดนใต้ สร้างสันติสุข Southern Artists...Make A Peaceful” วันที่ 8-23 กุมภาพันธ์ 2554 ณ โรงแรมธรรมรินทร์ธนา จ.ตรัง และ วันที่ 5-31 มีนาคม 2554 ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ
- แสดงผลงานศิลปกรรม นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ณ หอศิลป์วัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา ม.อ.ปัตตานี 5-30 มิ.ย. 2554
- แสดงผลงานศิลปกรรม นิทรรศการศิลปะเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “รูปฉาย ลายศิลป์ ถวายนวมินทร์มหาราช” ณ อุทยานการเรียนรู้ยะลา 2 ธ.ค. 53 – 31 ม.ค. 54
- ผลงานการออกแบบเครื่องประดับแฟชั่น ลงตีพิมพ์ในนิตยสาร “a day” ปีที่ 1 เล่มที่ 8 เม.ย. 2544

- ผลงานการออกแบบบรรจุภัณฑ์อาหาร ประเภทปลาสด ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในโครงการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมในครัวเรือน สำนักงานเกษตร จ.ปัตตานี 2549
- ผลงานการออกแบบ Mascot และเสื้อ 40 ปี ม.อ. เนื่องในโอกาสครบรอบ 40 ปี วันสถาปนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 13 มี.ค. 2550
- ผลงานการออกแบบภาพประกอบปกวารสารรัฐสมิเล ฉบับครบรอบ 40 ปี ม.อ. ปีที่ 28 ฉบับที่ 2 พ.ศ. – ศ.ศ. 2550
- ผลงานการออกแบบตราสัญลักษณ์ Logo ม.อ. มหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย ระดับโลก “PSU. THE NATIONAL RESEARCH UNIVERSITY” ของสำนักวิจัยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2552
- ผลงานการออกแบบตราสัญลักษณ์ Logo และภาพการ์ตูน Mascot 28 ชนิดกีฬา ประจําการจัดการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 39 “สงขลานครินทร์เกมส์” โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้รับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน ในระหว่างวันที่ 1 – 8 พฤษภาคม 2555